

รายงานสถานการณ์ การบริโภคเครื่องดื่ม **แอลกอฮอล์** ในสังคมไทยประจำปี | 2560

สาวิตรี อึ้งนางค์กรชัย
บรรณาธิการ

รายงานสถานการณ์ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในสังคมไทย ประจำปี พ.ศ. 2560

ดร.วิทย์ วิชัยดิษฐ
พศ.เอ็ดเวิร์ด แม็คแนล
ดร.ดาริกา ไสงาม
ศ.ดร.พญ.สาวิตรี อัมฉิตนาคินทร์ชัย

รายงานสถานการณ์
การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ในสังคมไทย ประจำปี พ.ศ. 2560

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

รายงานสถานการณ์ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย ประจำปี พ.ศ. 2560 / บรรณาธิการ
สาวิตรี อึ้งนางค์กรชัย. --พิมพ์ครั้งที่ 1. --กรุงเทพฯ: สหมิตรพัฒนาการพิมพ์ (1992); 2562.

152 หน้า : ภาพประกอบ, ตาราง

ISBN 978-616-271-520-4

1. เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ 2. การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ 3. คนดื่มสุรา
I. สาวิตรี อึ้งนางค์กรชัย, บรรณาธิการ

[HV5600.55 ร451 2562]

- บรรณาธิการ** : ศ.ดร.พญ.สาวิตรี อึ้งนางค์กรชัย, ดร.ดาริกา ไสงาม
- ผู้เขียน** : ดร.วิทย์ วิชัยดิษฐ์, ผศ.เอ็ดเวิร์ด แม็คแนล
ดร.ดาริกา ไสงาม, ศ.ดร.พญ.สาวิตรี อึ้งนางค์กรชัย
- รูปเล่ม** : หน่วยผลิตตำรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
(พัชรินทร์ โพธิ์ทอง)
- ปก** : หน่วยผลิตตำรา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
(วิสวัช แดงอ่อน)
- พิมพ์ที่** : บริษัท สหมิตรพัฒนาการพิมพ์ (1992), กทม.
- พิมพ์ครั้งที่ 1** : เมษายน 2562
- จำนวน** : จำนวน 2,000 เล่ม

จัดทำโดย ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) หน่วยระบาดวิทยา คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
15 ถนนกาญจนวนิช ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110
โทร. 0-7445-1165
 <http://cas.or.th> <http://www.facebook/cas.org.th>

เผยแพร่โดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

(สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537)

คำนำ

การจัดทำรายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทยประจำปี พ.ศ. 2560 จากข้อมูลการสำรวจของโครงการ “สำรวจพฤติกรรม การสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560” ซึ่งเป็นโครงการสำรวจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สำคัญและใหญ่ที่สุดในประเทศไทย โดยข้อมูลที่ได้ครอบคลุมประเด็นความชุกและลักษณะพฤติกรรมในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ตลอดจนผลกระทบในด้านต่างๆ และประเด็นทางกฎหมายที่สำคัญ

รายงานฉบับนี้ได้นำเสนอข้อมูลความชุกของพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปริมาณการดื่ม ค่าใช้จ่ายในการดื่ม และบริบทของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนไทย แบบแผนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน อายุ 15-24 ปี และประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สาเหตุและบริบทของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกของประชากรกลุ่มต่างๆ สถิติการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างผิดกฎหมาย ผลกระทบหลากหลายมิติของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสถิติที่สำคัญและชี้ให้เห็นถึงบทเรียนของปี พ.ศ. 2560 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2554 และ พ.ศ. 2557 ที่อาจช่วยให้เห็นทิศทางการขับเคลื่อนเรื่องสุราในประเทศไทยชัดเจนขึ้น

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อมูลจากรายงานฉบับนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลที่ช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องในภาคส่วนต่างๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและภาคประชาสังคมสามารถนำไปใช้ในการอ้างอิงและวางแผนพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริม ป้องกัน ควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมทั้งผลกระทบต่างๆ จากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

คณะผู้จัดทำรายงาน

ประวัติผู้สมัคร

นายวิทย์ วิชัยดิษฐ

จบการศึกษา

- วิทยาศาสตร์บัณฑิตชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- วิทยาศาสตรมหาบัณฑิตอายุรศาสตร์เขตร้อน คณะเวชศาสตร์เขตร้อน มหาวิทยาลัยมหิดล
- ปรัชญาดุสิตบัณฑิตาระบาดวิทยา ภาควิชาาระบาดวิทยาและอนามัยสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยบัฟฟาโล่ สหรัฐอเมริกา

ปัจจุบัน

- อาจารย์ประจำหน่วยระบาดวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ผู้ช่วยสอน-ผู้ช่วยวิจัย ภาควิชาาระบาดวิทยาและอนามัยสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยบัฟฟาโล่ สหรัฐอเมริกา

ผศ.เอ็ดเวิร์ด แม็คแนล

จบการศึกษา

- Master of Science - Applied Statistics Macquarie University, AUSTRALIA

ปัจจุบัน

- อาจารย์ประจำหน่วยระบาดวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ดร.ดาริกา ไสงาม

จบการศึกษา

- ศิลปศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต งานบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล
- ปรัชญาดุษฎีบัณฑิตระดับปริญญา (นานาชาติ) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ปัจจุบัน

- นักวิชาการ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) หน่วยระบาดวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ศ.ดร.พญ.สาวิตรี อัมฉางค์กรชัย

จบการศึกษา

- แพทยศาสตรบัณฑิต คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- วุฒิบัตรจิตเวชศาสตร์ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
- M.Med.Sc. (Clinical Epidemiology) University of Newcastle, Australia
- Ph.D. (Psychiatry) University of Sydney, Australia

ปัจจุบัน

- ผู้อำนวยการ ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)
- อาจารย์ประจำหน่วยระบาดวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทสรุปผู้บริหาร

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โครงสร้างประชากรและภาวะเศรษฐกิจสังคมไทยมีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มีเด็กเกิดใหม่น้อยลง มีประชากรวัยกลางคนเพิ่มขึ้น และฐานะทางเศรษฐกิจสังคมโดยรวมดีขึ้น ส่งผลให้พฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของประชากรไทยเปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลเฝ้าระวัง (Surveillance Data) สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งในเรื่องพฤติกรรมกรรมการดื่มสุรา ผลกระทบจากการดื่มสุรา และการเปรียบเทียบข้อมูลในปัจจุบันกับข้อมูลในอดีต จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากต่อการพัฒนานโยบายและวางแผนงานที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์

รายงาน “สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย ประจำปี พ.ศ. 2560” มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในราชอาณาจักรไทย โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจพฤติกรรมกรรมการสุบบุหรีและการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยสำรวจจากการสุ่มเลือกครัวเรือน และสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในครัวเรือนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทุกคน ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ การสุ่มตัวอย่างในการสำรวจครั้งนี้ใช้วิธีแบบ stratified two-stage sampling โดยมีกรุงเทพมหานครและ 76 จังหวัดเป็นสตราตัม ซึ่งมีทั้งสิ้น 77 สตราตัม และมีสตราตัมย่อย ตามลักษณะการปกครองของกรมการปกครอง คือ ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล หน่วยตัวอย่างขั้นที่หนึ่ง คือ เขตแขวนับ (Enumeration Area: EA) หน่วยตัวอย่างขั้นที่สองคือ ครัวเรือน ได้กลุ่มตัวอย่าง 89,154 คน จาก 38,989 ครัวเรือน ของ 77 จังหวัดทั่วประเทศ เก็บข้อมูลพร้อมกันทั่วประเทศ ระหว่างวันที่ 17 พฤษภาคม - 30 กรกฎาคม 2560 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ซอฟต์แวร์ R พร้อมแพคเกจ epicalc และ survey โดยค่าตัวเลขที่นำเสนอในแต่ละบทได้ผ่านการถ่วงน้ำหนักประชากรตามที่สำนักงานสถิติแห่งชาติได้กำหนดเอาไว้ โดยใช้ค่าคาดประมาณของประชากรในช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560 เพื่อผลการวิเคราะห์สามารถเป็นตัวแทนของการประมาณสถิติประชากรระดับประเทศที่อายุ 15 ปีขึ้นไป ทั้ง 55,948,232 คน

ผลการสำรวจพบว่า จากประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปจำนวน 55.9 ล้านคนทั่วประเทศ มีผู้ไม่เคยดื่มสุราร้อยละ 57.18 ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้วร้อยละ 14.41 และมีนักดื่มปัจจุบันร้อยละ 28.41 โดยมีความแตกต่างระหว่างเพศชัดเจน ประชากรเพศหญิงร้อยละ 81.05 ไม่เคยดื่มสุรเลยในชีวิต และเป็นนักดื่มปัจจุบันร้อยละ 10.62 ส่วนในประชากรเพศชายมีผู้ไม่เคยดื่มสุรเลยเพียงร้อยละ 31.62 และเป็นนักดื่มปัจจุบันร้อยละ 47.46 ลัดส่วนนักดื่มปัจจุบันสูงที่สุดในภาคเหนือ (ร้อยละ 35.40) และต่ำสุดในภาคใต้ (ร้อยละ 16.05) ไม่พบความแตกต่างระหว่างพฤติกรรมการดื่มในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล นักดื่มประจำร้อยละ 56.06 ดื่มเป็นครั้งคราว (น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง) ส่วนร้อยละ 43.94 ดื่มเป็นประจำ (สัปดาห์ละ 1 ครั้งหรือบ่อยกว่า)

นักดื่มเพศหญิง และนักดื่มอายุ 15-44 ปี ดื่มเบียร์น้อยที่สุด ส่วนนักดื่มชาย และนักดื่มอายุ 45 ปีขึ้นไป ดื่มเครื่องดื่มประเภท “สุรา” (เหล้าขาว เหล้าแดง วิสกี้ บรั่นดี เป็นต้น) น้อยที่สุด ทั้งนี้ นักดื่มปัจจุบันบริโภคแอลกอฮอล์คิดเป็นปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์ 8.22 ลิตรต่อคนต่อปี และส่วนมากซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากร้านขายของชำ (ร้อยละ 71.66) มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 917.24 บาทต่อคนต่อเดือน

ผู้ที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกในชีวิตในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีทั้งสิ้น 1,665,377 คน โดยนักดื่มหน้าใหม่ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 15-19 ปี (ร้อยละ 38.40) และช่วงอายุ 20-24 ปี (ร้อยละ 48.07) ทั้งนี้ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะในกลุ่มเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) พบว่า เยาวชนร้อยละ 23.91 ระบุว่าเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา โดยมีความแตกต่างระหว่างเพศชัดเจน แบ่งได้เป็นร้อยละ 9.20 ในกลุ่มเยาวชนหญิง (ร้อยละ 8.34 เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว ร้อยละ 0.86 เป็นนักดื่มประจำ) และร้อยละ 38.31 ในกลุ่มเยาวชนชาย (ร้อยละ 24.96 เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว และร้อยละ 13.34 เป็นนักดื่มประจำ)

อายุเฉลี่ยในการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกของนักดื่มปัจจุบันชายอยู่ที่ 19.20 ปี ของนักดื่มปัจจุบันหญิงอยู่ที่ 24.07 ปี สาเหตุหลักของการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มี 3 ประการ ได้แก่ ตามอย่างเพื่อน/เพื่อนชวนดื่ม (ร้อยละ 38.85) อยากทดลองดื่ม (ร้อยละ 29.12) และเพื่อเข้าสังคม/การสังสรรค์ (ร้อยละ 20.55) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักดื่มปัจจุบันเริ่มดื่มเป็นประเภทแรกในลัดส่วนสูงที่สุดคือ เบียร์ (ร้อยละ 38.35) ตามด้วยสุราขาว (ร้อยละ 28.05) และสุราสี (ร้อยละ 26.43)

นักตี๋มปัจจุบันร้อยละ 4.50 ระบุว่าเคยซื้อเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์จากสถานที่ห้ามจำหน่ายในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา โดยสถานที่ที่ระบุมากที่สุดได้แก่ปั๊มน้ำมัน (ร้อยละ 1.90) และวัด (ร้อยละ 1.38) ในขณะที่นักตี๋มปัจจุบันร้อยละ 11.09 ระบุว่าเคยบริโภคเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้ามบริโภค ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา โดย สถานที่ที่ระบุมากที่สุด ได้แก่ บนถนน พุดบาศ บนรถ (ร้อยละ 5.47) และวัด (ร้อยละ 3.89) นักตี๋มปัจจุบันร้อยละ 12.36 เคยบริโภคเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์นอกระบบภาษี ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา ซึ่งแบ่งได้เป็นสุรขาว / เหล้าตี๋ม / เหล้าซุ่มน ร้อยละ 9.55 และสุรานอก / เหล้าต่างประเทศ ร้อยละ 4.76

ประชากรไทยร้อยละ 7.04 เคยประสบปัญหาจากการบริโภคเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ เกิดความรำคาญ โดยเฉพาะในกลุ่มนักตี๋มประจำ นอกจากนี้ นักตี๋มประจำยังประสบปัญหาทางการเงินและปัญหาเกี่ยวกับการทำงานอีกด้วย นักตี๋มปัจจุบันที่เคยตี๋มแล้วขับส่วนมากเป็นเพศชาย เป็นเยาวชน และเป็นนักตี๋มประจำ ส่วนนักตี๋มปัจจุบันที่เคยตี๋มแล้วขับและได้รับอุบัติเหตุ ส่วนมากเป็นนักตี๋มประจำ เพศชาย และมีรายได้ต่ำ

การล้งเคราะห์ผลการสำรวจปี พ.ศ. 2560 เทียบกับการสำรวจในปี พ.ศ. 2557 และ 2554 พบว่า ประชากรไทยทั้งหญิงและชายมีแนวโน้มในการบริโภคเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2560 เป็นปีแรกที่ความซุกของนักตี๋มปัจจุบันในประชากรชายไทยลงมาอยู่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ประเภทของเครื่องตี๋มที่นิยมบริโภคก็มีแนวโน้มเปลี่ยนแปลง สัดส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามที่ระบุว่าตี๋มเบียร์เพิ่มขึ้นจนอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับการตี๋มเครื่องดื่มๆ ประเภทสุรขาว (สุรขาว สุราลี และอื่นๆ) ในขณะที่สัดส่วนของผู้ที่ตอบว่าตี๋มเครื่องดื่มๆประเภทสุราลดลงอย่างต่อเนื่อง มีผู้รายงานการซื้อและบริโภคเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์จากสถานที่ที่ผิดกฎหมายลดลง ส่วนการบริโภคเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ที่ผิดกฎหมาย และการตี๋มเมื่ออายุไม่ถึงเกณฑ์ มีความแปรผันขึ้น-ลง ทั้งนี้ ในกลุ่มนักตี๋มหน้าใหม่ มีสัดส่วนของผู้มีพฤติกรรมตี๋มหนักลดลง ผู้เข้าร่วมการสำรวจในปี พ.ศ. 2560 รายงานว่าการตามอย่างเพื่อน / เพื่อนชวนตี๋มเป็นเหตุผลอันดับหนึ่งในการเริ่มตี๋ม ตามมาด้วยความอยากทดลองตี๋ม ในขณะที่ข้อมูลการสำรวจปี พ.ศ. 2557 ระบุว่า การเข้าล้งคม / การล้งสรรคเป็นเหตุผลอันดับหนึ่ง ตามมาด้วยการตามอย่างเพื่อน / เพื่อนชวนตี๋ม

ในประเทศไทย เครื่องดื่มประเภทเบียร์เป็นเครื่องดื่มที่ผลิตโดยบริษัทขนาดใหญ่เท่านั้น และมีบทบาทต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง นโยบายเปิดเสรีทางการค้าทำให้เกิดแรงจูงใจให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาสร้างโรงงานในประเทศ ทำให้มีการผลิตเบียร์เป็นจำนวนมาก (mass production) ดันให้ราคาเบียร์ถูกลงและหาซื้อได้ง่าย ในขณะที่การโฆษณาอย่างต่อเนื่องได้เปลี่ยนบรรทัดฐานของผู้บริโภค และภาครัฐไม่มีนโยบายเปลี่ยนแปลงมาตรการควบคุมการผลิตเบียร์เชิงอุตสาหกรรมภายในประเทศ จึงคาดการณ์ว่าเบียร์จะเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดแรกของนักดื่มหน้าใหม่มากขึ้นเรื่อยๆ ผลการสำรวจในครั้งนี้เสนอแนะว่าโครงการรณรงค์ต้านภัยสุราในกลุ่มเยาวชนทั้งที่อายุไม่ถึงเกณฑ์และอายุถึงเกณฑ์ควรเน้นที่ผลิตภัณฑ์เบียร์เป็นหลัก

ผลการสำรวจในรายงานนี้มีข้อจำกัดสองประการ ประการแรก คือ ผู้เข้าร่วมการศึกษาอาจมีปฏิกิริยาต่อผู้สัมภาษณ์ (reactivity) และต้องการตอบให้ตรงความหวังของผู้สัมภาษณ์ (มี social desirability bias) ซึ่งอาจทำให้ต้องตอบคำถามไม่ตรงกับความเป็นจริงเพื่อไม่ให้สมาชิกในครอบครัวรู้ถึงพฤติกรรมการดื่มสุราของตนได้ ประการที่สอง คือ การศึกษานี้เป็นการศึกษาภาคตัดขวาง ดังนั้นจึงไม่มีมิติของกาลเวลา (temporality) การแปลผลการวิเคราะห์จึงควรทำอย่างระมัดระวัง และไม่รีบสรุปว่ามีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผลที่เกิดขึ้น (established causality) ก่อนเวลาอันควร

Executive summary

Over the past decade, Thailand's demographics and socioeconomic status have undergone constant changes. The birth rate has decreased, the proportion of middle-age adults has increased, and the overall socioeconomic conditions have improved. These changes have affected alcohol consumption behaviors of the Thai population. Analysis of surveillance data on alcohol consumption in Thailand with regards to alcohol consumption, impact of alcohol consumption, and comparisons between present and previous surveys are necessary for evidence-based policy and planning.

The objective of the "Alcohol Consumption in Thai Society Report 2017" is to present data on alcohol consumption and its impact in the Kingdom of Thailand using data from the Tobacco and Alcohol Consumption Survey 2017 of the National Statistical Office. The survey entailed a random selection of households and interviews with all residents of these households aged 15 years and older. Households were selected from all regions of the country, including Bangkok, and the Central, Northern, Northeastern, and Southern regions. Participant selection was done using a stratified two-stage sampling procedure. Bangkok and each of the 76 provinces served as a stratum with the Department of Public Administration's designation as municipal vs. non-municipal areas as a sub-stratum. The primary sampling unit was the Enumeration Area (EA), and the secondary sampling unit was the household. The survey included a total of 89,154 individuals from 38,989 households. Data collection was done simultaneously in all provinces between 17 May and 30 July 2017. Data were analyzed using R with the `epicalc` and survey user-contributed packages. Estimates were adjusted according to the population weights as calculated by the National Statistical Office in order for all results to represent the Thai population aged 15 years and over, which, in 2017, was 55,948,232 individuals.

Results showed that among 55.9 million Thais aged 15 years and older, 57.18% never drank alcohol, 14.41% were former drinkers, and 28.41% were current drinkers, defined as an individual who had consumed alcohol within 12 months before the survey. There were clear differences in drinking behavior between males and females, as 81.05% of females were never drinkers and 10.62% were current drinkers, while 31.62% of males were never drinkers and 47.46% were current drinkers. The proportion of current drinkers was highest in the North (35.40%) and lowest in the South (16.05%). There were no differences in drinking behavior between municipality and non-municipality areas. Among current drinkers, 56.06% drank occasionally (less than once per week), and 43.94% drank regularly (at least once per week).

Beer was the most commonly drunk beverage among females and drinkers aged 15-44 years while liquor (white spirits, colored spirits, whiskey, brandy, etc.) was the most commonly consumed type of alcoholic beverage among males and drinkers aged 45 years and above. The amount of pure ethanol consumed by current drinkers was 8.22 liters per capita per year. Grocery stores were the most commonly reported location for purchasing alcohol (71.66%), and drinkers spent an average of 917.24 baht per month on alcohol.

There were 1,665,377 new drinkers who drank alcohol for the first time within the past 3 years prior to the survey. Most new drinkers were aged between 15-19 years (38.40%) and 20-24 years (48.07%). Among youths (individuals aged 15-24 years), 23.91% were current drinkers. There were stark contrasts between males and females: 9.20% of female youths were current drinkers (8.34% were occasional drinkers and 0.86% were current drinkers), while 38.31% of male youths were current drinkers (24.96% were occasional drinkers and 13.34% were current drinkers).

The mean age at first consumption of alcohol among male current drinkers was 19.20 years, while the mean age among female current drinkers was 24.07 years. The three most common reasons for starting to drink was peer pressure or accept invitation by peers (38.85%), wanting to experiment (29.12%), and to socialize (20.55%). The most

common type of alcohol consumed for the first time was beer (38.35%), followed by white spirits (28.05%) and colored spirits (26.43%).

Among current drinkers, 4.50% reported having purchased alcohol from prohibited locations within the past 12 months. The most common illicit points of sale were gas stations (1.90%) and temples (1.38%), and 11.09% reported having consumed alcohol in prohibited locations within the past 12 months. The most common illicit locations were on a street or footpath or in a vehicle (5.47%) and temples (3.89 %), and 12.36% reported having consumed untaxed alcohol within the past 12 months, including whiskey/moonshine/community-distilled liquor (9.55%) and imported whiskey (4.76%).

Among the Thai population, 7.04% had, in the past 12 months, experienced alcohol-related problems, the most common problem being nuisance, particularly among regular drinkers. Regular drinkers also experienced financial problems and work-related problems. The majority of current drinkers who reported driving under the influence of alcohol were males, youths, and regular drinkers. Current drinkers who reported driving and having had accidents were mostly male, regular drinkers, and those with low incomes.

Comparison of the results of the 2017 survey to the results of the 2014 and 2011 surveys showed that alcohol consumption has steadily decreased in the Thai population, among both males and females. 2017 was the first year that the prevalence of current drinking among males fell below 50 percent. Types of commonly consumed beverages have also changed over time. The proportion of respondents who reported drinking beer has increased to the same level as liquors (white spirits, colored spirits, etc.), while the prevalence of liquor drinkers has steadily decreased. The prevalence of self-reported purchases of alcohol from prohibited locations has decreased, while the purchase of alcohol from prohibited locations and underage drinking has fluctuated. Among new drinkers, the proportion of binge drinkers has decreased. While respondents in 2017 reported that the main reasons for starting to drink alcohol was peer pressure, respondents in 2014 reported that the most common reason was to socialize.

In Thailand, beer is produced only by large corporations. The results of this survey suggest that large corporations continue to play a role in alcohol consumption in Thailand. Free trade policies have created an incentive for foreign investors to build factories, resulting in mass production, lower prices, and higher availability of beer, while continued advertisements have changed the norms among consumers. Meanwhile, the government has no plans to change its current measures to control domestic industrial production of beer. We foresee that beer will play an increasingly prominent role as the preferred alcoholic beverage consumed by new drinkers. Anti-alcohol campaigns targeting youths under and over the legal age should therefore focus on beer consumption.

There are two limitations to the findings of this survey. Firstly, participants might have a certain level of reactivity to the interviews. Social desirability might have influenced their responses to the interview questions: participants might be aware of the proximity of their family members and consequently under-report their drinking behaviors. Secondly, the cross-sectional design of this study does not allow for any assessment of temporality. Thus caution is advised in the interpretation of the findings, and any premature conclusions regarding the establishment of causality should be avoided.

สารบัญ

หน้า

คำนำ

บทสรุปผู้บริหาร

บทที่ 1	บทนำ	1
บทที่ 2	นักดื่มในสังคมไทย	11
บทที่ 3	ใครคือนักดื่มหน้าใหม่	51
บทที่ 4	การเข้าสู่โลกมินิเมา	65
บทที่ 5	การกระทำผิดกฎหมาย	89
บทที่ 6	ผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	111
บทที่ 7	บทสรุป: การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทยในรอบ 6 ปี	121

สารบัญตาราง

	หน้า
บทที่ 1	
ตารางที่ 1.1	ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง 4
บทที่ 2	
ตารางที่ 2A	นักดื่มสุราในปัจจุบัน พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560 12
ตารางที่ 2.1	ความชุกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ 13
ตารางที่ 2.2	สัดส่วนของนักดื่มสุราปัจจุบัน จำแนกตามความถี่ของการดื่มและเพศ 14
ตารางที่ 2.3	ความชุกของนักดื่มสุราปัจจุบัน จำแนกตามกลุ่มอายุ (ร้อยละ) 14
ตารางที่ 2.4	ความชุกของนักดื่มสุราปัจจุบัน จำแนกตามเขตการปกครอง (ร้อยละ) 15
ตารางที่ 2.5	ความชุกของนักดื่มสุราปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ) 16
ตารางที่ 2.6	ความชุกของนักดื่มสุราปัจจุบัน จำแนกตามระดับการศึกษา (ร้อยละ) 17
ตารางที่ 2.7	ความชุกของนักดื่มสุราปัจจุบัน จำแนกตามอาชีพ (ร้อยละ) 18
ตารางที่ 2B	ความถี่ของการดื่มสุราของนักดื่มปัจจุบัน พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560 19
ตารางที่ 2.8	สัดส่วนของนักดื่มสุราในความถี่ลักษณะต่างๆ จำแนกตาม ลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ) 20
ตารางที่ 2.9	สัดส่วนของนักดื่มปัจจุบันตามลักษณะประชากร จำแนกตามความถี่ ในการดื่มสุราโดยละเอียด (ร้อยละ) 22
ตารางที่ 2C	ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักดื่มไทยนิยมบริโภค พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560 25
ตารางที่ 2.10	สัดส่วนของนักดื่มปัจจุบันจำแนกตามประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่ดื่มบ่อยที่สุดใน 12 เดือนที่ผ่านมา และจำแนกตามเพศและกลุ่มอายุ (ร้อยละ) 26

	หน้า	
ตารางที่ 2D	ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560	28
ตารางที่ 2.11	ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภท ต่อหัวนักดื่มปัจจุบันต่อปี	29
ตารางที่ 2.12	ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภท ต่อหัวประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปต่อปี	31
ตารางที่ 2E	สถานที่ซื้อและดื่มสุราของนักดื่มไทย พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560	33
ตารางที่ 2.13	จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักดื่มปัจจุบันซื้อเครื่องดื่มฯ บ่อยที่สุดใน 12 เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละ)	34
ตารางที่ 2.14	สถานที่ที่นักดื่มปัจจุบันดื่มสุราบ่อยที่สุดใน 12 เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละ)	36
ตารางที่ 2F	ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มไทย พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560	38
ตารางที่ 2.15	ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มปัจจุบันเฉลี่ย ต่อคนต่อเดือน จำแนกตามสถานที่ดื่ม (บาท)	39
ตารางที่ 2.16	ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มปัจจุบันเฉลี่ย ต่อคนต่อเดือน จำแนกตามความถี่ในการดื่ม (บาท)	40
ตารางที่ 2.17	ระดับค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อเดือน จำแนกตามความถี่การดื่ม (ร้อยละ)	41
ตารางที่ 2G	การดื่มหนักของนักดื่มไทย พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560	42
ตารางที่ 2.18	การดื่มหนักหรือการดื่มปริมาณมากในครั้งเดียวใน 12 เดือนที่ผ่านมา ของนักดื่มปัจจุบัน (ร้อยละ)	43
ตารางที่ 2.19	ความถี่ในการดื่มหนักของนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามเพศ (ร้อยละ)	45
ตารางที่ 2.20	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อคนต่อเดือน ของนักดื่มหนัก จำแนกตามสถานที่บริโภค (บาท)	45
ตารางที่ 2.21	ระดับค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อเดือน จำแนกตามพฤติกรรมการดื่มหนัก (ร้อยละ)	46
 บทที่ 3		
ตารางที่ 3A	นักดื่มเยาวชน พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560	53
ตารางที่ 3.1	พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) จำแนกตามเพศ	54

	หน้า	
ตารางที่ 3.2	ความถี่ในการตีหมักของนักดื่มเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) จำแนกตามเพศ (ร้อยละ)	55
ตารางที่ 3.3	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักดื่มเยาวชน จำแนกตามสถานที่ดื่ม (บาท)	56
ตารางที่ 3.4	ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภทของเยาวชน เฉลี่ยต่อหัวต่อปี (ลิตร)	57
ตารางที่ 3B	นักดื่มหน้าใหม่ พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560	59
ตารางที่ 3.5	จำนวนและความชุก (ร้อยละ) ของนักดื่มที่เพิ่งเริ่มดื่มสุรา เป็นครั้งแรกในชีวิต จำแนกตามช่วงอายุในปัจจุบัน	60
ตารางที่ 3.6	พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่ม จำแนกตามเพศ (ร้อยละ)	61
ตารางที่ 3.7	ความถี่ในการตีหมักของประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่ม จำแนกตามเพศ (ร้อยละ)	61
ตารางที่ 3.8	ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่ม จำแนกตามเพศ (บาท)	62
ตารางที่ 3.9	ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภทเฉลี่ยต่อหัว นักดื่มหน้าใหม่ต่อปี (ลิตร)	63
 บทที่ 4		
ตารางที่ 4A	อายุตอนเริ่มต้นดื่มสุราครั้งแรกในชีวิต พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560	66
ตารางที่ 4.1	อายุเฉลี่ยในการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก	67
ตารางที่ 4.2	อายุเฉลี่ยในการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก (ปี) จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	68
ตารางที่ 4B	สาเหตุของการเริ่มดื่มสุราครั้งแรกในชีวิต พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560	72
ตารางที่ 4.3	สาเหตุของการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)	73
ตารางที่ 4.4	ลักษณะการได้มาซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของการดื่มครั้งแรก จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)	78
ตารางที่ 4C	ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มครั้งแรก ในชีวิต พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560	81
ตารางที่ 4.5	ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มครั้งแรกของนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)	83

บทที่ 5

ตารางที่ 5A	การซื้อและการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ห้ามขายหรือห้ามบริโภคตามกฎหมาย พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560	90
ตารางที่ 5.1	การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา	91
ตารางที่ 5.2	การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา ในกลุ่มนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)	92
ตารางที่ 5.3	การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ที่ห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา	94
ตารางที่ 5.4	การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ที่ห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา ในกลุ่มนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)	95
ตารางที่ 5.5	การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันและเวลาที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา	97
ตารางที่ 5.6	การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันและเวลาที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)	98
ตารางที่ 5B	การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกระบบภาษี พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560	100
ตารางที่ 5.7	การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกระบบภาษี ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา พ.ศ. 2560	101
ตารางที่ 5.8	การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกระบบภาษี ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)	102
ตารางที่ 5C	การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนอายุขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560	104
ตารางที่ 5.9	ความชุกของนักดื่มปัจจุบันที่มีอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ในประชากรไทย (จำนวนคน และร้อยละ)	105

	หน้า	
ตารางที่ 5.10	พฤติกรรมกรบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มอายุต่ำกว่าเกณฑ์ จำแนกตามเพศ (ร้อยละ)	105
ตารางที่ 5.11	ความชุกของนักดื่มปัจจุบันอายุต่ำกว่าเกณฑ์ในประเทศไทย แต่ละช่วงอายุ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)	106
ตารางที่ 5.12	ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ลิตร) แต่ละประเภท ต่อหัวนักดื่มปัจจุบันที่อายุต่ำกว่าเกณฑ์	109

บทที่ 6

ตารางที่ 6A	ผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560	112
ตารางที่ 6.1	ความชุกของปัญหาซึ่งมีสาเหตุมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป)	113
ตารางที่ 6.2	ปัญหาซึ่งมีสาเหตุจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตาม ลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป)	114
ตารางที่ 6B	ผลจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนหรือขณะขับรถหรือ จักรยานยนต์ พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560	116
ตารางที่ 6.3	ผลจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับรถหรือจักรยานยนต์ (ร้อยละ)	117
ตารางที่ 6.4	ผลจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับรถหรือจักรยานยนต์ จำแนกตามลักษณะประชากร (ร้อยละ)	118

บทที่ 7

ตารางที่ 7.1	สรุปข้อมูล บทที่ 2 นักดื่มในสังคมไทย (ร้อยละ)	122
ตารางที่ 7.2	สรุปข้อมูล บทที่ 3 นักดื่มเยาวชน และนักดื่มหน้าใหม่ (ร้อยละ)	124
ตารางที่ 7.3	สรุปข้อมูล บทที่ 4 การเข้าสู่โลกมีนเมา (ร้อยละ)	125
ตารางที่ 7.4	สรุปข้อมูล บทที่ 5 การเข้าถึงแอลกอฮอล์และการกระทำผิดกฎหมาย	126
ตารางที่ 7.5	สรุปข้อมูล บทที่ 6 ผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	127

สารบัญแผนภาพ

		หน้า
บทที่ 4		
แผนภาพที่ 4.1	สาเหตุของการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มปัจจุบัน หรือผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว พ.ศ. 2560	72
แผนภาพที่ 4.2	ลักษณะการได้มาซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของการดื่มครั้งแรก	77
แผนภาพที่ 4.3	ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มครั้งแรกของนักดื่มปัจจุบัน	82

1

บทนำ

- 1.1 ชุดข้อมูลที่ใช้ในรายงาน
- 1.2 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
- 1.3 ระเบียบวิธีวิจัย
- 1.4 โครงสร้างของรายงาน
- 1.5 นิยามศัพท์

ประเทศไทยเป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นอย่างมาก ข้อมูลล่าสุดขององค์การอนามัยโลกรายงานว่า ในปี พ.ศ. 2559 ประชากรไทยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์เท่ากับ 8.3 ลิตร ต่อหัวประชากรต่อปี โดยรวมทั้งการบริโภคเครื่องดื่มฯ ทั้งในและนอกระบบภาษีและปรับทอนค่าปริมาณการบริโภคของนักท่องเที่ยวแล้ว ซึ่งเป็นปริมาณที่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในภาคพื้นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตามการแบ่งพื้นที่ขององค์การอนามัยโลก ประชากรไทย 10,009 คนตายด้วยโรคตับแข็ง 6,759 คนตายด้วยอุบัติเหตุจากรถทางถนน และ 5,680 คนตายด้วยโรคมะเร็งที่มีสาเหตุสัมพันธ์กับแอลกอฮอล์ และชายไทยร้อยละ 10 และหญิงไทย ร้อยละ 0.9 ป่วยด้วยภาวะความผิดปกติจากการดื่มสุรา (Alcohol use disorder)¹

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โครงสร้างประชากรและภาวะเศรษฐกิจสังคมไทยมีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง มีเด็กเกิดใหม่น้อยลง มีประชากรวัยกลางคนเพิ่มขึ้น และฐานะทางเศรษฐกิจโดยรวมดีขึ้น ส่งผลให้พฤติกรรมกรรมการดื่มสุราของประชากรไทยเปลี่ยนแปลงไปด้วย² ดังนั้นการวิเคราะห์ข้อมูลเฝ้าระวัง (Surveillance Data) สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทั้งในเรื่องพฤติกรรมกรรมการดื่ม ผลกระทบจากการดื่ม และการเปรียบเทียบข้อมูลในปัจจุบันกับข้อมูลในอดีต จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากต่อการพัฒนานโยบายและวางแผนงานที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์

“สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย ประจำปี พ.ศ. 2560” เล่มนี้เป็นหนึ่งในชุดความรู้ที่ศูนย์วิจัยปัญหาสุราจัดทำขึ้นเป็นประจำ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย โดยใช้ข้อมูลจากการสำรวจพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ซึ่งเก็บข้อมูลเป็นประจำทุกสามปี โดยมีกลุ่มตัวอย่างมากเพียงพอ สามารถเป็นตัวแทนประชากรทั้งประเทศได้ มีความน่าเชื่อถือและมีความแม่นยำในด้านสถิติ และยังมีความต่อเนื่องในด้านกระบวนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถาม และกระบวนการเก็บข้อมูลในแต่ละปี

¹ World Health Organization. Global status report on alcohol and health 2018. Geneva: World Health Organization; 2018. 450 p. https://www.who.int/substance_abuse/publications/global_alcohol_report/gsr_2018/en/

² สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจพฤติกรรมกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ; 2561.

1.1 ชุดข้อมูลที่ใช้ในรายงาน

รายงานนี้ใช้ข้อมูลจาก “การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560” ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยสำรวจในประชากรไทยอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปทุกคนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ณ เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560 ที่มีอยู่ทั้งหมดจำนวน 55,948,229 คน (ชาย 27,024,420 คน หญิง 28,923,809 คน) ทั้งในกรุงเทพมหานคร และทุกจังหวัดในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

การสุ่มตัวอย่างในการสำรวจครั้งนี้ใช้วิธีแบบ stratified two-stage sampling โดยมีกรุงเทพมหานครและจังหวัดเป็นสตรัทัม ซึ่งมีทั้งสิ้น 77 สตรัทัม และในแต่ละสตรัทัม (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) ได้แบ่งออกเป็น 2 สตรัทัมย่อย ตามลักษณะการปกครองของกรมการปกครอง คือ ในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล หน่วยตัวอย่างชั้นที่หนึ่ง คือ เขตแขวนับ (Enumeration Area: EA) ซึ่งเลือกจากแต่ละสตรัทัมย่อยหรือแต่ละเขตการปกครองอย่างเป็นอิสระต่อกัน โดยให้ความน่าจะเป็นในการเลือกเป็นปฏิภาคกับจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้นของเขตแขวนับนั้นๆ (probability proportional to size) ได้จำนวนเขตแขวนับตัวอย่างทั้งสิ้น 2,315 เขต จากเขตแขวนับทั่วประเทศจำนวน 129,440 เขต หน่วยตัวอย่างชั้นที่สอง คือ ครัวเรือนส่วนบุคคล โดยสัมภาษณ์สมาชิกทุกคนที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนตัวอย่าง และกำหนดให้ต้องตอบสัมภาษณ์ด้วยตนเองเท่านั้น (non proxy) ได้กลุ่มตัวอย่าง 89,154 คน จาก 38,989 ครัวเรือน เก็บข้อมูลพร้อมกันทั่วทั้งประเทศ ระหว่างวันที่ 17 พฤษภาคม - 30 กรกฎาคม 2560

ข้อมูลใน “การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560” สามารถแบ่งออกเป็น 5 หมวดใหญ่ ได้ดังนี้ (1) ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่การเก็บข้อมูลและประเภทของครัวเรือนในกลุ่มตัวอย่าง (2) ลักษณะทั่วไปของสมาชิกในครัวเรือน (3) การสูบบุหรี่ (4) การดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ (5) ลักษณะของครัวเรือน โดยในหมวดที่เกี่ยวกับการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีเนื้อหาครอบคลุมถึง แนวโน้มการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมการบริโภค อายุเฉลี่ยและสาเหตุที่เริ่มดื่ม ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่ม การเคยดื่มหนักหรือดื่มปริมาณมากในครั้งเดียว ปัญหาต่างๆ ที่มีสาเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การได้รับบาดเจ็บหรืออุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากการเมาแล้วขับ เป็นต้น ข้อมูลที่ถูกนำมาใช้ในรายงานเล่มนี้ คือทุกส่วนที่ได้กล่าวถึงทั้งหมดข้างต้น ยกเว้นหมวดที่เกี่ยวกับการสูบบุหรี่

รายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีทางสถิติ สามารถอ่านเพิ่มเติมได้ในรายงานการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ³

³ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ; 2561.

1.2 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูล คือ ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำนวน 89,154 คน จาก 38,989ครัวเรือน ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามภูมิภาค เขตการปกครอง เพศ กลุ่มอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน อาชีพ และระดับรายได้ ได้ถูกแสดงไว้ในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (จำนวน = 89,154 คน)

กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
จำแนกตามภูมิภาค	
กทม.	6
กลาง (ไม่รวม กทม.)	29
เหนือ	22
ตะวันออกเฉียงเหนือ	28
ใต้	15
จำแนกตามเขตการปกครอง	
ในเขตเทศบาล	51
นอกเขตเทศบาล	49
จำแนกตามเพศ	
ชาย	46
หญิง	54
จำแนกตามกลุ่มอายุ (ปี)*	
15 - 19	7
20 - 24	5
25 - 44	31
45 - 59	31
60 ขึ้นไป	26
สถานภาพสมรส	
โสด	20
สมรส	65
เคยสมรส**	15

ตารางที่ 1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (จำนวน = 89,154 คน) (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
การศึกษา	
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	56
มัธยมศึกษา (สายสามัญ)	26
สายอาชีพ	7
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	11
สถานภาพการทำงาน	
นายจ้าง	28
ผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน	14
ลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ	7
ลูกจ้างเอกชน	20
นักเรียน/นักศึกษา	6
คนทำงานบ้าน	8
เด็กหรือคนชรา	11
ผู้ว่างงาน	5
ไม่มีข้อมูล	<1
อาชีพ	
การเกษตร ประมง และเหมืองแร่	27
ช่างเทคนิค ช่างฝีมือ เจ้าหน้าที่เทคนิค	7
ภาคบริการ ค้าขาย	30
ผู้บริหาร ข้าราชการ ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ	6
ไม่ทำงาน***	30
ระดับรายได้ต่อหัว (ควินไทล์)	
ควินไทล์ที่ 1 (น้อยกว่า 2,500 บาทต่อเดือน)	19
ควินไทล์ที่ 2 (2,500 - 4,999 บาทต่อเดือน)	19
ควินไทล์ที่ 3 (5,000 - 7,999 บาทต่อเดือน)	21
ควินไทล์ที่ 4 (8,000 - 12,999 บาทต่อเดือน)	21
ควินไทล์ที่ 5 (13,000 บาทต่อเดือนหรือมากกว่า)	21

หมายเหตุ:

* จำแนกแบบเดียวกับรายงานยาสูบ ** รวมสถานภาพหม้าย หย่า แยกกันอยู่ และไม่ทราบสถานภาพ

*** รวม นักเรียน/นักศึกษา คนทำงานบ้าน ผู้ที่ยังเด็กหรือคนชรา และผู้ว่างงาน

@ ร้อยละคิดจากจำนวนตัวอย่างทั้งหมด ไม่ได้ถ่วงน้ำหนัก

ภูมิภาคและเขตการปกครอง กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจได้มาจากภาคกลางเป็นสัดส่วนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 35 ซึ่งแบ่งเป็นกรุงเทพมหานครร้อยละ 6 และภาคกลาง (ไม่รวม กทม.) ร้อยละ 29 กลุ่มตัวอย่างมาจากภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 22 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 28 และภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 15 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างประมาณครึ่งหนึ่งอาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล คิดเป็นร้อยละ 49

เพศและสถานภาพสมรส กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจได้เป็นเพศชาย ร้อยละ 46 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 54 ส่วนใหญ่สมรสแล้วและยังใช้ชีวิตอยู่กับคู่ครอง คิดเป็นร้อยละ 65 ผู้มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 20 และผู้ที่เคยสมรส แต่ปัจจุบันอยู่ในสถานหม้าย หย่า แยกกันอยู่ หรือไม่ระบุ สถานภาพ คิดเป็นร้อยละ 15

กลุ่มอายุ กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจได้อยู่ในกลุ่มอายุระหว่าง 45-59 ปี และกลุ่มอายุ 25-44 ปี เป็นสัดส่วนสูงสุด หรือร้อยละ 31 เท่ากัน อยู่ในกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 26 อยู่ใน กลุ่มอายุ 15-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 7 และอยู่ในกลุ่มอายุ 20-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 5

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจได้ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 56 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (สายสามัญ) คิดเป็นร้อยละ 26 จบ การศึกษาระดับอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 7 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็น ร้อยละ 11

สถานภาพการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจได้ประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 48) เป็นนายจ้าง และลูกจ้างเอกชน ร้อยละ 6 เป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 5 เป็นผู้ว่างงาน ร้อยละ 8 เป็นคน ทำงานบ้าน และร้อยละ 11 ยังเด็กหรือชรา เมื่อรวมกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำงานและไม่มีรายได้ ทั้งหมดคิดได้เป็นร้อยละ 30 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจได้ประมาณร้อยละ 27 ประกอบอาชีพอยู่ในภาคการเกษตรและ ประมง ร้อยละ 7 เป็นช่างเทคนิค ช่างฝีมือ เจ้าหน้าที่เทคนิค ร้อยละ 30 อยู่ในภาคบริการค้าขาย และร้อยละ 6 เป็นผู้บริหาร ข้าราชการ ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ

ระดับรายได้ กลุ่มตัวอย่างที่สำรวจได้สามารถแบ่งออกได้เป็น 5 ช่วงรายได้ต่อเดือนประมาณ เท่าๆ กัน (ควินไทล์) คือ น้อยกว่า 2,500 บาทต่อเดือน 2,500-4,999 บาทต่อเดือน 5,000-7,999 บาทต่อเดือน 8,000-12,999 บาทต่อเดือน และ 13,000 บาทขึ้นไปต่อเดือน

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างข้างต้นนับว่าสอดคล้องกับลักษณะของประชากรทั้งประเทศ และ จำนวนหน่วยข้อมูลมีมากเพียงพอที่จะเป็นตัวแทนประชากรทั้งประเทศได้

1.3 ระเบียบวิธีวิจัย

ดังที่ได้อธิบายไปแล้วข้างต้น ข้อมูลจาก “การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560” นั้นมีจำนวนมาก การวิเคราะห์ชุดข้อมูลที่ตัวแปรมากเช่นนี้ทำได้หลายวิธี ทั้งการนำเสนอข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการทำตารางตัดขวางในรูป cross-tabulation ซึ่งในรายงานนี้ คณะผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลทั้งสองทาง

ในการวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยใช้ซอฟต์แวร์ R พร้อมแพ็คเกจ epicalc และ survey โดยค่าตัวเลขที่นำเสนอในแต่ละบทได้ผ่านการถ่วงน้ำหนักประชากร ตามที่สำนักงานสถิติแห่งชาติได้กำหนดเอาไว้ โดยใช้ค่าคาดประมาณของประชากรในช่วงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2560 เพื่อให้ตัวเลขทุกตัวเป็นตัวแทนของประชากรทั้งประเทศได้

การจัดการข้อมูลในการวิเคราะห์ปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ได้กำหนดให้ปริมาณรวมในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละชนิดไม่เกิน 1,095 ลิตรต่อคนต่อปี ซึ่งเฉลี่ยถึง 3 ลิตรต่อคนต่อวัน ดังนั้นปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มากกว่า 1,095 ลิตรต่อคนต่อปีจึงถูกแทนค่าด้วย 1,095 ลิตร

1.4 โครงสร้างของรายงาน

การนำเสนอข้อมูลในรายงานนี้ได้พยายามทำในลักษณะที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่าย และสามารถเปรียบเทียบกับรายงานการสำรวจสองครั้งก่อนหน้าได้ (พ.ศ. 2554 และ 2557) จึงได้จัดโครงสร้างของรายงานฉบับนี้ให้เหมือนกับรายงานการสำรวจพฤติกรรมกรรมการดื่มสุราในปี พ.ศ. 2557 ให้มากที่สุด เนื้อหาในแต่ละบทจะเริ่มต้นด้วยการนำเสนอตัวเลขสำคัญจากการสำรวจใน พ.ศ. 2554 และ 2557 ก่อน เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเปรียบเทียบข้อมูล และดูแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วง 6 ปีที่ผ่านมาได้

โครงสร้างการนำเสนอข้อมูลของรายงานฉบับนี้จะเป็นดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

กล่าวถึง “การสำรวจพฤติกรรมกรรมการสุบหรือและการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560” ในเบื้องต้น โดยจะอธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจได้ และวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติที่ใช้ในรายงานนี้ด้วย

บทที่ 2 นักดื่มในสังคมไทย

เป็นการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความชุกของพฤติกรรมกรรมการดื่มสุรา ปริมาณการดื่ม ค่าใช้จ่ายในการดื่ม และบริบทของการดื่มสุราของประชากรไทย ที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าถ่วงน้ำหนักจากประชากรทั้งหมด โดยโครงสร้างการนำเสนออ้างอิงตามรายงาน “เหล้า | ความจริง รายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทยประจำปี พ.ศ. 2558” ของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเปรียบเทียบข้อมูลนี้กับสถิติที่ศูนย์วิจัยปัญหาสุราเคยได้นำเสนอมาแล้วในปีก่อนๆ ได้ (cross-year comparability)

บทที่ 3 ใครคือนักดื่มหน้าใหม่

เป็นการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มคน 2 กลุ่มหลัก คือ เยาวชน (อายุ 15-24 ปี) และประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่มสุรา ซึ่งมีแนวโน้มการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา

บทที่ 4 การเข้าสู่โลกมินิเม

เป็นการนำเสนอสาเหตุและบริบทของการดื่มสุรารั้งแรกของประชากรกลุ่มต่างๆ เพื่อให้เข้าใจว่าการเริ่มต้นดื่มของแต่ละกลุ่มเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร

บทที่ 5 การกระทำผิดกฎหมาย

เป็นการนำเสนอสถิติการดื่มสุราและการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างผิดกฎหมาย

บทที่ 6 ผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เป็นการนำเสนอผลกระทบหลากหลายมิติของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และสุดท้าย

บทที่ 7 บทสรุป และการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย

ได้ประมวลสถิติที่สำคัญในทุกบทเข้าด้วยกันและชี้ให้เห็นถึงบทเรียนของปี พ.ศ. 2560 เมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2554 และ พ.ศ. 2557 ที่อาจช่วยให้ทิศทางการขับเคลื่อนเรื่องสุราในประเทศไทยชัดเจนขึ้นได้

☰ 1.5 นิยามศัพท์

ในรายงานนี้ มีคำศัพท์ที่ใช้ประจำดังนี้

ผู้ไม่เคยดื่มเลย (Lifetime abstainers) หมายถึง ประชาชนที่ไม่เคยดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลยตลอดชีวิต

ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว (Ex-drinkers) หมายถึง ประชาชนที่เคยดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ไม่ได้ดื่มเลยในรอบ 12 เดือนก่อนการสำรวจ

นักดื่มปัจจุบัน (Current drinkers) หมายถึง ประชาชนที่ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนก่อนการสำรวจ (ช่วงระหว่างเดือนเมษายน 2559 ถึงเดือนพฤษภาคม 2560)

นักดื่มประจำ (Regular drinkers) หมายถึง ประชาชนที่ดื่มสุราด้วยความถี่อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ในรอบ 12 เดือนก่อนการสำรวจ

นักดื่มเป็นครั้งคราว (Occasional/infrequent drinkers) หมายถึง ประชาชนที่ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยความถี่น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ในรอบ 12 เดือนก่อนการสำรวจ

นักดื่มหนัก (Heavy/binge drinkers) หมายถึง ประชาชนที่ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณ 5 หน่วยดื่มมาตรฐานขึ้นไปในช่วงเวลาของการดื่มหนึ่งครั้ง

2

นักดื่มในสังคมไทย พ.ศ. 2560

- 2.1 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย
พ.ศ. 2560
- 2.2 ความดีในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 2.3 ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักดื่มไทยนิยมบริโภค
- 2.4 ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- 2.5 สถานที่ซื้อและดื่มสุราของนักดื่มไทย
- 2.6 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มไทย
- 2.7 การดื่มหนักของนักดื่มไทย

เนื้อหาในบทนี้เป็นการพรรณนาถึงแบบแผนการดื่มสุราของนักดื่มสุราในปัจจุบันในสังคมไทย โดยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการสำรวจ พ.ศ. 2560 หลังถ่วงน้ำหนักประชากร ค่าสถิติที่นำเสนอในบทนี้ประกอบด้วย ความชุกของการดื่มสุรา พฤติกรรมการดื่ม ปริมาณการดื่ม ค่าใช้จ่ายในการดื่ม และบริบทของการดื่มสุรา

ตารางที่ 2A นักดื่มสุราในปัจจุบัน พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
นักดื่มปัจจุบัน (จำนวนคน)	16,576,021	17,705,124	15,897,265
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	31.42	32.29	28.41
ผู้ไม่เคยดื่มเลย (จำนวนคน)	31,561,809	29,890,847	31,989,075
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	59.82	54.51	57.18
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว (จำนวนคน)	4,626,760	7,235,266	8,061,892
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	8.77	13.20	14.41
นักดื่มประจำ (จำนวนคน)	7,320,292	7,508,730	6,984,786
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	13.88	13.69	12.48
นักดื่มเป็นครั้งคราว (จำนวนคน)	9,255,728	10,196,393	8,912,479
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	17.54	18.60	15.93
นักดื่มเพศชาย (จำนวนคน)	13,649,664	14,047,290	12,825,420
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรชาย >15 ปี)	53.26	52.96	47.46
นักดื่มเพศหญิง (จำนวนคน)	2,926,357	3,657,833	3,071,845
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรหญิง >15 ปี)	10.78	12.92	10.62
นักดื่มเยาวชน (จำนวนคน)	2,367,578	2,428,286	2,282,523
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรอายุ 15-24 ปี)	23.39	25.20	23.91
นักดื่มวัยทำงาน (จำนวนคน)	12,852,453	13,439,847	11,897,893
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรอายุ 25-59 ปี)	37.27	38.17	33.87
นักดื่มสูงอายุ (จำนวนคน)	1,355,989	1,836,991	1,716,848
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรอายุ >60 ปี)	16.63	18.41	15.23

2.1 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย พ.ศ. 2560

ตารางที่ 2.1 ความชุกของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป จำแนกตามเพศ

ประเภทนักดื่ม	รวม (ประชากรรวม 55,948,229 คน)		หญิง (ประชากรรวม 28,923,809 คน)		ชาย (ประชากรรวม 27,024,420 คน)	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้ไม่เคยดื่มเลย	31,989,075	57.18	23,442,851	81.05	8,546,224	31.62
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	8,061,892	14.41	2,409,114	8.33	5,652,778	20.92
นักดื่มปัจจุบัน	15,897,265	28.41	3,071,845	10.62	12,825,420	47.46
นักดื่มเป็นครั้งคราว	8,912,479	15.93	2,480,026	8.57	6,432,454	23.80
นักดื่มประจำ	6,984,786	12.48	591,819	2.05	6,392,966	23.66
รวม	55,948,232		28,923,810		27,024,421	

ตารางที่ 2.1 แสดงพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ซึ่งพบว่า ประชากรไทยเป็นนักดื่มปัจจุบัน (current drinker) หรือผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาจำนวน 15,897,265 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 28.41 ของประชากรวัยผู้ใหญ่ ส่วนผู้ไม่เคยดื่มเลยมีจำนวน 31,989,075 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 57.18 และผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว (เป็นผู้เคยดื่ม แต่ไม่ได้ดื่มในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา) จำนวน 8,061,892 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.41

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ประชากรชายร้อยละ 47.46 เป็นนักดื่มปัจจุบัน หรือคิดเป็นจำนวน 12,825,420 คน โดยประชากรชายเป็นนักดื่มประจำร้อยละ 23.66 สำหรับประชากรหญิง มีเพียงร้อยละ 10.62 เท่านั้นที่เป็นนักดื่มปัจจุบัน หรือคิดเป็นจำนวน 3,071,845 คน และอัตราความชุกของนักดื่มประจำในประชากรหญิงคิดเป็นร้อยละ 2.05 เท่านั้น

ตารางที่ 2.2 ลัดส่วนของนักดื่มสุราปัจจุบัน จำแนกตามความถี่ของการดื่มและเพศ

ประเภทนักดื่ม	รวม		หญิง		ชาย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักดื่มเป็นครั้งคราว	8,912,479	56.06	2,480,026	80.73	6,432,454	50.15
นักดื่มประจำ	6,984,786	43.94	591,819	19.27	6,392,966	49.85
รวม	15,897,265	100	3,071,845	100	12,825,420	100

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

นักดื่มปัจจุบันสามารถแบ่งได้เป็นสองกลุ่มย่อยตามความถี่ในการดื่ม โดยเรียกกลุ่มนักดื่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ว่า “นักดื่มประจำ” และเรียกกลุ่มนักดื่มที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ว่า “นักดื่มเป็นครั้งคราว”

ตารางที่ 2.2 แสดงความถี่ในการดื่มสุราของนักดื่มปัจจุบัน ซึ่งพบว่า นักดื่มปัจจุบันมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว คิดเป็นร้อยละ 56.06 ของนักดื่มปัจจุบันทั้งหมด แต่ถ้าจำแนกตามเพศแล้วจะพบว่า นักดื่มเพศหญิงส่วนใหญ่เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว หรือคิดเป็นร้อยละ 80.73 ของนักดื่มเพศหญิงทั้งหมด ส่วนนักดื่มเพศชายนั้นประมาณครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.15) เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว และอีกครั้ง (ร้อยละ 49.85) เป็นนักดื่มประจำ เมื่อคิดเป็นจำนวนประชากรจะพบว่า ในปี พ.ศ. 2560 มีนักดื่มประจำเพศชายอยู่ 6,392,966 คน ซึ่งคิดเป็นกว่า 10 เท่า ของจำนวนนักดื่มประจำเพศหญิงที่มีอยู่ 591,819 คน

ตารางที่ 2.3 ความชุกของนักดื่มสุราปัจจุบัน จำแนกตามกลุ่มอายุ (ร้อยละ)

ประเภทนักดื่ม	อายุ	อายุ	อายุ	อายุ	อายุ
	15-19 ปี	20-24 ปี	25-44 ปี	45-59 ปี	60 ปีขึ้นไป
ผู้ไม่เคยดื่มเลย	83.60	60.07	53.11	51.99	59.34
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	2.80	6.48	10.90	16.93	25.43
นักดื่มเป็นครั้งคราว	10.28	22.72	19.80	16.40	7.77
นักดื่มประจำ	3.32	10.74	16.20	14.68	7.46
รวม	100	100	100	100	100

ตารางที่ 2.3 แสดงพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากร 5 กลุ่มอายุ ได้แก่ กลุ่มเยาวชนอายุต่ำกว่าเกณฑ์ (อายุ 15-19 ปี) กลุ่มเยาวชนอายุถึงเกณฑ์ (อายุ 20-24 ปี) กลุ่มวัยทำงานตอนต้น (อายุ 25-44 ปี) กลุ่มวัยทำงานตอนปลาย (อายุ 45-59 ปี) และกลุ่มผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) ซึ่งพบว่าความชุกของการดื่มสุราในปัจจุบันสูงที่สุดในประชากรกลุ่มวัยทำงานตอนต้น (อายุ 25-44 ปี) โดยประชากรกลุ่มนี้ร้อยละ 36.00 เป็นนักดื่มปัจจุบัน ในขณะที่ความชุกดังกล่าวเท่ากับร้อยละ 33.46 ร้อยละ 31.08 ร้อยละ 15.23 และร้อยละ 13.60 ในกลุ่มประชากรอายุ 20-24 ปี 45-59 ปี 60 ปีขึ้นไป และ 15-19 ปี ตามลำดับ ทั้งนี้ กลุ่มเยาวชนอายุต่ำกว่าเกณฑ์มีสัดส่วนของผู้ไม่เคยดื่มเลยสูงที่สุด (ร้อยละ 83.60) และในกลุ่มผู้สูงอายุมีสัดส่วนของผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้วสูงที่สุด (ร้อยละ 25.43) เมื่อเทียบกับประชากรกลุ่มอายุอื่นๆ

ตารางที่ 2.4 ความชุกของนักดื่มสุราปัจจุบัน จำแนกตามเขตการปกครอง (ร้อยละ)

ประเภทนักดื่ม	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล
ผู้ไม่เคยดื่มเลย	57.69	56.74
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	14.87	14.03
นักดื่มเป็นครั้งคราว	15.56	16.24
นักดื่มประจำ	11.88	12.99
รวม	100	100

ตารางที่ 2.4 แสดงพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามเขตการปกครอง ซึ่งพบว่า ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล มีความชุกของผู้ที่ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลยใกล้เคียงกัน คือประมาณครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 57) และมีผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้วประมาณร้อยละ 14-15 ทั้งนี้ ความชุกของการดื่มสุราในปัจจุบันในประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่อาศัยอยู่ในและนอกเขตเทศบาล เท่ากับ ร้อยละ 27.44 และร้อยละ 29.23 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.5 ความซุกของนักดื่มสุราปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค (ร้อยละ)

ประเภทนักดื่ม	ทั่วประเทศ	กทม.	กลาง (ไม่รวม กทม.)	เหนือ	ตะวันออก เฉียงเหนือ	ใต้
รวมทั้งหญิงและชาย						
ผู้ไม่เคยดื่มเลย	57.18	59.67	59.95	46.10	51.37	74.53
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	14.41	15.03	12.73	18.51	15.81	9.41
นักดื่มปัจจุบัน	28.41	25.30	27.33	35.40	32.82	16.05
นักดื่มเป็นครั้งคราว	15.93	14.79	13.64	19.42	20.44	8.57
นักดื่มประจำ	12.48	10.51	13.69	15.98	12.38	7.48
หญิง						
ผู้ไม่เคยดื่มเลย	81.05	81.51	84.65	67.91	78.25	95.37
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	8.33	8.87	7.21	14.77	8.22	2.10
นักดื่มปัจจุบัน	10.62	9.62	8.14	17.31	13.53	2.54
นักดื่มเป็นครั้งคราว	8.57	7.90	6.09	13.83	11.47	2.06
นักดื่มประจำ	2.05	1.72	2.05	3.48	2.06	0.48
ชาย						
ผู้ไม่เคยดื่มเลย	31.62	36.03	33.75	22.64	22.31	52.60
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	20.92	21.71	18.58	22.52	24.01	17.11
นักดื่มปัจจุบัน	47.46	42.26	47.67	54.84	53.68	30.29
นักดื่มเป็นครั้งคราว	23.80	22.24	21.64	25.44	30.14	15.43
นักดื่มประจำ	23.66	20.02	26.03	29.40	23.54	14.86

ตารางที่ 2.5 แสดงพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามภูมิภาค ซึ่งพบว่าภาคเหนือมีความซุกของการดื่มสุราในปัจจุบันสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.40 ของประชากรในภาคเหนือที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 32.82 สำหรับภูมิภาคอื่น ๆ นั้น ความซุกของการดื่มสุราในปัจจุบันต่ำกว่าความซุกโดยรวมของประเทศ (ร้อยละ 28.41) ทั้งนี้ ความซุกของการดื่มสุราในปัจจุบันของกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง (ไม่รวม กทม.) และภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 25.30 ร้อยละ 27.33 และร้อยละ 16.05 ตามลำดับ สำหรับความซุกของผู้ไม่เคยดื่มสุราเลยสูงที่สุดในภาคใต้ (ร้อยละ 74.53) และต่ำที่สุดในภาคเหนือ (ร้อยละ 46.10)

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ประชากรเพศหญิงในภาคใต้ร้อยละ 95.37 เป็นผู้ที่ไม่เคยดื่มเลย ในขณะที่ประชากรเพศชายในภาคใต้ ร้อยละ 52.60 เป็นผู้ที่ไม่เคยดื่มเลย ภาคเหนือมีสัดส่วนของกลุ่มนักดื่มเพศชายสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.84 และสัดส่วนของนักดื่มเพศหญิงสูงที่สุดเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 17.31 อย่างไรก็ตาม นักดื่มเพศหญิงในภาคเหนือส่วนใหญ่เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว แต่นักดื่มเพศชายเกินกว่าครึ่งเป็นนักดื่มประจำ ซึ่งคล้ายคลึงกับภาคอื่นๆ กล่าวคือ นักดื่มเพศชายส่วนใหญ่เป็นนักดื่มประจำ แต่นักดื่มเพศหญิงส่วนใหญ่เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว

ตารางที่ 2.6 ความชุกของนักดื่มสุราปัจจุบัน จำแนกตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)

ประเภทนักดื่ม	ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	มัธยมศึกษา	สายอาชีพ	ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
ผู้ไม่เคยดื่มเลย	56.37	57.83	50.06	62.99
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	17.65	10.5	12.45	12.48
นักดื่มปัจจุบัน	25.97	31.62	37.49	24.54
นักดื่มเป็นครั้งคราว	12.99	18.27	22.91	17.21
นักดื่มประจำ	12.98	13.35	14.58	7.33

ตารางที่ 2.6 แสดงพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดที่ได้รับ ซึ่งพบว่าความชุกของการดื่มสุราในปัจจุบันสูงที่สุดในผู้จบการศึกษาระดับสายอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 37.49 รองลงมาคือ ในผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (สายสามัญ) คิดเป็นร้อยละ 31.62 ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 25.97 และระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าคิดเป็นร้อยละ 24.54 สำหรับในกลุ่มนักดื่มปัจจุบันนั้น ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าส่วนใหญ่เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว คิดเป็นร้อยละ 17.21 ซึ่งถือว่ามากกว่านักดื่มประจำในระดับการศึกษานี้อยู่ประมาณ 2 เท่า (ร้อยละ 7.33) ส่วนผู้ที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่านั้น เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราวในสัดส่วนที่เท่ากับนักดื่มประจำ

ตารางที่ 2.7 ความซุกของนักดื่มสุราปัจจุบัน จำแนกตามอาชีพ (ร้อยละ)

ประเภทนักดื่ม	ภาคเกษตร	ช่างเทคนิค	ภาคบริการ	ผู้ประกอบการวิชาชีพ	ไม่ทำงาน*
ผู้ไม่เคยดื่มเลย	48.86	45.50	51.33	55.43	73.81
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	16.52	13.35	13.34	13.10	14.52
นักดื่มปัจจุบัน	34.63	41.16	35.32	31.47	11.67
นักดื่มเป็นครั้งคราว	20.25	21.47	17.99	20.41	7.74
นักดื่มประจำ	14.38	19.69	17.33	11.06	3.93

หมายเหตุ: * รวมผู้ไม่มีงานทำ นักเรียน/นักศึกษา และผู้ทำงานที่บ้าน

ตารางที่ 2.7 แสดงพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำแนกตามอาชีพ 4 กลุ่ม ได้แก่

- (1) ภาคเกษตร และประมง
- (2) ช่างเทคนิค ช่างฝีมือ เจ้าหน้าที่เทคนิค
- (3) ภาคบริการ ค้าขาย
- (4) ผู้บริหาร ข้าราชการ ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ

พบว่า ความซุกของการดื่มสุราในปัจจุบันสูงที่สุดในกลุ่มช่างเทคนิค ช่างฝีมือ เจ้าหน้าที่เทคนิค โดยคิดเป็นร้อยละ 41.16 รองลงมา คือ กลุ่มภาคบริการ ค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 35.32 กลุ่มภาคเกษตร และประมง คิดเป็นร้อยละ 34.63 และกลุ่มผู้บริหาร ข้าราชการ ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 31.47 ในกลุ่มผู้ไม่ทำงาน (รวมผู้ไม่มีงานทำ นักเรียน/นักศึกษา และผู้ทำงานที่บ้าน) พบว่า กว่าร้อยละ 73.81 เป็นผู้ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย ร้อยละ 3.93 เป็นนักดื่มประจำ และร้อยละ 7.74 เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว

2.2 ความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตารางที่ 2.B ความถี่ของการดื่มสุราของนักดื่มปัจจุบัน พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
นักดื่มประจำ (จำนวนคน)	7,320,292	7,508,730	6,984,786
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	13.88	13.69	12.48
ผู้ดื่มทุกวัน/เกือบทุกวัน (จำนวนคน)	3,029,054	2,876,253	2,574,590
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	5.74	5.25	4.60
ผู้ดื่มวันเว้นวัน (จำนวนคน)	1,467,468	1,567,162	1,548,314
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	2.78	2.86	2.77
ผู้ดื่มสัปดาห์ละครั้ง (จำนวนคน)	2,823,770	3,065,316	2,861,882
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	5.35	5.59	5.12
ผู้ดื่มเป็นครั้งคราว (น้อยกว่าสัปดาห์ละครั้ง) (จำนวนคน)	9,255,728	10,196,393	8,912,479
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	17.54	18.60	15.93

นักดื่มสุราเป็นประจำ พ.ศ. 2560

การสำรวจในปี พ.ศ. 2560 พบว่า ประชากรไทย 6,984,786 คนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ หรือเรียกว่า “นักดื่มประจำ” ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 43.94 ของนักดื่มปัจจุบันทั้งหมด ในจำนวนนี้แบ่งเป็นประชากรเพศชายจำนวน 6,392,966 คน และเพศหญิงจำนวน 591,819 คน ตัวเลขดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า มีนักดื่มประจำในกลุ่มนักดื่มเพศหญิงไม่สูงนัก คิดเป็นร้อยละ 19.27 หรือหนึ่งในห้าคนของนักดื่มเพศหญิงทั้งหมด ในขณะที่ กลุ่มนักดื่มเพศชายประมาณครึ่งหนึ่งเป็นนักดื่มประจำ (ร้อยละ 49.85)

ตารางที่ 2.8 ลัทธิส่วนของผู้ดื่มสุราในความถี่ลักษณะต่างๆ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)

ประเภทนักดื่ม	ประชากร รวม (I)	นักดื่ม ปัจจุบัน (II)	ผู้ที่ดื่มใน 30 วัน ที่ผ่านมา (III)	นักดื่ม ครั้งคราว (IV)	นักดื่ม ประจำ (V)
จำแนกตามเพศ					
หญิง	51.70	19.32	12.59	27.83	8.47
ชาย	48.30	80.68	87.41	72.17	91.53
จำแนกตามการปกครอง					
ในเขตเทศบาล	45.47	43.91	43.46	44.41	43.27
นอกเขตเทศบาล	54.53	56.09	56.54	55.59	56.73
จำแนกตามกลุ่มอายุ					
อายุ 15-19 ปี	8.20	3.92	3.26	5.29	2.18
อายุ 20-24 ปี	8.86	10.43	9.74	12.64	7.62
อายุ 25-44 ปี	35.61	45.11	45.75	44.26	46.20
อายุ 45-59 ปี	27.18	29.73	30.41	27.99	31.96
อายุ 60 ปีขึ้นไป	20.15	10.80	10.84	9.83	12.04
จำแนกตามระดับการศึกษา					
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	48.73	44.54	46.55	39.72	50.69
มัธยมศึกษา (สายสามัญ)	29.97	33.35	32.87	34.36	32.06
สายอาชีพ	8.17	10.78	10.65	11.75	9.55
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	13.12	11.33	9.93	14.17	7.71
จำแนกตามภูมิภาค					
กทม.	13.52	12.04	11.02	12.55	11.38
กลาง (ไม่รวม กทม.)	29.71	28.57	30.35	25.44	32.57
เหนือ	16.97	21.14	21.88	20.69	21.71
ตะวันออกเฉียงเหนือ	26.71	30.85	29.63	34.28	26.49
ใต้	13.09	7.40	7.12	7.04	7.85

ตารางที่ 2.8 แสดงสัดส่วนของนักดื่มสุราในปัจจุบัน นักดื่มใน 30 วันที่ผ่านมา นักดื่มเป็นครั้งคราว และนักดื่มประจำ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล โดยคอลัมน์ I เป็นสัดส่วนของประชากรไทยที่มีอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไปทั้งหมด ไม่ว่าจะดื่มหรือไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล เพื่อใช้เป็นจุดเปรียบเทียบในภาพรวม คอลัมน์ II เป็นสัดส่วนของนักดื่มปัจจุบัน (ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา) คอลัมน์ III เป็นสัดส่วนของประชากรที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 30 วันที่ผ่านมา คอลัมน์ IV และ V เป็นสัดส่วนของประชากรที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยความถี่น้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ (นักดื่มเป็นครั้งคราว) และอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ (นักดื่มประจำ) ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ตามลำดับ โดยตัวเลขร้อยละของแต่ละกลุ่มที่จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล จะบวกกันได้ร้อยละ 100 เสมอ

จากตารางจะเห็นว่า กลุ่มนักดื่มปัจจุบัน (คอลัมน์ II) เป็นนักดื่มเพศชายประมาณร้อยละ 80.68 และนักดื่มเพศหญิงประมาณร้อยละ 19.32 หรือ คิดเป็นอัตราส่วนนักดื่มเพศชายต่อเพศหญิงประมาณ เท่ากับ 4 ต่อ 1 ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานตอนต้น (อายุ 25-44 ปี) คิดเป็นร้อยละ 45.11 และนักดื่มปัจจุบันมาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด รองลงมาคือภาคกลาง และนักดื่มปัจจุบันอยู่ในภาคใต้น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับภาคอื่นๆ

ในกลุ่มนักดื่มประจำ (คอลัมน์ V) พบว่า เป็นนักดื่มเพศชายเกือบทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 91.53 ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มวัยทำงานตอนต้น (อายุ 25-44 ปี) คิดเป็นร้อยละ 46.20 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.71 และนักดื่มประจำส่วนใหญ่มาจากภาคกลาง (ไม่รวม กทม.) และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมกันได้ประมาณร้อยละ 59.06

ตารางที่ 2.9 สัดส่วนของนักดื่มปัจจุบันตามลักษณะประชากร จำแนกตามความถี่ในการดื่มสุราโดยละเอียด (ร้อยละ)

นักดื่มปัจจุบัน	7 วัน/ สัปดาห์	5-6 วัน/ สัปดาห์	3-4 วัน/ สัปดาห์	1-2 วัน/ สัปดาห์	1-3 วัน/ เดือน	8-11 วัน/ปี	4-7 วัน/ปี	1-3 วัน/ปี	รวม นักดื่ม ประจำ	รวม นักดื่ม ครั้งคราว
รวม	11.22	4.98	9.74	18.00	19.65	13.27	8.35	14.79	43.94	56.06
จำแนกตามเพศ										
เพศหญิง	5.67	2.23	3.64	7.72	15.21	19.05	15.53	30.94	19.27	80.73
เพศชาย	12.54	5.64	11.20	20.46	20.72	11.88	6.64	10.92	49.85	50.15
จำแนกตามการปกครอง										
ในเขตเทศบาล	10.27	5.15	9.13	18.75	19.86	12.84	8.34	15.67	43.30	56.70
นอกเขตเทศบาล	11.96	4.85	10.22	17.41	19.50	13.60	8.37	14.10	44.44	55.56
จำแนกตามกลุ่มอายุ										
อายุ 15-19 ปี	1.08	2.36	5.25	15.73	26.27	15.14	11.28	22.90	24.41	75.59
อายุ 20-24 ปี	4.13	2.16	8.28	17.52	24.94	18.21	9.79	14.97	32.09	67.91
อายุ 25-44 ปี	9.94	4.99	10.21	19.86	20.66	12.57	7.82	13.95	45.00	55.00
อายุ 45-59 ปี	14.27	5.77	9.96	17.23	17.38	12.95	8.17	14.27	47.23	52.77
อายุ 60 ปีขึ้นไป	18.67	6.45	10.24	13.64	14.20	11.57	8.65	16.58	48.99	51.01
จำแนกตามภูมิภาค										
กทม.	11.79	3.67	7.47	18.62	17.98	11.77	8.44	20.26	41.55	58.45
กลาง (ไม่รวม กทม.)	13.00	5.98	10.27	20.84	19.99	11.35	7.55	11.02	50.09	49.91
เหนือ	10.53	5.71	11.99	16.90	19.61	14.23	8.05	12.98	45.13	54.87
ตะวันออกเฉียงเหนือ	9.19	3.70	8.42	16.39	20.77	15.34	9.74	16.43	37.72	62.28
ใต้	13.78	6.49	10.46	15.88	16.53	11.70	6.40	18.77	46.60	53.40
จำแนกตามระดับการศึกษา										
ประถมศึกษา/ต่ำกว่า	15.92	6.13	10.45	17.49	16.82	11.39	7.72	14.08	49.98	50.02
มัธยมศึกษา	8.55	4.39	9.84	19.44	21.03	13.99	8.35	14.40	42.22	57.78
สายอาชีพ	7.33	4.04	8.27	19.24	22.70	14.33	9.80	14.28	38.89	61.11
ปริญญาตรี/สูงกว่า	4.20	3.13	8.10	14.44	23.88	17.49	9.52	19.24	29.87	70.13
จำแนกตามอาชีพ										
ภาคเกษตร/ประมง	11.39	4.50	9.63	16.01	19.78	14.46	8.63	15.60	41.52	58.48
ช่างเทคนิค	9.89	3.63	10.20	24.13	21.28	11.46	7.60	11.81	47.84	52.16
ภาคบริการ/ค้าขาย	12.29	6.55	10.74	19.48	18.97	11.56	7.69	12.73	49.06	50.94
ผู้ประกอบการวิชาชีพ	7.05	3.36	10.07	14.66	23.38	16.45	8.73	16.30	35.14	64.86
ไม่ทำงาน*	11.00	3.51	6.11	13.02	17.70	16.19	10.47	22.01	33.64	66.36
จำแนกตามระดับรายได้ต่อหัว										
ควินไทล์ที่ 1	13.45	4.06	7.36	12.80	16.44	12.96	10.16	22.77	37.67	62.33
ควินไทล์ที่ 2	12.02	4.98	9.42	16.25	18.61	14.34	8.44	15.93	42.68	57.32
ควินไทล์ที่ 3	12.28	5.23	11.11	16.89	19.45	13.06	8.36	13.63	45.50	54.50
ควินไทล์ที่ 4	11.00	5.75	9.74	20.01	20.56	12.84	7.97	12.14	46.50	53.50
ควินไทล์ที่ 5	9.60	4.34	9.74	19.31	20.45	13.38	8.12	15.07	42.99	57.01

หมายเหตุ 1: * รวมผู้ไม่มีงานทำ นักเรียน/นักศึกษา และผู้ทำงานที่บ้านที่เป็นผู้ไม่มีรายได้

หมายเหตุ 2: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 2.9 แสดงสัดส่วนของนักดื่มปัจจุบันแบ่งตามความถี่ของการดื่มสุราอย่างละเอียดมากขึ้น ตามการจำแนกโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ และจำแนกตามเพศ เขตการปกครอง กลุ่มอายุ ภูมิภาค ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ โดยตารางที่ 2.9 นี้ให้ข้อมูลที่แตกต่างจากตารางที่ 2.8 โดยพิจารณาเฉพาะการดื่มของนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น และอธิบายพฤติกรรมตามลักษณะของประชากรเป็นหลัก ตัวเลขร้อยละตามแนวนอนของทุกแถวในคอลัมน์ที่ 1-8 และคอลัมน์ที่ 9-10 ในตารางจะบวกกันได้ร้อยละ 100 เสมอ

จากคอลัมน์ที่ 1-8 พบว่า นักดื่มปัจจุบันมากถึงร้อยละ 11.22 ดื่มสุราทุกวัน (7 วันต่อสัปดาห์) สัดส่วนของผู้ดื่มทุกเดือน (ดื่ม 1-3 วัน ต่อเดือน) คิดเป็นร้อยละ 19.65 ซึ่งถือว่าเป็นความถี่ที่มีสัดส่วนมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ดื่มทุกสัปดาห์ (ดื่ม 1-2 วันต่อสัปดาห์) คิดเป็นร้อยละ 18.00 และผู้ที่ดื่มนานๆ ครั้ง (ดื่ม 1-3 วันต่อปี) คิดเป็นร้อยละ 14.79 ตามลำดับ

นักดื่มเพศหญิงส่วนใหญ่ (ร้อยละ 80.73) เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว แต่นักดื่มเพศชายประมาณครึ่งหนึ่งเท่านั้น (ร้อยละ 50.15) เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว สัดส่วนของนักดื่มประจำ ในนักดื่มเพศหญิงเท่ากับร้อยละ 19.27 ในขณะที่สัดส่วนดังกล่าวในนักดื่มเพศชายเท่ากับร้อยละ 49.85 นักดื่มปัจจุบันเพศหญิงร้อยละ 30.94 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 1-3 วันต่อปี ต่างจากนักดื่มเพศชายซึ่งมีเพียงร้อยละ 10.92 เท่านั้นที่ดื่ม 1-3 วันต่อปี โดยเปรียบเทียบแล้ว มีนักดื่มเพศหญิงที่ดื่มทุกวันอยู่เพียงร้อยละ 5.67 แต่นักดื่มเพศชายที่ดื่มทุกวันมีสูงถึงร้อยละ 12.54

เมื่อพิจารณาตามเขตการปกครอง นักดื่มปัจจุบันในเขตและนอกเขตเทศบาลมีสัดส่วนการดื่มตามความถี่ต่างๆ ใกล้เคียงกันมาก เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ พบตัวเลขที่น่าสนใจ คือ นักดื่มปัจจุบันสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) มีสัดส่วนผู้ดื่มสุราทุกวัน (7 วันต่อสัปดาห์) สูงถึงร้อยละ 18.67 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่มากที่สุดของนักดื่มวัยนี้

จากคอลัมน์ที่ 9-10 เมื่อแบ่งความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ นักดื่มประจำ และนักดื่มเป็นครั้งคราว พบว่า นักดื่มปัจจุบันร้อยละ 56.06 จัดเป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามีสัดส่วนของนักดื่มประจำสูงที่สุด และในผู้จบปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีสัดส่วนของนักดื่มเป็นครั้งคราวสูงที่สุด

เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่า กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพภาคบริการ/ค้าขาย คือ กลุ่มที่มีสัดส่วนนักดื่มประจำสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.06 ตามมาด้วยกลุ่มช่างเทคนิค ช่างฝีมือ เจ้าหน้าที่เทคนิค คิดเป็นร้อยละ 47.84 ส่วนกลุ่มคนไม่ทำงานนั้นมีสัดส่วนนักดื่มประจำต่ำที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.64 เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุพบว่า กลุ่มเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) ส่วนใหญ่เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว คิดเป็นร้อยละ 75.59 และ 67.91 ในทางกลับกัน สัดส่วนของนักดื่มเป็นครั้งคราวลดลงอย่างเห็นได้ชัดในกลุ่มวัยทำงานตอนต้น (อายุ 25-44 ปี) กลุ่มวัยทำงานตอนปลาย (อายุ 45-59 ปี) และกลุ่มผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) คิดเป็นร้อยละ 55.00 และ 52.77 และ 51.01 ตามลำดับ

2.3 ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักดื่มไทยนิยมบริโภค

ตารางที่ 2C ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักดื่มไทยนิยมบริโภค พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
นักดื่มเครื่องดื่มฯ ประเภทสุราขาว/สุรากลั่นชุมชน (จำนวนคน)	5,390,570	5,102,814	4,234,913
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	32.52	28.82	26.64
นักดื่มสุราสี/สุราแดง	2,426,275	4,016,842	3,492,046
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	14.64	22.69	21.97
นักดื่มเบียร์ (จำนวนคน)	8,428,973	7,832,826	7,540,821
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	50.85	44.24	47.43
นักดื่มไวน์ (จำนวนคน)	46,524	164,799	140,290
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	0.28	0.93	0.88

ตารางที่ 2.10 สัดส่วนของนักดื่มปัจจุบันจำแนกตามประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มบ่อยที่สุดใน 12 เดือนที่ผ่านมา และจำแนกตามเพศและกลุ่มอายุ (ร้อยละ)

ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	แยกตามเพศ			แยกตามกลุ่มอายุ				
	รวม	หญิง	ชาย	อายุ 15-19 ปี	อายุ 20-24 ปี	อายุ 25-44 ปี	อายุ 45-59 ปี	อายุ 60 ปีขึ้นไป
เบียร์	47.43	62.57	43.81	59.74	61.52	53.10	39.55	27.40
รวมสุราทุกประเภท	49.79	26.92	55.26	36.71	35.04	43.90	57.90	71.02
สุราขาว/สุรากลั่นชุมชน	26.64	12.33	30.07	15.81	13.67	20.26	34.14	49.09
สุราสี/สุราแดง	21.97	12.84	24.15	20.76	21.19	23.26	22.10	17.38
ยาดองเหล้า/สุราจีน/วอดก้า/อื่นๆ	1.18	1.75	1.05	0.15	0.18	0.38	1.66	4.55
ไวน์องุ่น/แชมเปญ/ไวน์ผลไม้	0.88	2.97	0.38	0.70	0.78	0.83	1.05	0.84
ไวน์คูลเลอร์/สุราผสมน้ำผลไม้/เหล้าปั่น	1.58	7.13	0.25	2.56	2.49	1.97	1.05	0.21
สุราแช่พื้นบ้าน (สาโท อุ กระแช่ ฯลฯ)	0.31	0.41	0.29	0.29	0.18	0.20	0.45	0.53

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 2.10 แสดงสัดส่วนของนักดื่มปัจจุบันที่รายงานว่านิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทใดบ่อยที่สุดใน 12 เดือนที่ผ่านมา พบว่า สัดส่วนของการดื่มเครื่องดื่มประเภท “สุรา” ซึ่งรวมถึงสุราทุกประเภท ได้แก่ สุราขาว/สุรากลั่นชุมชน สุราสี/สุราแดง และยาดองเหล้า/สุราจีน/วอดก้า/อื่นๆ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.79 รองลงมาคือ เบียร์ คิดเป็นร้อยละ 47.43 และไวน์คูลเลอร์/สุราผสมน้ำผลไม้/เหล้าปั่น คิดเป็นร้อยละ 1.58 เมื่อแยกประเภทของสุรา พบว่า สุราขาว/สุรากลั่นชุมชน คิดเป็นร้อยละ 26.64 สุราสี/สุราแดง ทั้งราคาถูกและราคาแพง คิดเป็นร้อยละ 21.97

เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักดื่มเพศชายนิยมดื่มสุรามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.26 และนิยมดื่มเบียร์รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 43.81 ส่วนนักดื่มเพศหญิงนิยมดื่มเบียร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.57 รองลงมา คือ สุรา คิดเป็นร้อยละ 26.92 และไวน์คูลเลอร์/สุราผสมน้ำผลไม้/เหล้าปั่น คิดเป็นร้อยละ 7.13 โดยสังเกตได้ว่าสัดส่วนของความนิยมในการดื่มเบียร์และไวน์โดยเฉพาะของนักดื่มเพศหญิงมีการปรับเพิ่มขึ้นในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

กลุ่มเยาวชนอายุต่ำกว่าเกณฑ์ (อายุ 15-19 ปี) ดื่มเบียร์บ่อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.74 กลุ่มวัยทำงานตอนปลาย (อายุ 45-59 ปี) นิยมดื่มสุรามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.90 ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) นิยมดื่มสุราโดยเฉพาะสุราขาว/สุรากลั่นชุมชนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.09

เมื่อจำแนกตามเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทย่อย (ไม่รวมวอดก้า/สุราทุกประเภทด้วยกัน) พบว่า เบียร์ได้รับความนิยมในสัดส่วนสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.43 รองลงมาคือ สุราขาว/สุรากลั่นชุมชน คิดเป็นร้อยละ 26.64 สุราสี/สุราแดง คิดเป็นร้อยละ 21.97 ไวน์คูลเลอร์/สุราผสมน้ำผลไม้/เหล้าปั่น คิดเป็นร้อยละ 1.58 ยาดองเหล้า/สุราจีน/วอดก้า/อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 1.18 ไวน์องุ่น/แชมเปญ/ไวน์ผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 0.88 และอันดับท้ายสุดคือสุราแช่พื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 0.31

จากผลการสำรวจในปี พ.ศ. 2560 นี้ แสดงให้เห็นว่า นอกจากเบียร์จะเป็นเครื่องดื่มที่ได้รับความนิยมสูงสุดในกลุ่มนักดื่มเพศหญิงและนักดื่มเยาวชนอายุต่ำกว่าเกณฑ์แล้วนั้น เครื่องดื่มผสม ได้แก่ ไวน์คูลเลอร์/สุราผสมน้ำผลไม้/เหล้าปั่นก็ได้รับความนิยมสูงในประชากรนักดื่มสองกลุ่มนี้เช่นกัน โดยสัดส่วนการดื่มเครื่องดื่มผสม คิดเป็นร้อยละ 7.13 ในกลุ่มนักดื่มเพศหญิง และร้อยละ 2.56 ในกลุ่มนักดื่มเยาวชนอายุต่ำกว่าเกณฑ์

2.4 ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตารางที่ 2D ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

ปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บริโภค (ลิตร)	2554 [†]	2557 [†]	2560 [‡]
ปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมด			
ต่อหัวประชากรต่อปี	18.6	22.4	13.7*
ต่อหัวนักดื่มปัจจุบันต่อปี	59.1	69.5	48.4*
ปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์			
ต่อหัวประชากรต่อปี	3.5	4.0	2.4*
ต่อหัวนักดื่มปัจจุบันต่อปี	11.1	12.5	8.2*
เบียร์			
ต่อหัวนักดื่มเบียร์ต่อปี	76.6	97.2	50.4*
ต่อหัวนักดื่มเบียร์ต่อเดือน	6.4	8.1	2.5
เทียบเป็นจำนวนเบียร์ขวดใหญ่ (630 มล.) ต่อปี	97.3	123.1	71.0
เทียบเป็นจำนวนเบียร์ขวดใหญ่ (630 มล.) ต่อเดือน	8.1	10.3	5.9
สุราสี/สุราแดง		ราคาถูก/ราคาแพง	
ต่อหัวนักดื่มสุราแดงต่อปี	36.7	32.3/22.7	22.9
ต่อหัวนักดื่มสุราแดงต่อเดือน	3.1	2.7/1.9	0.7
เทียบเป็นจำนวนขวด (700 มล.) ต่อปี	40.2	35.0/13.0	20.9
เทียบเป็นจำนวนขวด (700 มล.) ต่อเดือน	3.3	2.9/1.1	1.7

หมายเหตุ: *ปริมาณแอลกอฮอล์ตามที่อยู่ตอบรายงานในรูปแบบสอบถาม เวลานำมาวิเคราะห์ข้อมูลจะจำกัดที่ไม่เกิน 1,095 ลิตรต่อคนต่อปี

† แบบสอบถามระบุให้ตอบการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รายชนิดรวม 7 ชนิด

‡ แบบสอบถามระบุให้เลือกตอบเฉพาะเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผู้ตอบนิยมดื่มมากที่สุดเพียงสามชนิดแรกเท่านั้น

ตารางที่ 2.11 ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภทต่อหัวนักดื่มปัจจุบันต่อปี

ประเภทของ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ปริมาณเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ (ที่บริโภครวม ทั้งประเทศ)		ปริมาณ เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ ต่อหัวนักดื่ม* (ลิตร)	ปริมาณ เอธานอลบริสุทธิ์ (ที่บริโภครวม ทั้งประเทศ)		ปริมาณ เอธานอล บริสุทธิ์ต่อ หัวนักดื่ม* (ลิตร)
	ลิตร	ร้อยละ		ลิตร	ร้อยละ	
เบียร์	463,813,380	62.79	48.71	23,191,145	17.73	2.44
รวมสุราทุกประเภท	267,229,920	36.18		106,892,164	81.73	
สุราขาว/สุรากลั่นชุมชน	132,906,460	17.99	27.39	53,161,613	40.65	10.96
สุราสี/สุราแดง	129,542,809	17.54	22.73	51,818,264	39.62	9.09
ยาดองเหล้า/สุราจีน/ วอดก้า/อื่นๆ (ระบุ)	4,780,651	0.65	18.33	1,912,287	1.46	7.33
ไวน์องุ่น/แชมเปญ/ ไวน์ผลไม้	3,874,296	0.52	15.11	464,936	0.36	1.94
ไวน์คูลเลอร์/สุราผสม น้ำผลไม้/เหล้าปั่น	2,439,618	0.33	5.93	73,187	0.06	0.18
สุราแช่พื้นบ้าน (สาโท อุ กระแช่ ฯลฯ)	1,301,142	0.18	13.06	156,137	0.12	1.57
รวม	738,658,356	100.00	46.47	130,777,569	100.00	8.22

หมายเหตุ 1: *ปริมาณต่อหัวคิดจากปริมาณการบริโภครวมของเครื่องดื่มฯ แต่ละชนิดต่อจำนวนผู้ดื่มชนิดนั้น
*ดื่มเครื่องดื่มแต่ละชนิดไม่เกิน 1,095 ลิตรต่อปี (3 ลิตรต่อวัน 365 วันต่อปี)

หมายเหตุ 2: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

การคำนวณหาปริมาณแอลกอฮอล์บริสุทธิ์รวมได้มาจากการให้ค่าร้อยละของเอธานอลบริสุทธิ์ (หรือที่เรียกทั่วไปว่าดีกรีความแรง) แก่เครื่องดื่มแต่ละประเภท ทั้งนี้ ค่าดีกรีความแรงของเครื่องดื่มแต่ละยี่ห้ออาจมีค่าไม่เท่ากันบ้าง การเลือกกระดบร้อยละของเอธานอลบริสุทธิ์จึงใช้ค่าเฉลี่ยโดยประมาณของเครื่องดื่มประเภทนั้นๆ โดยสามารถแจกแจงร้อยละของเอธานอลบริสุทธิ์ได้ดังนี้ **เบียร์** คือ ร้อยละ 5 **สุราทุกประเภท (สุราขาว/สุรากลั่นชุมชน สุราสี/สุราแดง)** คือ ร้อยละ 40 **สุราแช่พื้นบ้าน** คือ ร้อยละ 12 **ไวน์องุ่น/แชมเปญไวน์ผลไม้** คือ ร้อยละ 12 **ไวน์คูลเลอร์/สุราผสมน้ำผลไม้/เหล้าปั่น** คือ ร้อยละ 3 และ **ยาดองเหล้า/สุราจีน/วอดก้า/อื่นๆ** คือ ร้อยละ 40

ตารางที่ 2.11 แสดงปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภทที่นักดื่มไทยดื่มใน 12 เดือนที่ผ่านมา ในการสำรวจการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปี พ.ศ. 2560 นี้ ได้ปรับวิธีการถามปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บริโภค โดยให้ผู้ตอบเลือกเฉพาะเครื่องดื่มที่เขาานิยมดื่มบอยที่สุดใน 12 เดือนที่ผ่านมาเพียงสามประเภท และสอบถามถึงปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งสามประเภทนั้นโดยละเอียด โดยให้นักดื่มตอบเป็นหน่วยบรรจุของเครื่องดื่ม (อาทิ แก้ว เป๊ก ขวดแบน) และจำนวนหน่วยที่บริโภคใน 12 เดือน ตัวเลขที่นำเสนอในตารางนี้จึงได้มาจากการนำข้อมูลสำคัญดังกล่าวมาคำนวณ รวมทั้งนำไปคำนวณหาปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์สุทธิจากการกำหนดตกริเอธานอลของเครื่องดื่มแต่ละประเภท

จากตารางนี้จะเห็นว่า ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา นักดื่มไทยทั่วประเทศบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมทั้งหมดเท่ากับ 738,658,356 ลิตร โดยการบริโภคเบียร์ คิดเป็นร้อยละ 62.79 (463,813,380 ลิตร) การบริโภคสุรา คิดเป็นร้อยละ 36.18 (แบ่งเป็นสุราขาว/สุรากลั่นชุมชนร้อยละ 17.99 สุราสี/สุราแดง ร้อยละ 17.54 และยาดองเหล้า/สุราจีน/วอดก้า/อื่นๆ ร้อยละ 0.65) เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผสม (ไวน์คูลเลอร์/สุราผสมน้ำผลไม้/เหล้าปั่น) มีส่วนแบ่งร้อยละ 0.33 และไวน์ (ไวน์องุ่น/แชมเปญ/ไวน์ผลไม้) มีส่วนแบ่งร้อยละ 0.52

ทั้งนี้ เมื่อแปลงปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บริโภคใน 12 เดือนเป็นปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์แล้ว พบว่านักดื่มไทยบริโภคเอธานอลบริสุทธิ์คิดเป็น 130,777,569 ลิตรในปี 2560 โดยที่เอธานอลบริสุทธิ์จากสุรามีสัดส่วนสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.73 (นั่นคือเอธานอลบริสุทธิ์ปริมาณ 106,892,164 ลิตร) โดยแบ่งเป็นเอธานอลบริสุทธิ์จากสุราขาว/สุรากลั่นชุมชนร้อยละ 40.65 จากสุราสี/สุราแดง ร้อยละ 39.62 และจากยาดองเหล้า/สุราจีน/วอดก้า/อื่นๆ ร้อยละ 1.46 และเมื่อคิดเป็นปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์ต่อหัวนักดื่มต่อปี (annual per drinker consumption) จะเท่ากับ 8.22 ลิตรต่อนักดื่มหนึ่งคนต่อปี

การจัดการข้อมูลในการวิเคราะห์ปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ได้กำหนดให้ปริมาณรวมในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละชนิดไม่เกิน 1,095 ลิตรต่อคนต่อปี ซึ่งเฉลี่ยถึง 3 ลิตรต่อคนต่อวัน ดังนั้นปริมาณการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มากกว่า 1,095 ลิตรต่อคนต่อปีจึงถูกแทนค่าด้วย 1,095 ลิตร

ตารางที่ 2.12 ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภทต่อหัวประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ต่อปี

ประเภทของ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ต่อหัวประชากรต่อปี (ลิตร)			ปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์ ต่อหัวประชากรต่อปี (ลิตร)		
	รวม	หญิง	ชาย	รวม	หญิง	ชาย
เบียร์	8.29	1.23	15.85	0.41	0.06	0.79
รวมสุราทุกประเภท	4.79	0.59	9.25	1.91	0.24	3.70
สุราขาว/สุรากลั่นหม่มชน	2.38	0.32	4.57	0.95	0.13	1.83
สุราสี/สุราแดง	2.32	0.25	4.52	0.93	0.10	1.81
ยาดองเหล้า/สุราจีน/วอดก้า/อื่นๆ	0.09	0.02	0.16	0.03	0.01	0.06
ไวน์องุ่น/แชมเปญ/ไวน์ผลไม้	0.07	0.02	0.12	0.01	<0.01	0.01
ไวน์คูลเลอร์/สุราผสมน้ำผลไม้/ เหล้าปั่น	0.04	0.03	0.06	<0.01	<0.01	<0.01
สุราแช่พื้นบ้าน (สาโท อุ กระแช่ ฯลฯ)	0.02	<0.01	0.05	<0.01	<0.01	0.01
รวม	13.20	1.87	25.33	2.33	0.30	4.52

ตารางที่ 2.12 แสดงปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภทต่อหัวประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปทั้งประเทศ ซึ่งต่อเนื่องจากตารางที่ 2.11 โดยเปลี่ยนจากการคำนวณปริมาณบริโภคต่อหัวนักดื่มมาเป็นปริมาณบริโภคต่อหัวประชากรทั้งประเทศต่อปี ซึ่งจะมีทั้งผู้ดื่มและไม่ดื่มสุราในปัจจุบัน พบว่า คนไทยโดยเฉลี่ยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 13.20 ลิตรต่อคนต่อปี เมื่อจำแนกตามเพศ ผู้ชายไทยในปี พ.ศ. 2560 บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยเฉลี่ยเท่ากับ 25.33 ลิตรต่อคนต่อปี และผู้หญิงบริโภค 1.87 ลิตรต่อคนต่อปี

เมื่อคิดเป็นปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์ต่อหัวประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (annual per capita consumption) พบว่า คนไทยโดยเฉลี่ยบริโภคเอธานอลบริสุทธิ์ 2.33 ลิตรต่อคนต่อปี โดยผู้ชายบริโภคเฉลี่ย 4.52 ลิตรต่อคนต่อปี และผู้หญิงบริโภค 0.30 ลิตร ต่อคนต่อปี

ประชากรทั่วประเทศบริโภคเบียร์โดยเฉลี่ย 8.29 ลิตรต่อคนต่อปี บริโภคสุราขาว/สุรากลั่นชุมชน โดยเฉลี่ย 2.38 ลิตรต่อคนต่อปี และบริโภคสุราสี/สุราแดงเฉลี่ย 2.32 ลิตรต่อคนต่อปี เมื่อคำนวณ เป็นเอธานอลบริสุทธิ์ พบว่า เอธานอลบริสุทธิ์ที่มาจากเบียร์ คิดเป็น 0.41 ลิตรต่อคนต่อปี และเอธานอล บริสุทธิ์ที่มาจากสุราขาว/สุรากลั่นชุมชนอยู่ที่ 0.95 ลิตรต่อคนต่อปี (ผู้ชายเฉลี่ย 1.83 ลิตรต่อคนต่อปี และผู้หญิงเฉลี่ย 0.13 ลิตรต่อคนต่อปี)

สำหรับปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์จำนวน 2.33 ลิตรต่อคนต่อปี (รวมทั้งผู้ดื่มและไม่ดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์) ดังกล่าว เทียบเท่ากับการดื่มเบียร์ จำนวน 73.97 ขวดใหญ่ (ปริมาตร 630 มิลลิลิตร) ต่อคนต่อปี หรือ 6.16 ขวดใหญ่ต่อคนต่อเดือน หรือการดื่มสุราขาว 28 ดิกรี จำนวน 13.31 ขวด (ปริมาตร 625 มิลลิลิตร) ต่อคนต่อปี หรือ 1.11 ขวดต่อคนต่อเดือน หรือการดื่มสุราสี 40 ดิกรี จำนวน 5.83 ขวด (ปริมาตร 1,000 มิลลิลิตร) ต่อคนต่อปี*

ซึ่งมีปริมาตร

*วิธีการคำนวณเป็นดังนี้ เอธานอลบริสุทธิ์ของเบียร์เท่ากับร้อยละ 5 ดังนั้นเบียร์ 1 ขวดใหญ่ (630 มิลลิลิตร) จะมีปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์เท่ากับ 630×0.05 หรือ 31.5 มิลลิลิตร ในแต่ละปี คนไทยดื่มเอธานอลบริสุทธิ์เฉลี่ยเท่ากับ 2.33 ลิตรต่อคน (คิดเป็น $2.33 \times 1,000 = 2,330$ มิลลิลิตร) จึงเทียบเท่าเบียร์ $2,330 / 31.5 = 73.97$ ขวดใหญ่ต่อคนต่อปี หรือ 6.16 ขวดใหญ่ต่อคนต่อเดือน

2.5 สถานที่ซื้อและดื่มสุราของนักดื่มไทย

ตารางที่ 2E สถานที่ซื้อและดื่มสุราของนักดื่มไทย พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
สถานที่ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมมากที่สุด 3 อันดับแรก			
ร้านขายของชำ	76.83	78.32	71.66
ร้านสะดวกซื้อ	5.22	8.12	6.15
ร้านอาหาร	4.74	5.92	5.22
สถานที่ดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมมากที่สุด 3 อันดับแรก			
บ้านตนเอง	51.99	39.12	40.09
บ้านคนอื่น	21.76	31.72	22.52
งานเลี้ยง	16.77	16.19	20.02

ตารางที่ 2.13 จุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักดื่มปัจจุบันซื้อเครื่องดื่มฯ บ่อยที่สุดใน 12 เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละ)

นักดื่มปัจจุบัน	ร้านขายของชำ	ร้านสะดวกซื้อ	ซูเปอร์มาร์เก็ต	ร้านอาหาร	ผับ/บาร์/คาราโอเกะ	ไม่ได้ซื้อเอง
รวม	71.66	6.15	0.62	5.22	0.72	15.64
จำแนกตามการปกครอง						
ในเขตเทศบาล	64.19	11.09	0.94	8.23	1.11	14.44
นอกเขตเทศบาล	77.51	2.28	0.36	2.85	0.41	16.58
จำแนกตามภูมิภาค						
กทม.	54.00	17.02	1.13	13.48	1.29	13.09
กลาง (ไม่รวม กทม.)	68.53	10.09	0.84	6.06	0.96	13.53
เหนือ	73.85	2.47	0.54	4.36	0.66	18.12
ตะวันออกเฉียงเหนือ	79.60	1.06	0.33	2.24	0.33	16.44
ใต้	73.16	5.03	0.29	3.36	0.65	17.51
จำแนกตามกลุ่มอายุ						
อายุ 15-19 ปี	74.08	3.60	0.40	2.56	0.70	18.66
อายุ 20-24 ปี	70.11	6.50	0.35	8.42	2.15	12.47
อายุ 25-44 ปี	69.53	8.55	0.51	6.31	0.98	14.12
อายุ 45-59 ปี	73.44	4.42	0.76	4.15	0.07	17.16
อายุ 60 ปีขึ้นไป	76.29	1.49	0.97	1.48	0.02	19.75
จำแนกตามระดับรายได้ต่อหัว						
ควินไทล์ที่ 1	73.38	3.15	0.51	1.69	0.38	20.89
ควินไทล์ที่ 2	76.62	1.52	0.21	1.05	0.39	20.20
ควินไทล์ที่ 3	78.72	2.48	0.18	1.73	0.36	16.53
ควินไทล์ที่ 4	75.90	5.36	0.20	4.61	0.53	13.40
ควินไทล์ที่ 5	59.67	12.71	1.55	11.39	1.42	13.26

หมายเหตุ: ร้อยละในตาราง คำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 2.13 แสดงสัดส่วนของการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากจุดจำหน่ายแต่ละประเภท ซึ่งพบว่านักดื่มปัจจุบันนิยมซื้อจากร้านขายของชำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 71.66 รองลงมาคือ ร้านสะดวกซื้อ คิดเป็นร้อยละ 6.15 ร้านอาหารคิดเป็นร้อยละ 5.22 และผับ/บาร์/คาราโอเกะคิดเป็นร้อยละ 0.72 ที่น่าสนใจคือ นักดื่มไทยร้อยละ 15.64 ไม่ได้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยตนเอง

สำหรับพื้นที่นอกเขตเทศบาล สัดส่วนของการซื้อที่ร้านขายของชำสูงกว่าในพื้นที่ในเขตเทศบาล ในทางกลับกัน นักดื่มในเขตเทศบาลนิยมซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากร้านสะดวกซื้อ มากกว่านักดื่มนอกเขตเทศบาล ซึ่งน่าจะเนื่องจากนักดื่มในเขตเทศบาลมีโอกาสเข้าถึงร้านสะดวกซื้อได้มากกว่า

เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ซื้อในกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่อหัวครัวเรือนที่ 5 (รายได้สูงที่สุด) มีความนิยมที่จะซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากร้านอาหารมากกว่าผู้ซื้อกลุ่มอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 11.39 รวมทั้งนิยมซื้อจากร้านสะดวกซื้อ มากกว่าเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 12.71 และผู้ซื้อในกลุ่มที่มีระดับรายได้ต่อหัวครัวเรือนที่ 1 (รายได้ต่ำสุด) มีสัดส่วนของการไม่ได้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยตนเองสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.89 โดยสัดส่วนดังกล่าวลดลงเรื่อยๆ ตามระดับรายได้ที่เพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 2.14 สถานที่ที่นักดื่มปัจจุบันดื่มสุราบ่อยที่สุดใน 12 เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละ)

นักดื่มปัจจุบัน	บ้าน ตนเอง	บ้าน คนอื่น	ร้าน อาหาร	ผับ/บาร์/ คาราโอเกะ	งาน เลี้ยง	งานบุญ ประเพณี วัฒนธรรม	งาน รื่นเริงที่ เอกชนจัด	อื่นๆ
รวม	40.09	22.52	9.54	1.32	20.02	4.58	0.36	1.57
จำแนกตามการปกครอง								
ในเขตเทศบาล	40.16	20.31	14.26	2.18	18.03	3.02	0.53	1.50
นอกเขตเทศบาล	40.04	24.24	5.84	0.65	21.58	5.80	0.22	1.63
จำแนกตามภูมิภาค								
กทม.	46.70	16.31	17.95	2.42	13.43	0.97	0.82	1.41
กลาง (ไม่รวม กทม.)	46.60	17.95	12.02	1.48	19.63	1.28	0.41	0.62
เหนือ	37.15	24.35	8.99	1.27	21.61	3.99	0.24	2.40
ตะวันออกเฉียงเหนือ	34.27	28.24	4.93	0.85	19.71	9.96	0.18	1.86
ใต้	36.91	21.13	7.07	1.04	29.02	2.40	0.44	1.99
จำแนกตามกลุ่มอายุ								
อายุ 15-19 ปี	16.28	52.36	6.78	1.86	12.60	7.66	1.08	1.38
อายุ 20-24 ปี	22.89	34.76	14.81	4.45	16.10	5.72	0.47	0.80
อายุ 25-44 ปี	39.58	22.45	11.71	1.58	19.32	3.69	0.36	1.31
อายุ 45-59 ปี	45.34	17.38	7.18	0.24	22.93	5.00	0.31	1.62
อายุ 60 ปีขึ้นไป	53.04	14.24	2.88	0.02	21.45	4.89	0.09	3.38
จำแนกตามระดับรายได้ต่อหัว								
ควินไทล์ที่ 1	40.07	25.49	4.84	0.95	18.46	7.45	0.59	2.16
ควินไทล์ที่ 2	38.21	27.10	3.71	0.58	20.90	7.20	0.06	2.25
ควินไทล์ที่ 3	39.15	25.79	3.99	0.92	21.23	6.77	0.51	1.64
ควินไทล์ที่ 4	41.14	23.94	9.59	0.99	18.58	3.60	0.29	1.87
ควินไทล์ที่ 5	40.66	15.63	17.68	2.43	20.68	1.82	0.40	0.71

หมายเหตุ: ร้อยละในตาราง คำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 2.14 แสดงสถานที่ที่นักดื่มปัจจุบันมักใช้ในการดื่มสุราที่บ่อยที่สุด ซึ่งพบว่า บ้านของตนเองเป็นสถานที่ที่นักดื่มนิยมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.09 รองลงมา คือ บ้านคนอื่น คิดเป็นร้อยละ 22.52 สโมสร/ในงานเลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 20.02 ร้านอาหาร คิดเป็นร้อยละ 9.54 และงานรื่นเริงที่เอกชนจัดเป็นอันดับท้ายสุด คิดเป็นร้อยละ 0.36

ทั้งนี้ นักดื่มในเขตเทศบาลนิยมดื่มสุราในร้านอาหารมากกว่านักดื่มนอกเขตเทศบาลอย่างมาก คิดเป็นร้อยละ 14.26 กับร้อยละ 5.84 ตามลำดับ แต่นักดื่มนอกเขตเทศบาลกลับนิยมที่จะดื่มที่บ้านคนอื่นคิดเป็นสัดส่วนที่มากกว่า นักดื่มในกรุงเทพมหานครนิยมดื่มตามร้านอาหารหรือตามผับ/บาร์/คาราโอเกะมากกว่านักดื่มในภูมิภาคอื่นๆ ในทางกลับกัน นักดื่มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นกลุ่มที่นิยมดื่มที่บ้านคนอื่นมากที่สุด

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุ กลุ่มนักดื่มเยาวชน (อายุ 15-19 ปี) มากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 52.36) นิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บ้านคนอื่น รองลงมาคือบ้านตนเอง คิดเป็นร้อยละ 16.28 ซึ่งถือว่าเป็นพฤติกรรมการบริโภคแบบเฉพาะของกลุ่มวัยนี้ ในขณะที่กลุ่มวัยทำงานตอนต้น (อายุ 25-44 ปี) วัยทำงานตอนปลาย (อายุ 45-59 ปี) และวัยสูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) นั้นจะนิยมดื่มที่บ้านตนเองเป็นส่วนใหญ่ และมีบางส่วนที่ดื่มที่สโมสร/ในงานเลี้ยงบ้าง

เมื่อพิจารณาตามระดับรายได้แล้ว จะเห็นว่าความนิยมที่จะดื่มตามร้านอาหารหรือตามผับ/บาร์/คาราโอเกะพบได้ในกลุ่มผู้มีรายได้สูง (ระดับรายได้ต่อหัวควินไทล์ที่ 5) มากกว่ากลุ่มอื่นๆ

2.6 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มไทย

ตารางที่ 2F ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มไทย พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
ค่าใช้จ่ายในการดื่มสุราต่อเดือนต่อนักดื่มหนึ่งคน (บาท)	774.30	864.31	917.24
ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่บ้านต่อเดือนต่อนักดื่มหนึ่งคน (บาท)	339.74	455.33	554.90
ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ร้านต่อเดือนต่อนักดื่มหนึ่งคน (บาท)	434.56	408.98	362.33
สัดส่วนของนักดื่มไทยที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการดื่มเลย (ร้อยละ)	33.20	16.26	18.23

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามสถานที่ดื่ม

ตารางที่ 2.15 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มปัจจุบันเฉลี่ยต่อคนต่อเดือน จำแนกตามสถานที่ดื่ม (บาท)

	ดื่มที่บ้าน	ดื่มที่ร้าน	รวมการดื่ม
รวม	554.90	362.33	917.24
จำแนกตามเพศ			
หญิง	256.70	200.10	456.80
ชาย	614.97	402.22	1,017.19
จำแนกตามการปกครอง			
ในเขตเทศบาล	654.69	460.59	1,115.28
นอกเขตเทศบาล	479.73	283.22	762.95
จำแนกตามภูมิภาค			
กทม.	749.09	581.52	1,330.61
กลาง (ไม่รวม กทม.)	756.21	455.26	1,211.47
เหนือ	393.78	269.61	663.38
ตะวันออกเฉียงเหนือ	411.26	267.73	678.99
ใต้	524.21	330.78	854.99
จำแนกตามกลุ่มอายุ			
อายุ 15-19 ปี	246.57	239.63	486.2
อายุ 20-24 ปี	416.53	317.19	733.72
อายุ 25-44 ปี	618.23	419.21	1,037.44
อายุ 45-59 ปี	585.31	348.76	934.07
อายุ 60 ปีขึ้นไป	443.65	227.14	670.79
จำแนกตามระดับรายได้			
ควินไทล์ที่ 1	306.90	170.96	477.86
ควินไทล์ที่ 2	396.55	212.99	609.54
ควินไทล์ที่ 3	479.96	250.07	730.03
ควินไทล์ที่ 4	568.98	351.33	920.31
ควินไทล์ที่ 5	824.59	586.95	1,411.54

หมายเหตุ: ค่าใช้จ่ายในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ในการคำนวณหาค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่มที่บ้านและการดื่มที่ร้าน ในกรณีที่มิได้ใส่ข้อมูลในการคำนวณจะถือว่าค่าใช้จ่ายของบุคคลดังกล่าวเท่ากับ na (missing value) และในกรณีที่ผู้ตอบคำถามมิได้จ่ายเงินเอง ให้ถือว่าค่าใช้จ่ายของบุคคลดังกล่าวเท่ากับ 0 บาท ดังนั้น หากว่าในการคำนวณค่าใช้จ่ายรวมนั้นมีบางคนที่ตอบบ้างไม่ตอบบ้าง วิธีการคิดหาค่าใช้จ่ายรวม (ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่บ้าน + ค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ร้าน) และค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในข้อนี้ได้กำหนดว่า หากคนนั้นตอบเรื่องค่าใช้จ่ายแต่อาจตอบไม่ครบ จะคิดเสมือนว่าค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้ตอบมีค่าเท่ากับ na

ตารางที่ 2.15 แสดงค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มปัจจุบันเฉลี่ยต่อคนต่อเดือน ซึ่งพบว่า นักดื่มมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคน คือ 917.24 บาทต่อเดือน โดยแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายจากการดื่มที่บ้าน 554.90 บาท และจากการดื่มที่ร้าน 362.33 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักดื่มเพศชายจะสูงกว่าของนักดื่มเพศหญิง นั่นคือ 1,017.19 บาท เทียบกับ 456.80 บาทต่อเดือน

นักดื่มในกรุงเทพฯ มีค่าใช้จ่ายจากการดื่มมากที่สุด คือ 1,330.61 บาทต่อเดือน โดยที่นักดื่มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือมีค่าใช้จ่ายต่ำที่สุด คือ 678.99 บาท และ 663.38 บาทต่อเดือน ตามลำดับ กลุ่มนักดื่มที่มีระดับรายได้สูงที่สุด (ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 5) ใช้จ่ายเงินไปกับการดื่มมากกว่ากลุ่มนักดื่มที่มีรายได้ต่ำที่สุด (ระดับรายได้ต่อหัวควินไทล์ที่ 1) 2 เท่าตัว

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามความถี่การดื่ม

ตารางที่ 2.16 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มปัจจุบันเฉลี่ยต่อคนต่อเดือน จำแนกตามความถี่ในการดื่ม (บาท)

สถานที่บริโภค	นักดื่มประจำ	นักดื่มเป็นครั้งคราว
ดื่มที่บ้าน	876.57	234.78
ดื่มที่ร้าน	569.30	226.03
รวม	1,445.87	460.81

ตารางที่ 2.16 แสดงค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉลี่ยต่อคนต่อเดือนของนักดื่มประจำและนักดื่มเป็นครั้งคราว ซึ่งจะเห็นว่านักดื่มประจำเสียค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่มสุรามากกว่านักดื่มเป็นครั้งคราว คิดเป็นสัดส่วนกว่า 3 เท่า (กล่าวคือ 1,445.87 บาท เทียบกับ 460.81 บาท) โดยนักดื่มประจำเสียค่าใช้จ่ายในการดื่มที่บ้านมากกว่าการดื่มที่ร้าน ในทางกลับกันนักดื่มเป็นครั้งคราวเสียค่าใช้จ่ายในการดื่มที่ร้านมากกว่าการดื่มที่บ้าน

ตารางที่ 2.17 ระดับค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อเดือน จำแนกตามความถี่การดื่ม (ร้อยละ)

ระดับค่าใช้จ่าย	นักดื่มประจำ	นักดื่มเป็นครั้งคราว
ดื่มที่บ้าน		
ฟรี	3.08	20.31
1-199 บาท	11.00	32.56
200-499 บาท	26.61	30.69
500-999 บาท	25.54	11.24
1,000-1,999 บาท	21.85	4.45
2,000 บาทขึ้นไป	11.92	0.74
ดื่มที่ร้าน		
ฟรี	14.80	41.16
1-199 บาท	16.35	18.02
200-499 บาท	26.94	23.30
500-999 บาท	20.74	11.08
1,000-1,999 บาท	13.57	4.98
2,000 บาทขึ้นไป	7.56	1.44

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 2.17 แสดงระดับค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อเดือน โดยนักดื่มเป็นครั้งคราวมีสัดส่วนของการดื่มฟรีมากกว่านักดื่มประจำไม่ว่าจะเป็นการดื่มที่บ้านหรือที่ร้านค้า นักดื่มประจำส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายอยู่ในช่วง 200-1,000 บาทต่อเดือน มีนักดื่มประจำประมาณร้อยละ 11.92 ที่มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนสูงกว่า 2,000 บาทขึ้นไปในการดื่มที่บ้าน และมีนักดื่มประจำประมาณร้อยละ 7.56 ที่มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนสูงกว่า 2,000 บาทขึ้นไปในการดื่มที่ร้าน

2.7 การดื่มหนักของนักดื่มไทย

ตารางที่ 2G การดื่มหนักของนักดื่มไทย พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
นักดื่มหนักใน 12 เดือนที่ผ่านมา (จำนวนคน)	2,861,897	7,649,237	6,655,536
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	5.42	13.95	11.90
นักดื่มหนักเป็นประจำ (จำนวนคน)	550,311	2,330,982	1,710,177
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	1.04	4.25	3.06
นักดื่มหนักเป็นครั้งคราว (จำนวนคน)	2,311,585	5,318,255	4,945,359
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากร >15 ปี)	4.38	9.70	8.84

ตารางที่ 2.18 การดื่มหนักหรือการดื่มปริมาณมากในครั้งเดียวใน 12 เดือนที่ผ่านมาของนักดื่มปัจจุบัน (ร้อยละ)

นักดื่มปัจจุบัน	ผู้ไม่เคยดื่มหนัก	ผู้ดื่มหนักประจำ	ผู้ดื่มหนักเป็นครั้งคราว
รวม	58.13	10.76	31.11
จำแนกตามเพศ			
หญิง	77.47	3.66	18.86
ชาย	53.50	12.46	34.04
จำแนกตามการปกครอง			
ในเขตเทศบาล	58.16	11.65	30.19
นอกเขตเทศบาล	58.11	10.06	31.83
จำแนกตามการปกครอง			
กทม.	58.99	12.39	28.62
กลาง (ไม่รวม กทม.)	57.70	13.77	28.54
เหนือ	59.45	10.34	30.21
ตะวันออกเฉียงเหนือ	57.25	7.71	35.03
ใต้	58.34	10.37	31.28
จำแนกตามกลุ่มอายุ			
อายุ 15-19 ปี	60.29	4.55	35.16
อายุ 20-24 ปี	54.32	8.18	37.50
อายุ 25-44 ปี	55.28	11.46	33.26
อายุ 45-59 ปี	59.13	11.91	28.96
อายุ 60 ปีขึ้นไป	70.22	9.41	20.37
จำแนกตามระดับรายได้ต่อหัว			
ควินไทล์ที่ 1	66.45	8.18	25.37
ควินไทล์ที่ 2	61.07	9.62	29.31
ควินไทล์ที่ 3	57.74	10.05	32.20
ควินไทล์ที่ 4	55.68	11.39	32.94
ควินไทล์ที่ 5	56.69	12.01	31.31

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

การสำรวจปี พ.ศ. 2560 ได้สอบถามถึงลักษณะการดื่มหนักในนักดื่มปัจจุบัน โดยผู้ดื่มหนักประจำ หมายถึง นักดื่มที่มีความถี่ในการดื่มหนักอย่างน้อย 1 ครั้งต่อสัปดาห์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา และผู้ดื่มที่ดื่มหนักเป็นครั้งคราว หมายถึง นักดื่มที่มีความถี่ในการดื่มหนักน้อยกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา

ตารางที่ 2.18 แสดงสัดส่วนของการดื่มหนักเป็นประจำหรือเป็นครั้งคราวของนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ซึ่งพบว่านักดื่มปัจจุบันมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นผู้ที่ไม่เคยดื่มหนักในปีที่ผ่านมา มีนักดื่มที่เป็นผู้ดื่มหนักเป็นครั้งคราว คิดเป็นร้อยละ 31.11 และมีสัดส่วนของนักดื่มที่เป็นผู้ดื่มหนักประจำ คิดเป็นร้อยละ 10.76

ในกลุ่มนักดื่มเพศชาย พบว่า มีผู้ดื่มหนักประจำคิดเป็นร้อยละ 12.46 ซึ่งสูงกว่าสัดส่วนของผู้ดื่มหนักเพศหญิงที่มีเพียงร้อยละ 3.66 ในกลุ่มนักดื่มเยาวชนวัยถึงเกณฑ์ (อายุ 20-24 ปี) พบว่า มีสัดส่วนของผู้ดื่มหนักมากกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ แต่ส่วนใหญ่เป็นการดื่มหนักเป็นครั้งคราว โดยกลุ่มวัยทำงานตอนต้น และวัยทำงานตอนปลาย (อายุ 25-44 ปี และอายุ 45-59 ปี) มีสัดส่วนของผู้ดื่มหนักเป็นประจำสูงกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 11.46 และ 11.91 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามภูมิภาค พบว่าภาคกลาง (ไม่รวม กทม.) เป็นพื้นที่ที่มีนักดื่มที่เป็นผู้ดื่มหนักประจำ สูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 13.77 และพื้นที่ที่มีนักดื่มที่เป็นผู้ดื่มหนักประจำต่ำที่สุด คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 7.71

ผู้มีรายได้สูงมีสัดส่วนในการดื่มหนักเป็นประจำมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำเล็กน้อย

แบบสำรวจปี พ.ศ. 2560 กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาว่า การดื่มหนักหมายถึง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปริมาณ 5 หน่วยดื่มมาตรฐานขึ้นไปในช่วงเวลาของการดื่มหนึ่งครั้ง ซึ่งเท่ากับ

- การดื่มสุราขาว / เชียงซุน / ยาดองเหล้า : 5 เบ็ก หรือ 1/4 ขวดใหญ่หรือ 1/2 ขวดกลาง
- สุรากลั่น/ ผลม : 1/4 ขวดใหญ่ หรือ ดื่มเพียว 5 เบ็ก หรือ 8 แก้วผลม
- เบียร์ : 4 กระป๋อง หรือ 2 ขวดใหญ่
- ไวน์ / แชมเปญ : 1 ขวดใหญ่ หรือ 4 แก้วไวน์
- น้ำผลไม้ผสมแอลกอฮอล์ / ไวน์คูลเลอร์ : 4 1/2 ขวด หรือ กระป๋อง
- เหล้าหมัก (กระแช่ / สาโท / อุ / สุราพื้นเมือง) : 1 ขวดใหญ่ หรือ 2 แก้วครึ่ง

ตารางที่ 2.19 ความถี่ในการดื่มหนักของนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามเพศ (ร้อยละ)

ความถี่ในการดื่มหนัก	นักดื่มหญิง	นักดื่มชาย
ไม่เคยดื่มหนัก	77.47	53.50
ดื่มทุกวัน (7 วัน/สัปดาห์)	0.82	1.86
ดื่มเกือบทุกวัน (5-6 วัน/สัปดาห์)	0.31	1.20
ดื่มวันเว้นวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)	0.55	2.88
ดื่มทุกสัปดาห์ (1-2 วัน/สัปดาห์)	1.99	6.52
ดื่มเป็นครั้งคราว (1-3 วัน/เดือน)	4.00	10.33
ดื่มเป็นครั้งคราว (8-11 วัน/ปี)	3.06	5.71
ดื่มเป็นครั้งคราว (4-7 วัน/ปี)	2.29	4.29
ดื่มเป็นครั้งคราว (1-3 วัน/ปี)	9.51	13.71

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 2.19 แสดงความถี่ในการดื่มหนักของนักดื่มเพศหญิงและเพศชาย ซึ่งพบว่า นักดื่มหญิงร้อยละ 77.47 ไม่เคยดื่มหนักเลยในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ในขณะที่นักดื่มชายเพียงร้อยละ 53.50 เท่านั้นที่ไม่เคยดื่มหนัก นักดื่มเพศหญิงร้อยละ 9.51 ดื่มหนักเพียง 1-3 วันต่อปี สำหรับในกลุ่มนักดื่มเพศชายร้อยละ 13.71 และ 10.33 ดื่มหนัก 1-3 วันต่อปี และ 1-3 วันต่อเดือน ตามลำดับ

ตารางที่ 2.20 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อคนต่อเดือนของนักดื่มหนัก จำแนกตามสถานที่บริโภค (บาท)

สถานที่บริโภค	รวมผู้ดื่มปัจจุบันที่ไม่เคยดื่มหนัก	ผู้ดื่มหนักปัจจุบันทั้งหมด	ผู้ดื่มหนักประจำ	ผู้ดื่มหนักเป็นครั้งคราว
ดื่มที่บ้าน	391.69	748.61	1,189.46	585.82
ดื่มที่ร้าน	245.96	510.41	777.62	431.72
รวม	637.65	1,259.02	1,967.08	1,017.54

หมายเหตุ: ค่าใช้จ่ายในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้นไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 2.20 แสดงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนตามสถานที่บริโภค โดยพบว่าผู้ดื่มหนักประจำมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่มมากกว่านักดื่มปัจจุบันที่ไม่เคยดื่มหนักประมาณ 3 เท่า (คือ 1,967.08 บาทต่อเดือน หรือ 23,604.96 บาทต่อปี เทียบกับ 637.65 บาทต่อเดือน หรือ 7,651.80 บาทต่อปี) โดยผู้ดื่มหนักประจำมีค่าใช้จ่ายในการซื้อเครื่องดื่มที่บ้านสูงกว่าการดื่มที่ร้าน นั่นคือ 1,189.46 บาทต่อเดือน และ 777.62 บาทต่อเดือน ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าผู้ดื่มแบบอื่นๆ

ตารางที่ 2.21 ระดับค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อเดือน จำแนกตามพฤติกรรมการดื่มหนัก (ร้อยละ)

ระดับค่าใช้จ่าย	รวมผู้ดื่มปัจจุบันที่ไม่เคยดื่มหนัก	ผู้ดื่มหนักปัจจุบันทั้งหมด	ผู้ดื่มหนักประจำ	ผู้ดื่มหนักเป็นครั้งคราว
ดื่มที่บ้าน				
ฟรี	17.11	5.31	2.26	6.43
1-199 บาท	27.40	15.17	7.35	18.06
200-499 บาท	27.81	29.66	21.19	32.78
500-999 บาท	15.05	22.33	23.88	21.75
1,000-1,999 บาท	9.57	17.35	24.68	14.64
2,000 บาทขึ้นไป	3.06	10.19	20.63	6.33
ดื่มที่ร้าน				
ฟรี	40.87	17.80	9.74	20.17
1-199 บาท	18.72	15.63	10.86	17.03
200-499 บาท	22.53	27.57	24.39	28.51
500-999 บาท	11.08	19.80	23.80	18.62
1,000-1,999 บาท	4.71	13.08	18.13	11.59
2,000 บาทขึ้นไป	2.10	6.13	13.09	4.08

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 2.21 แสดงระดับค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อเดือน พบว่า นักดื่มปัจจุบันที่ไม่เคยดื่มหนักร้อยละ 17.11 และร้อยละ 40.87 ไม่มีค่าใช้จ่ายในการดื่มที่บ้านและที่ร้านตามลำดับ และมีเพียงร้อยละ 3.06 และร้อยละ 2.10 ของนักดื่มกลุ่มนี้ที่มีค่าใช้จ่ายเกิน 2,000 บาทต่อเดือน ในการดื่มที่บ้านและที่ร้าน ตามลำดับ ในทางกลับกัน สำหรับผู้ดื่มหนักในปัจจุบันมีร้อยละ 5.31 และร้อยละ 17.80 เท่านั้นที่ไม่เสียค่าใช้จ่ายในการดื่มที่บ้านและดื่มที่ร้าน ตามลำดับ และอีกร้อยละ 10.19 และ 6.13 เสียค่าใช้จ่ายเกิน 2,000 บาทต่อเดือน สัดส่วนดังกล่าวแปรผกผันกับความถี่ในการดื่มหนัก โดยกลุ่มที่ดื่มหนักประจำมีแนวโน้มไม่เสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าและเสียค่าใช้จ่ายเกิน 2,000 บาทต่อเดือนมากกว่ากลุ่มที่ดื่มหนักเป็นครั้งคราว

สรุปสถิติที่สำคัญ พ.ศ. 2560

- ❑ ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปเป็นนักดื่มปัจจุบัน (current drinker) หรือผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาจำนวน 15,897,265 คน หรือคิดเป็นอัตราความชุกร้อยละ 28.41 ของประชากรวัยผู้ใหญ่ สำหรับผู้ไม่เคยดื่มเลยนั้น มีจำนวน 31,989,075 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 57.18 และประชากรที่เหลือนับจำนวน 8,061,892 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 14.41 เป็นผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว (เป็นผู้เคยดื่มแต่ไม่ได้ดื่มในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา)
- ❑ ประชากรชายร้อยละ 47.46 เป็นนักดื่มปัจจุบัน และประชากรหญิงร้อยละ 10.62 เท่านั้นที่เป็นนักดื่มปัจจุบัน นักดื่มเพศหญิงร้อยละ 80.73 เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว โดยนักดื่มปัจจุบันเพศหญิงร้อยละ 30.94 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพียง 1-3 วันต่อปี ต่างจากนักดื่มเพศชายซึ่งมีเพียงร้อยละ 10.92 เท่านั้นที่ดื่ม 1-3 วันต่อปี นักดื่มเพศหญิงที่ดื่มทุกวันมีอยู่เพียงร้อยละ 5.67 แต่นักดื่มเพศชายที่ดื่มทุกวันมีสูงถึงร้อยละ 12.54
- ❑ เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของแต่ละภูมิภาคพบว่า ภาคเหนือมีอัตราความชุกของนักดื่มปัจจุบันสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.40 รองลงมา คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 32.82 สำหรับภูมิภาคอื่นๆ นั้นมีความชุกของนักดื่มปัจจุบันน้อยกว่าความชุกของนักดื่มปัจจุบันในภาพรวมของประเทศ (ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 28.41) โดยความชุกของนักดื่มปัจจุบันของกรุงเทพมหานคร ภาคกลาง (ไม่รวม กทม.) และภาคใต้ คิดเป็นร้อยละ 25.30 ร้อยละ 27.33 และร้อยละ 16.05 ตามลำดับ
- ❑ ในกลุ่มนักดื่มประจำ (ดื่มมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์) นั้น พบว่า เป็นนักดื่มเพศชายเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 91.53 ของนักดื่มประจำทั้งหมด) และส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัยทำงานตอนต้นอายุ 25-44 ปี (ร้อยละ 46.20 ของนักดื่มปัจจุบันทั้งหมด) โดยเป็นกลุ่มผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าน้อยที่สุด (ร้อยละ 7.71 ของนักดื่มปัจจุบันทั้งหมด) และมาจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวมได้ประมาณร้อยละ 48.20
- ❑ นักดื่มปัจจุบันนิยมบริโภคเบียร์มากที่สุด (ร้อยละ 47.43) รองลงมาคือ สุราขาว/สุรากลั่น ชุมชน (ร้อยละ 26.64) สุราสี/สุราแดง (ร้อยละ 21.97)
- ❑ นักดื่มปัจจุบันบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมทุกชนิดเท่ากับ 46.47 ลิตรต่อคนต่อปี หรือคิดเป็นเอธานอลบริสุทธิ์เท่ากับ 8.22 ลิตรต่อคนต่อปี และโดยเฉลี่ยประชากรไทยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมทุกชนิดเท่ากับ 13.20 ลิตรต่อคนต่อปี หรือคิดเป็นเอธานอลบริสุทธิ์เท่ากับ 2.33 ลิตรต่อคนต่อปี

- ❑ ประชากรไทยบริโภคเบียร์โดยเฉลี่ย 8.29 ลิตรต่อคนต่อปี ซึ่งคิดเป็นแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ได้ 0.41 ลิตรต่อคนต่อปี และบริโภคเครื่องดื่มฯ ประเภทสุรารวมทุกชนิดโดยเฉลี่ย 4.79 ลิตรต่อคนต่อปี ซึ่งคิดเป็นแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ได้สูงถึง 1.91 ลิตรต่อคนต่อปี
- ❑ ร้านขายของชำเป็นจุดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมที่สุด (ร้อยละ 71.66) รองลงมาคือ ร้านสะดวกซื้อ (ร้อยละ 6.15) และร้านอาหาร (ร้อยละ 5.22) ตามลำดับ และสถานที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมที่สุดคือบ้านของตนเอง (ร้อยละ 40.09) รองลงมาคือบ้านคนอื่น (ร้อยละ 22.52) ในงานเลี้ยง (ร้อยละ 20.02) ร้านอาหาร (ร้อยละ 9.54) งานบุญประเพณี วัฒนธรรม (ร้อยละ 4.58) และผับ/บาร์/คาราโอเกะ (ร้อยละ 1.32)
- ❑ นักดื่มปัจจุบันมีค่าใช้จ่ายในการดื่มเฉลี่ยต่อคน คือ 917.24 บาทต่อเดือน โดยแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายจากการดื่มที่บ้าน 554.90 บาท และจากการดื่มที่ร้าน 362.33 บาท ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักดื่มเพศชายจะสูงกว่าของนักดื่มหญิง นั่นคือ 1,017.19 บาทต่อเดือนเทียบกับ 456.80 บาทต่อเดือน
- ❑ ประชากรอายุ 15 ปี ขึ้นไปเป็นนักดื่มหนัก (heavy or binge drinker) หรือผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 5 หน่วยดื่มมาตรฐานในช่วงเวลาการดื่มหนึ่งครั้งในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมามีจำนวน 6,655,536 คน หรือคิดเป็นอัตราความชุกร้อยละ 11.90 ของประชากรวัยผู้ใหญ่ ในจำนวนนี้เป็นนักดื่มหนักเป็นประจำ 1,710,177 คน หรือเท่ากับอัตราความชุกร้อยละ 3.06 ของประชากรวัยผู้ใหญ่ และเป็นนักดื่มหนักเป็นครั้งคราว 4,945,359 คน หรือเท่ากับอัตราความชุกร้อยละ 8.84 ของประชากรวัยผู้ใหญ่
- ❑ นักดื่มเพศหญิงร้อยละ 77.47 ไม่เคยดื่มหนักเลยในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ส่วนนักดื่มเพศชายมีเพียงร้อยละ 53.50 เท่านั้นที่ไม่เคยดื่มหนัก
- ❑ นักดื่มปัจจุบันมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นผู้ไม่เคยดื่มหนักในปีที่ผ่านมา ร้อยละ 31.11 เป็นผู้ดื่มหนักเป็นครั้งคราว และร้อยละ 10.76 เป็นผู้ดื่มหนักประจำ ผู้ดื่มหนักประจำมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยในการดื่มมากกว่านักดื่มปัจจุบันที่ไม่เคยดื่มหนักประมาณ 3 เท่า (คือ 1,967.08 บาทต่อเดือน หรือ 23,604.96 บาทต่อปี เทียบกับ 637.65 บาทต่อเดือน หรือ 7,651.80 บาทต่อปี) โดยผู้ดื่มหนักประจำมีค่าใช้จ่ายในการซื้อมาดื่มที่บ้านสูงกว่าการดื่มที่ร้าน นั่นคือ 1,189.46 บาทต่อเดือน และ 777.62 บาทต่อเดือน ตามลำดับ

รายงานสถานการณ์

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ในสังคมไทย ประจำปี พ.ศ. 2560

3

นักดื่มเยาวชนและนักดื่ม หน้าใหม่ พ.ศ. 2560

- 3.1 นักดื่มเยาวชน
- 3.2 ประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่ม

เนื้อหาในบทนี้เป็นการนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความชุก พฤติกรรมการดื่ม ปริมาณการดื่ม ค่าใช้จ่ายในการดื่ม และบริบทของการดื่มสุราของกลุ่มที่เรียกว่านักดื่มหน้าใหม่ โดยนิยามของ “นักดื่มหน้าใหม่” หมายถึง

(1) **กลุ่มประชากรวัยเยาวชน (อายุ 15-24 ปี)** ซึ่งส่วนหนึ่งยังมีอายุยังไม่ถึงเกณฑ์ตามกฎหมายที่ผู้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะจำหน่ายเครื่องดื่มฯ ให้ได้ (อายุ 15-19 ปี) และอีกส่วนหนึ่งอายุครบตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด (อายุ 20-24 ปี)

(2) **กลุ่มประชากรที่เพิ่งดื่มเป็นครั้งแรก (First-time drinkers)** ซึ่งในที่นี้ หมายถึงกลุ่มประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่มครั้งแรกในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา โดยเกณฑ์ 3 ปีนี้สะท้อนถึงรอบ “การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร” ที่เก็บข้อมูลทุกสามปี โดยมีครั้งก่อนหน้านี้นี้เมื่อ พ.ศ. 2554 และครั้งล่าสุดเมื่อ พ.ศ. 2557

การนำเสนอข้อมูลในบทนี้จะแสดงสถิติที่สำคัญของ พ.ศ. 2554 พ.ศ. 2557 และ พ.ศ. 2560 ในหน้าแรกของแต่ละส่วนก่อน เพื่อให้ผู้อ่านสามารถเปรียบเทียบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระยะหกปีที่ผ่านมา แล้วจึงนำเสนอเนื้อหาหลัก

วิธีการคัดเลือก “นักดื่มหน้าใหม่”

“นักดื่มหน้าใหม่” ในบทนี้มีด้วยกัน 2 นิยาม

นิยามแรก คือ กลุ่มประชากรวัยเยาวชน (อายุ 15-24 ปี)

นิยามที่สอง กลุ่มประชากรที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา การคัดเลือกกลุ่มประชากรดังกล่าวใช้การเปรียบเทียบระหว่างอายุของผู้ดื่มในปัจจุบันกับอายุที่เริ่มดื่มสุราเป็นครั้งแรก ดังนั้น กลุ่ม “นักดื่มหน้าใหม่” ภายใต้นิยามนี้จึงเป็นนักดื่มปัจจุบันที่อายุปัจจุบันมากกว่าอายุเริ่มดื่มไม่เกิน 3 ปี หากอายุปัจจุบันมากกว่าอายุเริ่มดื่มมากกว่า 3 ปี จะถือว่าไม่ใช่ นักดื่มหน้าใหม่

3.1 นักดื่มเยาวชน

ตารางที่ 3A นักดื่มเยาวชน พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
เยาวชนที่ดื่มสุราใน 12 เดือนที่ผ่านมา (จำนวนคน)	2,367,578	2,428,286	2,282,523
อัตราความชุก (ร้อยละของเยาวชนอายุ 15-24 ปี)	23.39	25.20	23.91
นักดื่มเยาวชนที่ดื่มเป็นประจำ (จำนวนคน)	914,945	703,885	684,598
อัตราความชุก (ร้อยละของเยาวชนอายุ 15-24 ปี)	9.04	7.30	7.17
นักดื่มเยาวชนที่ดื่มเป็นครั้งคราว (จำนวนคน)	1,452,633	1,724,400	1,597,925
อัตราความชุก (ร้อยละของเยาวชนอายุ 15-24 ปี)	14.35	17.89	16.74
นักดื่มเยาวชนที่ดื่มหนัก (จำนวนคน)	309,612	1,122,797	1,005,462
อัตราความชุก (ร้อยละของเยาวชนอายุ 15-24 ปี)	3.06	11.65	10.53

ตารางที่ 3.1 พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) จำแนกตามเพศ

ประเภทนักดื่ม	รวม		เยาวชนหญิง		เยาวชนชาย	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้ไม่เคยดื่มเลย	6,813,283	71.38	4,087,294	86.57	2,725,989	56.51
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	449,682	4.71	199,488	4.23	250,194	5.19
นักดื่มปัจจุบัน	2,282,523	23.91	434,563	9.20	1,847,960	38.31
นักดื่มเป็นครั้งคราว	1,597,925	16.74	393,724	8.34	1,204,201	24.96
นักดื่มประจำ	684,598	7.17	40,839	0.86	643,759	13.34
นักดื่มหนัก	1,005,462	10.53	111,920	2.39	893,542	18.52
นักดื่มหนักเป็นครั้งคราว	841,396	8.81	579,457	2.00	745,683	15.46
นักดื่มหนักประจำ	164,066	1.72	112,506	0.39	147,859	3.07

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนเยาวชนเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 3.1 แสดงความชุกของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) หรือกลุ่ม “นักดื่มหน้าใหม่” จะเห็นว่า เยาวชนร้อยละ 71.38 เป็นผู้ที่ยังไม่เคยดื่มสุราเลย และมีเยาวชน 2,282,523 คนหรือร้อยละ 23.91 หรือคิดเป็น 1 ใน 4 ของเยาวชนทั้งหมดที่ระบุว่าดื่มสุราในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา เมื่อจำแนกเยาวชนตามเพศแล้ว พบว่า เยาวชนหญิงเพียงร้อยละ 9.20 เท่านั้นที่เป็นนักดื่มปัจจุบัน ในทางกลับกัน มีเยาวชนชายที่เป็นนักดื่มปัจจุบันสูงถึงร้อยละ 38.31 โดยเยาวชนหญิงที่เป็นนักดื่มปัจจุบันเกือบทั้งหมดเป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว ต่างจากเยาวชนชายที่เป็นนักดื่มปัจจุบันที่มีสัดส่วนของนักดื่มประจำอยู่ประมาณ 1 ใน 3 คน

นอกจากนั้น ผลสำรวจยังชี้ให้เห็นว่า มีเยาวชนเป็นนักดื่มหนักใน 12 เดือนที่ผ่านมาอยู่ถึง 1,005,462 คน หรือคิดเป็นความชุกเท่ากับร้อยละ 10.53 ของเยาวชนไทยอายุ 15-24 ปี ซึ่งในจำนวนนี้เยาวชน 164,066 คนจัดเป็นนักดื่มหนักเป็นประจำ (คิดเป็นร้อยละ 1.72 ของเยาวชนทั้งประเทศ) และอีก 841,396 คน เป็นนักดื่มหนักเป็นครั้งคราว (คิดเป็นร้อยละ 8.81 ของเยาวชนทั้งประเทศ) และเช่นเดียวกับการเป็นนักดื่มปัจจุบัน เยาวชนชายมีอัตราความชุกของการเป็นนักดื่มหนักสูงกว่าเยาวชนหญิงอย่างชัดเจน (ร้อยละ 18.52 กับร้อยละ 2.39)

ตารางที่ 3.2 ความถี่ในการดื่มหนักของนักดื่มเยาวชน (อายุ 15-24 ปี) จำแนกตามเพศ (ร้อยละ)

ความถี่ในการดื่มหนัก	นักดื่มเยาวชน		
	รวม	หญิง	ชาย
ไม่เคยดื่มหนัก	55.95	74.25	51.65
ดื่มทุกวัน (7 วัน/สัปดาห์)	0.21	0.23	0.21
ดื่มเกือบทุกวัน (5-6 วัน/สัปดาห์)	0.70	0.00	0.87
ดื่มวันเว้นวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)	0.97	0.52	1.07
ดื่มทุกสัปดาห์ (1-2 วัน/สัปดาห์)	5.31	2.97	5.86
ดื่มเป็นครั้งคราว (1-3 วัน/เดือน)	10.10	3.50	11.66
ดื่มเป็นครั้งคราว (8-11 วัน/ปี)	6.75	6.41	6.83
ดื่มเป็นครั้งคราว (4-7 วัน/ปี)	3.95	1.81	4.45
ดื่มเป็นครั้งคราว (1-3 วัน/ปี)	16.06	10.31	17.41
รวม	100.00	100.00	100.00

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันที่เป็นเยาวชนเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 3.2 แจกแจงความถี่ในการดื่มหนักของนักดื่มเยาวชน โดยตัวเลขที่แสดงเป็นสัดส่วนร้อยละภายในแต่ละเพศของนักดื่มเยาวชน พบว่า นักดื่มเยาวชนหญิงร้อยละ 74.25 เป็นผู้ไม่เคยดื่มหนัก และนักดื่มเยาวชนชายร้อยละ 51.65 ไม่เคยดื่มหนัก ในภาพรวมพบว่า นักดื่มเยาวชนชายมีสัดส่วนของผู้ดื่มหนักเป็นประจำสูงกว่านักดื่มเยาวชนหญิง โดยกว่าร้อยละ 8.01 ของเยาวชนชาย ดื่มหนักอย่างน้อย 1 วันต่อสัปดาห์ (มาจากร้อยละ 0.21 + 0.87 + 1.07 + 5.86) ในขณะที่มีเพียงร้อยละ 3.72 ของเยาวชนหญิงเท่านั้นที่ดื่มหนักทุกสัปดาห์ (มาจากร้อยละ 0.23 + 0.52 + 2.97)

ตารางที่ 3.3 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักดื่มเยาวชน จำแนกตามสถานที่ดื่ม (บาท)

ประเภทนักดื่มเยาวชน	ดื่มที่บ้าน	ดื่มที่ร้าน	รวมการดื่ม
รวม	428.90	398.70	827.50
จำแนกตามเพศ			
หญิง	239.50	389.50	629.00
ชาย	455.50	400.40	855.80
จำแนกตามการปกครอง			
ในเขตเทศบาล	463.10	436.10	899.20
นอกเขตเทศบาล	404.50	367.00	771.50
จำแนกตามภูมิภาค			
กทม.	637.00	490.80	1,127.80
กลาง (ไม่รวม กทม.)	535.60	509.20	1,044.90
เหนือ	304.70	410.80	715.50
ตะวันออกเฉียงเหนือ	407.30	330.80	738.10
ใต้	278.30	246.20	524.50

หมายเหตุ: ข้อมูลในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันที่เป็นเยาวชนเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 3.3 แสดงค่าใช้จ่ายในการดื่มสุราเฉลี่ยต่อเดือนของนักดื่มเยาวชน พบว่า โดยเฉลี่ยนักดื่มเยาวชนเสียค่าใช้จ่ายไปกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกือบ 830 บาทต่อเดือน ซึ่งคิดมาจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดื่มที่ร้าน 398.70 บาท และการดื่มที่บ้าน 428.90 บาท นอกจากนี้ ยังพบว่านักดื่มเยาวชนชายมีค่าใช้จ่ายสูงกว่านักดื่มเยาวชนหญิงอยู่เฉลี่ยประมาณ 226.80 บาทต่อเดือน เยาวชนในเขตเทศบาลมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าเยาวชนนอกเขตเทศบาลและเยาวชนในกรุงเทพมหานครมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าเยาวชนในภูมิภาคอื่นๆ ทั้งหมด

ตารางที่ 3.4 ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภทของเยาวชนเฉลี่ยต่อหัวต่อปี (ลิตร)

ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อหัวเยาวชนต่อปี (ลิตร)			ปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์ต่อหัวเยาวชนต่อปี (ลิตร)		
	รวม	หญิง	ชาย	รวม	หญิง	ชาย
เบียร์	26.88	8.19	31.27	1.34	0.41	1.56
รวมสุราทุกประเภท	11.65	2.54	13.79	4.65	1.01	5.51
สุราขาว / สุรากลั่นชุมชน	4.96	0.28	6.06	1.98	0.11	2.42
สุราสี / สุราแดง	6.68	2.26	7.72	2.67	0.90	3.09
ยาดองเหล้า / สุราจีน / วอดก้า / อื่นๆ	0.01	0	0.01	0	0	0
ไวน์องุ่น / แชมเปญ / ไวน์ผลไม้	0.09	0.21	0.07	0	0.01	0
ไวน์คูลเลอร์ / สุราผสมน้ำผลไม้ / เหล้าปั่น	0.23	0.37	0.19	0.03	0.04	0.02
สุราแช่พื้นบ้าน (สาโท อุ กระแช่ ฯลฯ)	0.01	0.01	0.01	0	0	0
รวม	38.86	11.31	45.33	6.03	1.47	7.10

หมายเหตุ: ข้อมูลในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันที่เป็นเยาวชนเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 3.4 แสดงปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภทของนักดื่มเยาวชนเฉลี่ยต่อหัวต่อปี ซึ่งพบว่าเยาวชนทั้งชายและหญิงนิยมบริโภคเบียร์มากที่สุด คิดเป็นปริมาณเฉลี่ย 26.88 ลิตรต่อคนต่อปี ซึ่งเทียบเท่ากับเบียร์ประมาณ 42.66 ขวดใหญ่ โดยนักดื่มเยาวชนชายดื่มเบียร์ประมาณ 31.27 ลิตรต่อคนต่อปี ส่วนนักดื่มเยาวชนหญิงดื่มเบียร์ในปริมาณน้อยกว่า เพียง 8.19 ลิตรต่อคนต่อปี ทั้งนี้ ล้วนส่วนการบริโภคเบียร์เฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 69.17 ของปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บริโภคทั้งหมด

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักดื่มเยาวชนนิยมบริโภครองลงมาคือ เครื่องดื่มฯ ประเภท “สุรา” นักดื่มเยาวชนชายดื่มสุราขาว/สุรากลั่นชุมชนเฉลี่ย 6.06 ลิตรต่อคนต่อปี และสุราสี/สุราแดงเฉลี่ย 7.72 ลิตรต่อคนต่อปี ส่วนนักดื่มเยาวชนหญิงดื่มสุราสี/สุราแดงเฉลี่ย 2.26 ลิตรต่อคนต่อปี นอกจากนี้ยังพบว่า เครื่องดื่มประเภทไวน์ (ไวน์องุ่น/แชมเปญ/ไวน์ผลไม้) และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผสม (ไวน์คูลเลอร์/สุราผสมน้ำผลไม้/เหล้าปั่น) เป็นที่นิยมในหมู่เยาวชนหญิงมากกว่าเยาวชนชาย

เมื่อวัดเป็นปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์แล้ว พบว่า นักดื่มเยาวชนโดยรวมบริโภคเอธานอลบริสุทธิ์ทั้งสิ้น 6.03 ลิตรต่อคนต่อปี โดยนักดื่มเยาวชนหญิงบริโภคเฉลี่ย 1.47 ลิตรต่อคนต่อปี และนักดื่มเยาวชนชายบริโภคเฉลี่ย 7.10 ลิตรต่อคนต่อปี ทั้งนี้ ปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์ส่วนใหญ่มาจากการบริโภคสุรามากกว่าเบียร์ เนื่องจากสุรามีปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์ (ดีกรี) สูงกว่าเบียร์อยู่หลายเท่า

3.2 ประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่ม

นอกเหนือจากเยาวชนที่เริ่มหันมาดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้นจนเรียกได้ว่าเป็นกลุ่มประชากร “นักดื่มหน้าใหม่” แล้ว ยังเป็นอีกกลุ่มที่รายงานนี้เฝ้าระวัง คือกลุ่ม “นักดื่มหน้าใหม่” (“new drinkers”) ซึ่งนิยามว่าเป็นประชากรที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกในชีวิตในช่วงเวลาไม่เกิน 3 ปี ก่อนการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560 กล่าวคือ เป็นผู้ที่มียุคที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกน้อยกว่าอายุปัจจุบัน ณ เวลาที่ถูกสำรวจไม่เกิน 3 ปี

ตารางที่ 3B นักดื่มหน้าใหม่ พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
นักดื่มหน้าใหม่ที่เพิ่งเริ่มดื่มสุราครั้งแรกใน 3 ปีที่ผ่านมา (จำนวนคน)	1,772,751	1,949,852	1,665,377
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป)	3.36	3.56	2.98
นักดื่มหน้าใหม่เยาวชนอายุ 15-24 ปี (จำนวนคน)	1,419,953	1,559,709	1,439,978
อัตราความชุก (ร้อยละของเยาวชนอายุ 15-24 ปี)	14.03	16.19	15.09
นักดื่มหน้าใหม่เพศหญิง (จำนวนคน)	452,576	679,718	511,197
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรหญิงอายุ 15 ปีขึ้นไป)	1.67	2.40	1.77
นักดื่มหน้าใหม่เพศชาย (จำนวนคน)	1,320,175	1,270,134	1,154,179
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรชายอายุ 15 ปีขึ้นไป)	5.15	4.79	4.27

ตารางที่ 3.5 จำนวนและความชุก (ร้อยละ) ของนักดื่มที่เพิ่งเริ่มดื่มสุราเป็นครั้งแรกในชีวิต จำแนกตามช่วงอายุในปัจจุบัน

ช่วงอายุ	จำนวนนักดื่มปัจจุบันทั้งหมด (คน)	จำนวนประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่ม (คน)	ความชุกของนักดื่มหน้าใหม่ในประชากรช่วงอายุนั้น (ร้อยละ)
อายุ 15-19 ปี	623,773	639,422*	13.94
อายุ 20-24 ปี	1,658,749	800,555	16.15
อายุ 25-44 ปี	7,170,897	180,572	0.91
อายุ 45-59 ปี	4,726,995	33,944	0.22
อายุ 60 ปีขึ้นไป	1,716,848	10,884	0.10
รวม	15,897,264	1,665,377	2.98

หมายเหตุ: * จำนวนประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่มมากกว่านักดื่มปัจจุบันเนื่องจาก มีนักดื่มที่เคยลองดื่มภายใน 3 ปี ก่อนการสำรวจ แต่ปัจจุบันหยุดดื่มแล้ว ไม่ได้มีพฤติกรรมการดื่มอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 3.5 แสดงจำนวนของนักดื่มหน้าใหม่ หรือประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นครั้งแรกในชีวิตภายใน 3 ปี ก่อนการสำรวจในปี พ.ศ. 2560 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,665,377 คน โดยสามารถแบ่งได้เป็นนักดื่มหน้าใหม่ที่มีอายุปัจจุบันในช่วง 15-19 ปี ซึ่งเป็นอายุก่อนเกณฑ์ที่จะซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามกฎหมายจำนวน 639,422 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 38.40 ของนักดื่มหน้าใหม่ทั้งหมด นักดื่มหน้าใหม่ที่มีอายุปัจจุบันในช่วง 20-24 ปี จำนวน 800,555 คน หรือร้อยละ 48.07 ของนักดื่มหน้าใหม่ทั้งหมด และนักดื่มหน้าใหม่ที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 14 อยู่ในกลุ่มอายุ 25 ปีขึ้นไป

หากพิจารณาเป็นความชุกในประชากรทั่วไปในแต่ละช่วงอายุ จะพบว่า ความชุกของนักดื่มหน้าใหม่สูงที่สุดอยู่ในกลุ่มประชากรอายุ 20-24 ปี (ร้อยละ 16.15) และน้อยที่สุดในกลุ่มประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 0.10)

ตารางที่ 3.6 พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่ม จำแนกตามเพศ (ร้อยละ)

ประเภทประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่ม	รวม	หญิง	ชาย
ไม่เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	15.10	25.02	10.70
นักดื่มปัจจุบัน	84.90	74.98	89.30
นักดื่มเป็นครั้งคราว	65.18	67.38	64.21
นักดื่มประจำ	19.72	7.60	25.09
จำนวนนักดื่มหน้าใหม่ (คน)	1,665,377	511,197	1,154,179

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนประชากรที่เริ่มดื่มเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 3.6 แสดงพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มหน้าใหม่ ซึ่งพบว่า ผู้ที่เพิ่งเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกภายในระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา บางส่วนเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วในปัจจุบัน โดยคิดเป็นร้อยละ 15.10 ของประชากรนักดื่มที่เพิ่งเริ่มดื่มทั้งหมด เมื่อจำแนกตามเพศแล้ว พบว่าเพศหญิงมีสัดส่วนประชากรนักดื่มหน้าใหม่ที่ปัจจุบันเลิกดื่มแล้วอยู่ร้อยละ 25.02 ซึ่งมากกว่าเพศชายที่คิดเป็นร้อยละ 10.70 เท่านั้น นอกจากนั้นแล้ว นักดื่มหน้าใหม่เพศหญิงเกือบทั้งหมดเป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว ในขณะที่นักดื่มหน้าใหม่เพศชายประมาณหนึ่งในสี่คนเป็นนักดื่มประจำ

ตารางที่ 3.7 ความถี่ในการดื่มหนักของประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่ม จำแนกตามเพศ (ร้อยละ)

ความถี่ในการดื่มหนัก	รวม	หญิง	ชาย
ไม่เคยดื่มหนัก	63.17	77.48	57.85
ดื่มทุกวัน (7 วัน/สัปดาห์)	0.12	0.31	0.05
ดื่มเกือบทุกวัน (5-6 วัน/สัปดาห์)	0.79	0.00	1.08
ดื่มวันเว้นวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)	0.77	0.48	0.88
ดื่มทุกสัปดาห์ (1-2 วัน/สัปดาห์)	3.39	0.49	4.47
ดื่มเป็นครั้งคราว (1-3 วัน/เดือน)	8.94	4.50	10.59
ดื่มเป็นครั้งคราว (8-11 วัน/ปี)	6.86	6.52	6.99
ดื่มเป็นครั้งคราว (4-7 วัน/ปี)	2.50	0.86	3.11
ดื่มเป็นครั้งคราว (1-3 วัน/ปี)	13.46	9.37	14.98
รวม	1,413,915	383,274	1,030,641

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนประชากรที่เริ่มดื่มเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 3.7 แจกแจงความถี่ในการดื่มหนักของประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่ม ในภาพรวม พบว่า นักดื่มหน้าใหม่ร้อยละ 63.17 ไม่เคยดื่มหนัก แต่นักดื่มหน้าใหม่ที่เคยดื่มหนักส่วนใหญ่จะดื่มหนักเพียงครั้งคราว โดยคิดเป็นร้อยละ 21.25 (มาจากร้อยละ 4.50 + 6.52 + 0.86 + 9.37) ของนักดื่มหน้าใหม่เพศหญิง และร้อยละ 35.67 (มาจากร้อยละ 10.59 + 6.99 + 3.11 + 14.98) ของนักดื่มหน้าใหม่เพศชาย อย่างไรก็ตาม ประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่มมีถึงร้อยละ 5.07 ที่ดื่มหนักอย่างน้อย 1 วันต่อสัปดาห์ (มาจากร้อยละ 0.12 + 0.79 + 0.77 + 3.39)

ตารางที่ 3.8 ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่ม จำแนกตามเพศ (บาท)

ความถี่ในการดื่มหนัก	รวม	หญิง	ชาย
ดื่มที่บ้าน	359.23	201.74	395.11
ดื่มที่ร้าน	357.06	324.16	365.69
รวมค่าใช้จ่ายสำหรับการดื่ม	716.29	525.90	760.80

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนประชากรที่เริ่มดื่มเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 3.8 แสดงค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของนักดื่มหน้าใหม่ พบว่า โดยเฉลี่ยนักดื่มหน้าใหม่เหล่านี้เสียค่าใช้จ่ายไปกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณ 716.29 บาทต่อเดือน ซึ่งคิดมาจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดื่มที่บ้าน 359.23 บาท และการดื่มที่ร้าน 357.06 บาท ซึ่งค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่มนี้มีค่าน้อยกว่าค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของนักดื่มปัจจุบันอยู่ประมาณ 200.95 บาท (เทียบจากค่าเฉลี่ย 917.24 บาท ในตารางที่ 2.16) เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า นักดื่มหน้าใหม่เพศชายมีค่าใช้จ่ายทั้งการดื่มที่บ้านและการดื่มที่ร้านสูงกว่านักดื่มหน้าใหม่เพศหญิงเฉลี่ยประมาณ 234.90 บาทต่อเดือน

ตารางที่ 3.9 ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภทเฉลี่ยต่อหัวนักดื่มหน้าใหม่ต่อปี (ลิตร)

ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อหัวนักดื่มหน้าใหม่ต่อปี (ลิตร)			ปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์ต่อหัวนักดื่มหน้าใหม่ต่อปี (ลิตร)		
	รวม	หญิง	ชาย	รวม	หญิง	ชาย
เบียร์	19.54	4.25	26.32	0.98	0.21	1.32
รวมสุราทุกประเภท	8.63	1.68	11.70	3.46	0.67	4.67
สุราขาว / สุรากลั่นชุมชน	4.75	0.19	6.76	1.90	0.08	2.70
สุราสี / สุราแดง	3.84	1.38	4.93	1.54	0.55	1.97
ยาดองเหล้า / สุราจีน / วอดก้า / อื่นๆ	0.04	0.11	0.01	0.02	0.04	0.00
ไวน์องุ่น / แชมเปญ / ไวน์ผลไม้	0.15	0.24	0.12	0.02	0.03	0.01
ไวน์คูลเลอร์ / สุราผสมน้ำผลไม้ / เหล้าปั่น	0.25	0.28	0.24	0.01	0.01	0.01
สุราแช่พื้นบ้าน (สาโท อุ กระแช่ ฯลฯ)	0.01	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00
รวม	28.58	6.45	38.40	4.47	0.92	6.01

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนประชากรที่เริ่มดื่มเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 3.9 แสดงปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภทของนักดื่มหน้าใหม่เฉลี่ยต่อหัวนักดื่มต่อปี ซึ่งพบว่านักดื่มหน้าใหม่ทั้งชายและหญิงนิยมบริโภคเบียร์มากที่สุดคิดเป็นปริมาณเฉลี่ย 19.54 ลิตรต่อคนต่อปี หรือ 0.98 ลิตรของแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ โดยเป็นการดื่มของนักดื่มหน้าใหม่เพศชายเป็นส่วนใหญ่ สำหรับเครื่องดื่มที่ประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่มนิยมบริโภครองลงมาคือ สุรา นักดื่มหน้าใหม่ดื่มสุราขาว/สุรากลั่นชุมชนเฉลี่ย 4.75 ลิตรต่อคนต่อปี และสุราสี/สุราแดงเฉลี่ย 3.84 ลิตรต่อคนต่อปี นอกจากนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า เครื่องดื่มประเภทไวน์ (ไวน์องุ่น/แชมเปญ/ไวน์ผลไม้) และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผสม (ไวน์คูลเลอร์/สุราผสมน้ำผลไม้/เหล้าปั่น) เป็นที่นิยมในหมู่ประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่มเพศหญิงมากกว่าเพศชาย

สรุปสถิติสำคัญ พ.ศ. 2560

- ❑ “นักดื่มหน้าใหม่” ในรายงานเล่มนี้มีด้วยกัน 2 กลุ่ม ได้แก่ เยาวชน (อายุ 15-24 ปี) และกลุ่มที่เพิ่งเริ่มดื่มในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา
- ❑ เยาวชน (อายุ 15-24 ปี) ร้อยละ 71.38 เป็นผู้ที่ยังไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย และมีเยาวชน 2,282,523 คน (ร้อยละ 23.91) หรือคิดเป็น 1 ใน 4 ของเยาวชนทั้งหมดที่ระบุว่าดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา เมื่อจำแนกตามเพศ เยาวชนหญิงเพียงร้อยละ 9.20 เท่านั้นที่เป็นเยาวชนนักดื่มปัจจุบัน ในทางกลับกัน มีเยาวชนชายที่เป็นเยาวชนนักดื่มปัจจุบันสูงถึงร้อยละ 38.31
- ❑ เยาวชนร้อยละ 16.74 ดื่มสุราเป็นครั้งคราว นักดื่มเยาวชนหญิงเกือบทั้งหมดจะดื่มเป็นครั้งคราว คิดเป็นร้อยละ 8.34 ของเยาวชนหญิงทั้งหมด ส่วนเยาวชนชายร้อยละ 24.96 เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว และอีกร้อยละ 13.34 เป็นนักดื่มประจำ
- ❑ โดยเฉลี่ยนักดื่มเยาวชนเสียค่าใช้จ่ายไปกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกือบ 830 บาทต่อเดือน ซึ่งคิดมาจากค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดื่มที่ร้าน 398.70 บาท และการดื่มที่บ้าน 428.90 บาท นักดื่มเยาวชนชายมีค่าใช้จ่ายสูงกว่านักดื่มเยาวชนหญิงอยู่เฉลี่ยประมาณ 226.80 บาทต่อเดือน
- ❑ นักดื่มเยาวชนทั้งชายและหญิงนิยมดื่มเบียร์มากที่สุด คิดเป็นปริมาณเฉลี่ย 26.88 ลิตรต่อคนต่อปี โดยนักดื่มเยาวชนชายดื่มเบียร์ปริมาณ 31.27 ลิตรต่อคนต่อปี ส่วนนักดื่มเยาวชนหญิงดื่มเบียร์ในปริมาณน้อยกว่าที่ 8.19 ลิตรต่อคนต่อปี ทั้งนี้สัดส่วนการบริโภคเบียร์เฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 69.17 ของปริมาณเครื่องดื่มที่บริโภคทั้งหมด เมื่อวัดเป็นปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์แล้วพบว่า นักดื่มเยาวชนโดยรวมบริโภคเอธานอลบริสุทธิ์ทั้งสิ้น 6.03 ลิตรต่อคนต่อปี โดยนักดื่มเยาวชนหญิงบริโภคเฉลี่ย 1.47 ลิตรต่อคนต่อปี และนักดื่มเยาวชนชายบริโภคเฉลี่ย 7.10 ลิตรต่อคนต่อปี ทั้งนี้ ปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์ส่วนใหญ่มาจากการบริโภคเครื่องดื่มฯ ประเภท “สุรา” มากกว่าเบียร์ เนื่องจากสุรามีปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์ (ดีกรี) สูงกว่าเบียร์อยู่หลายเท่า
- ❑ ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2557-2560) มีประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไปที่เพิ่งเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งสิ้น 1,665,377 คน โดยร้อยละ 15.10 เลิกดื่มไปแล้ว แต่ที่เหลืออีกร้อยละ 84.90 ยังคงดื่มอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2560 และร้อยละ 19.72 กลายเป็นนักดื่มประจำ
- ❑ กลุ่มประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่มมากที่สุดในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา คือ เยาวชนที่อายุถึงเกณฑ์ (อายุ 20-24 ปี) คิดเป็นร้อยละ 48.07 ของประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่มทั้งหมด

4

การเข้าสู่โลกมินิเมา พ.ศ. 2560

- 4.1 อายุเฉลี่ยในการเริ่มต้นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก
- 4.2 สาเหตุของการเริ่มต้นสุรา
- 4.3 ลักษณะการได้มาซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของการดื่มครั้งแรก
- 4.4 ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มครั้งแรก

จากข้อมูลในบทที่ 2 ประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมด มีผู้ไม่เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เลย คิดเป็นร้อยละ 57.18 ผู้เคยดื่มแต่เลิกดื่มแล้ว คิดเป็นร้อยละ 14.41 และเป็นนักดื่มปัจจุบัน (ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา) คิดเป็นร้อยละ 28.41 โดยสองกลุ่มหลังนี้นับว่าผ่านประสบการณ์การดื่มมา ซึ่งบริบทและสาเหตุของการเริ่มต้นเข้าสู่การดื่ม (entry into drinking) นับว่ามีความสำคัญ และเป็นเรื่องที่น่าจะต้องทำความเข้าใจต่อไป

เนื้อหาในบทนี้จะเป็นการนำเสนอสาเหตุและบริบทของการดื่มสุราครั้งแรกของประชากรกลุ่มต่างๆ เพื่อให้เข้าใจว่าการเริ่มต้นดื่มสุราของแต่ละกลุ่มเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร โดยแบ่งเป็น 4 หัวข้อ ได้แก่ (1) อายุเฉลี่ยในการเริ่มดื่มสุราครั้งแรก (2) สาเหตุของการเริ่มดื่มสุรา (3) ลักษณะการได้มาซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของการดื่มครั้งแรก และ (4) ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มครั้งแรก

4.1 อายุเฉลี่ยในการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก

ตารางที่ 4A อายุตอนเริ่มต้นดื่มสุราครั้งแรกในชีวิต พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
อายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มของนักดื่มปัจจุบัน (ปี)	20.47	20.52	20.14
อายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มของนักดื่มปัจจุบันเพศหญิง (ปี)	25.05	25.37	24.07
อายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มของนักดื่มปัจจุบันเพศชาย (ปี)	19.49	19.25	19.20
อายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มของนักดื่มปัจจุบันเยาวชนอายุ 15-24 ปี (ปี)	17.32	16.70	17.23

ตารางที่ 4.1 อายุเฉลี่ยในการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก

ประเภทนักดื่ม	อายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่ม (ปี)
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	20.63 (ต่ำสุด = 9, สูงสุด = 73)
นักดื่มปัจจุบัน	20.14 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 75)
นักดื่มปัจจุบันหรือเคยดื่ม (เฉลี่ยทั้ง 2 กลุ่ม)	20.31 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 75)

หมายเหตุ: อายุในตารางคำนวณจากฐานของนักดื่มปัจจุบันหรือผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้วเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 4.1 แสดงอายุเฉลี่ย อายุต่ำสุด และอายุสูงสุดในการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกของนักดื่มปัจจุบันและผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว ซึ่งพบว่าอายุตอนเริ่มดื่มครั้งแรกของนักดื่มปัจจุบันและผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้วเฉลี่ยอยู่ที่ 20.31 ปี โดยอายุตอนเริ่มดื่มที่ต่ำที่สุดคือ 8 ปี และที่สูงที่สุดคือ 75 ปี สำหรับผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว มีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มอยู่ที่ 20.63 ปี ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มอยู่ที่ 20.14 ปี อนุมานได้ว่านักดื่มส่วนมากเริ่มต้นดื่มหลังบรรลุนิติภาวะเมื่อสามารถซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามกฎหมาย (อายุ 20 ปี)

ตารางที่ 4.2 อายุเฉลี่ยในการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก (ปี) จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล

ประเภทนักดื่ม	นักดื่มปัจจุบัน
จำแนกตามภูมิภาค	
กทม.	20.14 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 62)
กลาง (ไม่รวม กทม.)	19.96 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 75)
เหนือ	20.14 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 70)
ตะวันออกเฉียงเหนือ	20.31 (ต่ำสุด = 9, สูงสุด = 75)
ใต้	20.20 (ต่ำสุด = 11, สูงสุด = 68)
จำแนกตามเขตการปกครอง	
ในเขตเทศบาล	19.96 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 75)
นอกเขตเทศบาล	20.29 (ต่ำสุด = 9, สูงสุด = 75)
จำแนกตามเพศ	
หญิง	24.07 (ต่ำสุด = 11, สูงสุด = 75)
ชาย	19.20 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 68)
จำแนกตามกลุ่มอายุ	
อายุ 15-19 ปี	15.67 (ต่ำสุด = 9, สูงสุด = 19)
อายุ 20-24 ปี	17.81 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 24)
อายุ 25-44 ปี	19.53 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 43)
อายุ 45-59 ปี	21.46 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 58)
อายุ 60 ปีขึ้นไป	22.96 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 75)
จำแนกตามสถานภาพสมรส	
โสด	18.51 (ต่ำสุด = 9, สูงสุด = 70)
แต่งงานแล้ว	20.46 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 75)
เคยสมรส*	22.42 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 75)
จำแนกตามระดับการศึกษา	
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	20.39 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 75)
มัธยมศึกษา (สายสามัญ)	19.38 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 62)
สายอาชีพ	19.28 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 47)
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	20.53 (ต่ำสุด = 11, สูงสุด = 58)

ตารางที่ 4.2 อายุเฉลี่ยในการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรก (ปี) จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ต่อ)

ประเภทนักดื่ม	นักดื่มปัจจุบัน
จำแนกตามสถานภาพการทำงาน	
นายจ้าง	20.49 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 71)
ผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน	20.35 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 75)
ลูกจ้างรัฐบาล / รัฐวิสาหกิจ	20.55 (ต่ำสุด = 12, สูงสุด = 55)
ลูกจ้างเอกชน	19.54 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 66)
นักเรียน / นักศึกษา	16.98 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 24)
คนทำงานบ้าน	23.46 (ต่ำสุด = 12, สูงสุด = 70)
เด็กหรือคนชรา	23.59 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 75)
ผู้ว่างงาน	19.19 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 70)
จำแนกตามอาชีพ	
ภาคเกษตรและประมง	20.46 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 75)
ช่างเทคนิค / ช่างฝีมือ / เจ้าหน้าที่เทคนิค	19.71 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 50)
ภาคบริการ / ค้าขาย	19.81 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 66)
ผู้บริหาร / ข้าราชการ / ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ	20.93 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 62)
ไม่ทำงาน**	20.51 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 75)
จำแนกตามระดับรายได้	
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 1	21.54 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 75)
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 2	20.58 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 73)
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 3	20.00 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 71)
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 4	19.69 (ต่ำสุด = 8, สูงสุด = 60)
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 5	20.13 (ต่ำสุด = 10, สูงสุด = 63)

หมายเหตุ 1: * รวมผู้เป็นหม้าย หย่า และแยกกันอยู่

** รวมผู้ไม่มีงานทำ นักเรียน/นักศึกษา และผู้ทำงานที่บ้าน

หมายเหตุ 2: อายุในตารางคำนวณจากฐานของนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

หมายเหตุ 3: ตัวเลข ต่ำสุด หมายถึง อายุตอนเริ่มดื่มที่น้อยที่สุด และตัวเลข สูงสุด หมายถึงอายุตอนเริ่มดื่มที่มากที่สุด

ตารางที่ 4.2 แสดงอายุเฉลี่ย อายุต่ำสุด และอายุสูงสุดในการเริ่มดื่มสุรารั้งแรกของนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค เขตการปกครอง เพศ กลุ่มอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน อาชีพ และระดับรายได้

ภูมิภาคและเขตการปกครอง นักดื่มปัจจุบันมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มใกล้เคียงกันในแต่ละภูมิภาค โดยนักดื่มปัจจุบันในภาคกลาง (ไม่รวม กทม.) มีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มต่ำสุดที่ 19.96 ปี ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มสูงสุดที่ 20.31 ปี และนักดื่มปัจจุบันที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มที่ 19.96 ปี ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มที่ 20.29 ปี

เพศ นักดื่มปัจจุบันเพศชายมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มที่ 19.20 ปี ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันเพศหญิงมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มที่ 24.07 ปี ซึ่งสูงกว่านักดื่มปัจจุบันเพศชายกว่า 5 ปี

กลุ่มอายุ นักดื่มรุ่นใหม่มีแนวโน้มอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มที่น้อยลงเมื่อเทียบกับนักดื่มรุ่นเก่า โดยอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มของนักดื่มปัจจุบันในกลุ่มอายุ 15-19 ปี อยู่ที่ 15.67 ปี กลุ่มอายุ 20-24 ปี อยู่ที่ 17.81 ปี กลุ่มอายุ 25-44 ปี อยู่ที่ 19.53 ปี กลุ่มอายุ 44-59 ปี อยู่ที่ 21.46 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป อยู่ที่ 22.96 ปี

สถานภาพสมรส นักดื่มปัจจุบันที่มีสถานภาพโสดมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มที่น้อยกว่านักดื่มปัจจุบันที่สมรสแล้ว นักดื่มปัจจุบันที่มีสถานภาพโสดมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มที่ 18.51 ปี ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันที่สมรสหรือเคยสมรสมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มที่ประมาณ 20-22 ปี

ระดับการศึกษา นักดื่มปัจจุบันที่จบการศึกษาระดับสายอาชีพมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มที่ 19.28 ปี ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (สายสามัญ) และประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มที่ 19.38 ปี และ 20.39 ปี ตามลำดับ และนักดื่มปัจจุบันที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มสูงสุดที่ 20.53 ปี

สถานภาพการทำงาน นักดื่มปัจจุบันที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา มีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มที่ 16.98 ปี ในขณะที่ผู้ว่างงาน ณ ตอนสำรวจ มีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มที่ 19.19 ปี ลูกจ้างเอกชนมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มที่ 19.54 ปี ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันในสถานภาพการทำงานอื่นๆ มีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มสูงกว่า 20 ปี โดยผู้อยู่อยู่นอกกำลังแรงงานและคนทำงานบ้านมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มค่อนข้างมากที่สุดที่ 23.59 ปี และ 23.46 ปี ตามลำดับ

อาชีพ นักดื่มปัจจุบันที่ประกอบอาชีพเป็นช่างเทคนิค ช่างฝีมือ เจ้าหน้าที่เทคนิคมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มที่น้อยที่สุดที่ 19.71 ปี ซึ่งสอดคล้องกับอายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มที่จำแนกตามระดับการศึกษาข้างต้น ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรและประมงมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มที่ 20.46 ปี และสำหรับนักดื่มปัจจุบันที่เป็นผู้บริหาร ข้าราชการ ผู้ประกอบวิชาชีพต่างๆ มีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มสูงที่สุดที่ 20.93 ปี

ระดับรายได้ นักดื่มปัจจุบันที่มีรายได้สูงจะมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มต่ำกว่านักดื่มที่มีรายได้ต่ำ โดยนักดื่มปัจจุบันที่มีรายได้ต่ำที่สุด (ระดับรายได้ต่อหัว ครวินไทล์ที่ 1) มีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มที่ 21.54 ปี ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันที่มีรายได้สูงที่สุด (ระดับรายได้ต่อหัวครวินไทล์ที่ 5) มีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นดื่มที่ 20.13 ปี

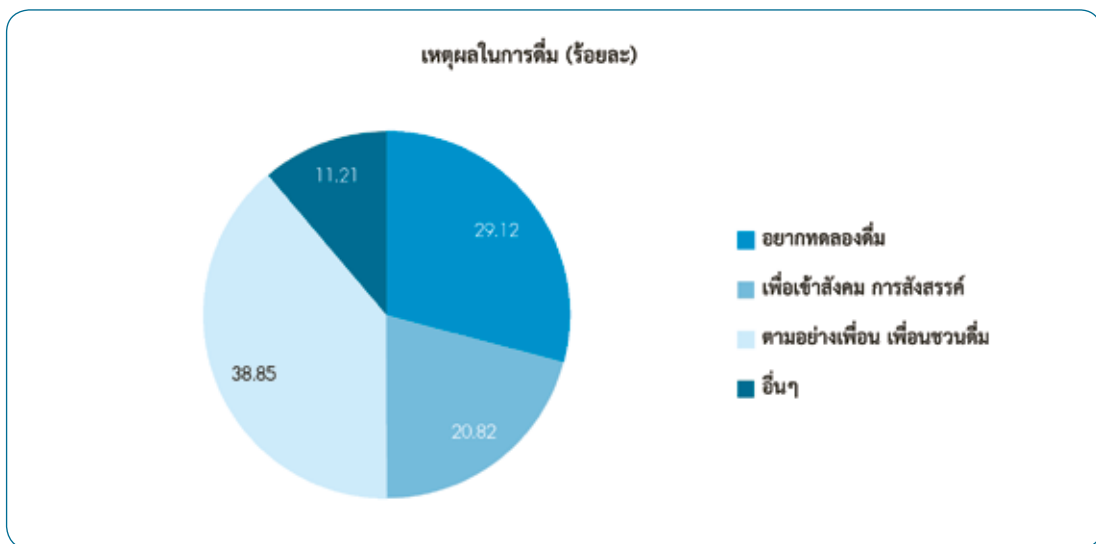
4.2 สาเหตุของการเริ่มดื่มสุรา

ตารางที่ 4B สาเหตุของการเริ่มดื่มสุราครั้งแรกในชีวิต พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

สาเหตุหลักของการเริ่มดื่มสุรา เพราะ	พ.ศ. 2554*	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
เพื่อนชวน/ตามอย่างเพื่อน (ร้อยละของนักดื่มทั้งหมด)	-	27.30	38.85
เข้าสังคัม/สังสรรค์ (ร้อยละของนักดื่มทั้งหมด)	-	41.88	20.82
อยากทดลองดื่ม (ร้อยละของนักดื่มทั้งหมด)	-	24.37	29.12
อื่นๆ	-	6.46	11.21

หมายเหตุ: * การสำรวจในปี พ.ศ. 2554 ไม่มีคำถามนี้

แผนภาพที่ 4.1 สาเหตุของการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มปัจจุบันหรือผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว พ.ศ. 2560

แผนภาพที่ 4.1 แสดงสัดส่วนของสาเหตุของการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มปัจจุบันหรือผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว ในการสำรวจ พ.ศ. 2560 ซึ่งจะเห็นได้ว่าสาเหตุหลักของการเริ่มดื่มมี 3 ข้อด้วยกัน ได้แก่ ตามอย่างเพื่อน/เพื่อนชวนดื่ม มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 38.85 รองลงมาคือ อยากทดลองดื่มร้อยละ 29.12 เพื่อเข้าสังคัมและการสังสรรค์ร้อยละ 20.82 และเหตุผลอื่นๆ ร้อยละ 11.21 ซึ่งสาเหตุทั้ง 3 ข้อแรกมีสัดส่วนรวมกันสูงถึงร้อยละ 88 ของจำนวนนักดื่มปัจจุบันหรือผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้วทั้งหมด

ตารางที่ 4.3 สาเหตุของการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)

เฉพาะนักดื่มปัจจุบัน	อยากทดลองดื่ม	เพื่อเข้าสังคม การสังสรรค์	ตามอย่างเพื่อน เพื่อนชวนดื่ม	อื่นๆ	รวม
จำแนกตามภูมิภาค					
กทม.	25.70	18.70	44.39	11.22	100
กลาง (ไม่รวม กทม.)	30.25	19.01	37.82	12.92	100
เหนือ	24.21	24.97	41.32	9.50	100
ตะวันออกเฉียงเหนือ	26.48	21.60	39.95	11.98	100
ใต้	25.52	30.25	33.04	11.20	100
จำแนกตามเขตการปกครอง					
ในเขตเทศบาล	27.99	19.83	40.21	11.97	100
นอกเขตเทศบาล	26.06	23.45	39.23	11.26	100
จำแนกตามเพศ					
หญิง	18.91	36.82	30.04	14.23	100
ชาย	28.83	18.28	41.96	10.94	100
จำแนกตามกลุ่มอายุ					
อายุ 15-19 ปี	32.13	10.55	50.87	6.45	100
อายุ 20-24 ปี	29.18	14.40	49.57	6.85	100
อายุ 25-44 ปี	27.92	21.49	41.11	9.48	100
อายุ 45-59 ปี	24.35	26.03	35.67	13.95	100
อายุ 60 ปีขึ้นไป	25.65	23.27	30.92	20.16	100
จำแนกตามสถานภาพสมรส					
โสด	29.24	16.53	46.71	7.53	100
แต่งงานแล้ว	26.24	23.87	37.35	12.54	100
เคยสมรส*	25.35	21.87	36.92	15.85	100
จำแนกตามระดับการศึกษา					
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	26.65	22.46	35.89	15.00	100
มัธยมศึกษา (สายสามัญ)	28.72	18.77	43.08	9.42	100
สายอาชีพ	28.31	20.34	43.78	7.57	100
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	21.33	30.08	40.49	8.10	100

ตารางที่ 4.3 สาเหตุของการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ) (ต่อ)

เฉพาะนักดื่มปัจจุบัน	อยากทดลองดื่ม	เพื่อเข้าสังคม การสังสรรค์	ตามอย่างเพื่อน เพื่อนชวนดื่ม	อื่นๆ	รวม
จำแนกตามสถานภาพการทำงาน					
นายจ้าง	26.07	24.07	37.65	12.21	100
ผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน	25.71	24.26	39.88	10.16	100
ลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ	23.87	30.60	36.97	8.56	100
ลูกจ้างเอกชน	28.91	18.35	41.57	11.17	100
นักเรียน/นักศึกษา	26.53	11.59	54.30	7.58	100
คนทำงานบ้าน	24.55	25.10	34.92	15.43	100
ยังเด็กหรือชรา	22.92	23.84	28.16	25.07	100
ผู้ว่างงาน	30.58	15.82	42.34	11.26	100
จำแนกตามอาชีพ					
ภาคเกษตรและประมง	26.70	24.71	37.15	11.43	100
ช่างเทคนิค / ช่างฝีมือ / เจ้าหน้าที่เทคนิค	27.60	20.05	40.91	11.45	100
ภาคบริการ / ค้าขาย	28.14	19.08	41.46	11.32	100
ผู้บริหาร / ข้าราชการ / ผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ	20.01	35.66	35.56	8.76	100
ไม่ทำงาน**	26.52	18.61	40.71	14.17	100
จำแนกตามระดับรายได้					
ระดับรายได้ต่อหัว ครวินโทล์ที่ 1	26.49	19.21	40.21	14.09	100
ระดับรายได้ต่อหัว ครวินโทล์ที่ 2	26.62	21.77	38.84	12.77	100
ระดับรายได้ต่อหัว ครวินโทล์ที่ 3	27.21	23.16	38.20	11.43	100
ระดับรายได้ต่อหัว ครวินโทล์ที่ 4	28.58	19.50	41.17	10.75	100
ระดับรายได้ต่อหัว ครวินโทล์ที่ 5	25.34	24.22	39.37	11.07	100

หมายเหตุ 1: * รวมผู้เป็นหม้าย หย่า และแยกกันอยู่

** รวมผู้ไม่มีงานทำ นักเรียน/นักศึกษา และผู้ทำงานที่บ้าน

หมายเหตุ 2: อายุในตารางคำนวณจากฐานของนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 4.3 แสดงสาเหตุของการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค เขตการปกครอง เพศ กลุ่มอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน อาชีพ และระดับรายได้

ภูมิภาคและเขตการปกครอง สาเหตุของการเริ่มดื่มสุรครั้งแรกของนักดื่มในทุกภูมิภาคคล้ายคลึงกัน โดยการเริ่มต้นดื่มเพื่อตามอย่างเพื่อนหรือเพื่อนชว่นเป็นสาเหตุที่พบมากอันดับหนึ่งในทุกภูมิภาค อย่างไรก็ตาม นักดื่มปัจจุบันในกรุงเทพมหานคร มีสาเหตุของการเริ่มดื่มเพื่อตามอย่างเพื่อน/เพื่อนชว่นดื่มสูงกว่านักดื่มในภูมิภาคอื่นๆ (ร้อยละ 44.39 ของนักดื่มในกรุงเทพฯ และร้อยละ 33-41 ของนักดื่มในภูมิภาคอื่นๆ)

เพศ สาเหตุหลักของการเริ่มดื่มของนักดื่มปัจจุบันหญิงคือ เพื่อเข้าสังคม/การสังสรรค์ ร้อยละ 36.82 และเพื่อตามอย่างเพื่อน/เพื่อนชว่นดื่ม ร้อยละ 30.04 ส่วนสาเหตุหลักของการเริ่มดื่มของนักดื่มปัจจุบันชายคือ เพื่อตามอย่างเพื่อน/เพื่อนชว่นดื่ม คิดเป็นร้อยละ 41.96 และอยากทดลองดื่ม ร้อยละ 28.83

กลุ่มอายุ การเริ่มต้นดื่มเพื่อตามอย่างเพื่อนหรือเพื่อนชว่นดื่มยังคงเป็นสาเหตุอันดับหนึ่งในนักดื่มสุราทุกกลุ่มวัย แต่นักดื่มรุ่นใหม่เริ่มดื่มเพราะตามอย่างเพื่อน/เพื่อนชว่นดื่มในสัดส่วนที่สูงกว่านักดื่มกลุ่มอายุอื่นๆ และแนวโน้มนี้แปรผกผันกับอายุนักดื่ม โดยนักดื่มปัจจุบันกลุ่มอายุ 15-19 ปี ประมาณ ร้อยละ 50.87 เริ่มดื่มเพราะตามอย่างเพื่อน/เพื่อนชว่นดื่ม และสัดส่วนนี้ลดลงเรื่อยๆ ในนักดื่มกลุ่มอายุสูงขึ้น และต่ำสุดในนักดื่มปัจจุบันกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 30.92 นอกจากนี้แล้ว ยิ่งนักดื่มมีอายุมากขึ้น สาเหตุหลักของการเริ่มดื่มจะเป็นเพื่อเข้าสังคม/การสังสรรค์ โดยนักดื่มปัจจุบันกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 23.27 มีสาเหตุหลักของการเริ่มดื่มเพื่อเข้าสังคม/การสังสรรค์ ในขณะที่นักดื่มที่กลุ่มอายุ 15-19 ปี ร้อยละ 10.55 เริ่มดื่มเพราะสาเหตุนี้

ที่น่าสนใจก็คือ นักดื่มปัจจุบันกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 20.16 เริ่มดื่มครั้งแรกด้วยสาเหตุอื่นๆ ได้แก่ เพื่อให้เจริญอาหาร (ร้อยละ 7.65) รองลงมาคือ ใช้เป็นยาหรือส่วนผสมของยา และดื่มแล้วมีแรงหรือเพื่อเพิ่มสมรรถนะในการทำงาน (ร้อยละ 2.74 และ 2.39 ตามลำดับ)

ระดับการศึกษา นักดื่มปัจจุบันที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าให้สาเหตุหลักของการเริ่มดื่มว่า เพื่อการสังสรรค์/เข้าสังคมเป็นสัดส่วนที่สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.08 ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันที่จบการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรีให้เหตุผลว่า เริ่มดื่มเพื่อการสังสรรค์/เข้าสังคม เพียงร้อยละ 18-22 เท่านั้น

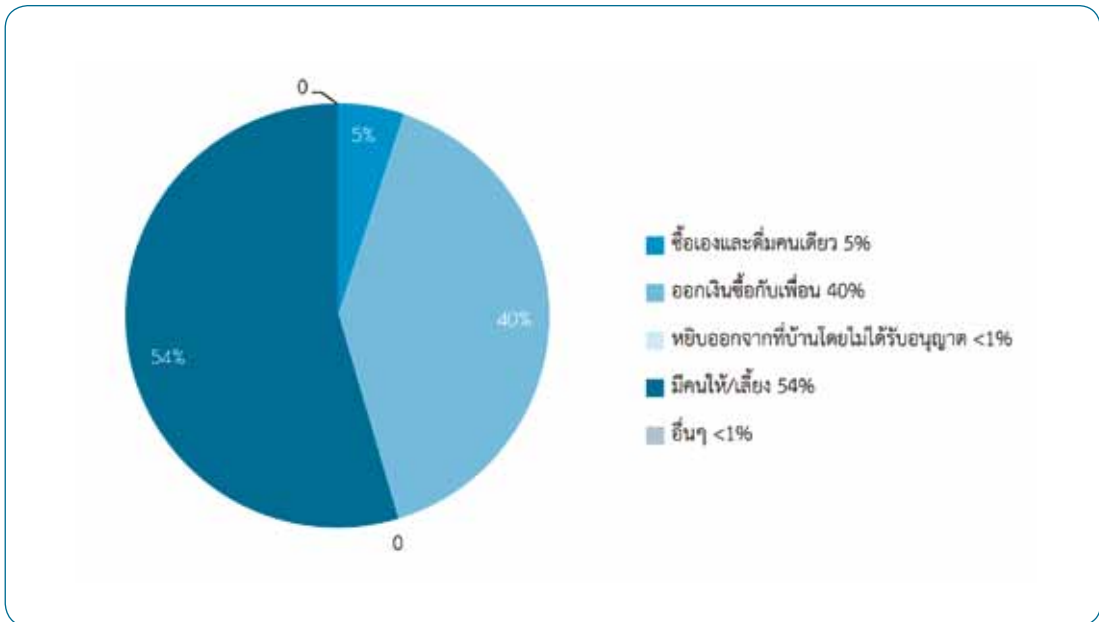
อาชีพ นักดื่มปัจจุบันที่เป็นผู้บริหาร/ข้าราชการ/ผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ เริ่มดื่มเพื่อเข้าสังคม/การสังสรรค์มากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ โดยมีผู้เริ่มดื่มเพราะสาเหตุดังกล่าวคิดเป็นร้อยละ 35.66 ของนักดื่มปัจจุบันในกลุ่มนั้นทั้งหมด ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันในกลุ่มอาชีพอื่นๆ มีสัดส่วนผู้เริ่มดื่มเพื่อเข้าสังคม/การสังสรรค์เพียงร้อยละ 18-25 เท่านั้น

ระดับรายได้ ไม่พบความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างระดับรายได้กับสาเหตุที่เริ่มดื่ม

4.3 ลักษณะการได้มาซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของการดื่มครั้งแรก

แผนภาพที่ 4.2 ลักษณะการได้มาซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของการดื่มครั้งแรก

แผนภาพที่ 4.2 แสดงสัดส่วนของลักษณะการได้มาซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในการดื่มครั้งแรกในชีวิตของนักดื่มปัจจุบัน จะเห็นว่า นักดื่มปัจจุบันถึงร้อยละ 54 ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกด้วยการมีคนให้/เลี้ยง รองลงมา คือ การออกเงินซื้อกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 40 มีนักดื่มปัจจุบันเพียงร้อยละ 5 เท่านั้นที่เริ่มดื่มครั้งแรกด้วยการซื้อเองและดื่มคนเดียว และมีน้อยกว่าร้อยละ 1 ที่เริ่มดื่มครั้งแรกด้วยการหยิบจากที่บ้านโดยไม่ได้รับอนุญาตและดื่มคนเดียว

ตารางที่ 4.4 ลักษณะการได้มาซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของการดื่มครั้งแรก จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)

เฉพาะนักดื่มปัจจุบัน	ซื้อเองและดื่มคนเดียว	ออกเงินซื้อกับเพื่อน	หยิบออกจากที่บ้านโดยไม่ได้รับอนุญาต	มีคนให้/เลี้ยง	อื่นๆ	รวม
จำแนกตามภูมิภาค						
กทม.	5.06	41.21	0.12	53.53	0.08	100
กลาง (ไม่รวม กทม.)	5.17	41.24	0.41	53.03	0.14	100
เหนือ	4.93	38.52	0.29	56.05	0.20	100
ตะวันออกเฉียงเหนือ	5.04	41.55	0.20	52.90	0.32	100
ใต้	6.90	37.39	0.40	55.25	0.05	100
จำแนกตามเขตการปกครอง						
ในเขตเทศบาล	4.56	41.29	0.37	53.71	0.07	100
นอกเขตเทศบาล	5.69	39.82	0.22	53.97	0.29	100
จำแนกตามเพศ						
หญิง	5.74	29.33	0.37	64.22	0.35	100
ชาย	5.06	43.16	0.27	51.35	0.15	100
จำแนกตามกลุ่มอายุ						
อายุ 15-19 ปี	1.96	48.78	0.33	48.93	0.00	100
อายุ 20-24 ปี	2.64	47.45	0.19	49.71	0.00	100
อายุ 25-44 ปี	4.37	42.17	0.18	53.13	0.15	100
อายุ 45-59 ปี	6.10	36.81	0.38	56.51	0.20	100
อายุ 60 ปีขึ้นไป	9.91	33.41	0.55	55.51	0.62	100
จำแนกตามสถานภาพสมรส						
โสด	2.93	46.50	0.21	50.29	0.07	100
แต่งงานแล้ว	5.67	38.61	0.26	55.22	0.23	100
เคยสมรส*	8.15	37.10	0.75	53.77	0.22	100
จำแนกตามระดับการศึกษา						
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	7.44	37.15	0.35	54.74	0.32	100
มัธยมศึกษา (สายสามัญ)	3.75	42.58	0.32	53.23	0.12	100
สายอาชีพ	2.94	44.93	0.09	52.02	0.02	100
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	2.84	43.03	0.13	53.94	0.06	100

ตารางที่ 4.4 ลักษณะการได้มาซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของการดื่มครั้งแรก จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ) (ต่อ)

เฉพาะนักดื่มปัจจุบัน	ตัวเองและดื่มคนเดียว	ออกเงินซื้อกับเพื่อน	หยิบออกจากที่บ้านโดยไม่ได้รับอนุญาต	มีคนให้/เลี้ยง	อื่นๆ	รวม
จำแนกตามสถานภาพการทำงาน						
นายจ้าง	6.09	38.92	0.29	54.51	0.19	100
ผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน	4.36	39.94	0.31	55.23	0.17	100
ลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ	2.95	41.63	0.11	55.31	0.00	100
ลูกจ้างเอกชน	4.97	42.08	0.22	52.51	0.22	100
นักเรียน/นักศึกษา	1.48	49.06	0.24	49.21	0.00	100
คนทำงานบ้าน	6.00	33.51	0.53	59.57	0.38	100
เด็กหรือคนชรา	11.35	26.88	0.88	60.15	0.74	100
ผู้ว่างงาน	4.38	44.13	0.63	50.83	0.03	100
จำแนกตามอาชีพ						
ภาคเกษตรและประมง	5.74	38.60	0.28	55.10	0.28	100
ช่างเทคนิค/ช่างฝีมือ/ เจ้าหน้าที่เทคนิค	4.04	43.57	0.16	52.15	0.07	100
ภาคบริการ/ค้าขาย	5.43	41.80	0.25	52.35	0.17	100
ผู้บริหาร/ข้าราชการ/ ผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ	3.23	36.64	0.25	59.78	0.10	100
ไม่ทำงาน**	5.47	39.30	0.57	54.40	0.26	100
จำแนกตามระดับรายได้						
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 1	7.01	39.01	0.37	53.29	0.31	100
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 2	6.17	37.49	0.28	55.34	0.72	100
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 3	5.75	41.16	0.27	52.71	0.11	100
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 4	5.15	40.95	0.33	53.53	0.05	100
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 5	3.79	41.54	0.23	54.36	0.08	100

หมายเหตุ 1: * รวมผู้เป็นหม้าย หย่า และแยกกันอยู่

** รวมผู้ไม่มีงานทำ นักเรียน/นักศึกษา และผู้ทำงานที่บ้าน

หมายเหตุ 2: อายุในตารางคำนวณจากฐานของนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 4.4 แสดงลักษณะการได้มาซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของการดื่มครั้งแรกในชีวิตของนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค เขตการปกครอง เพศ กลุ่มอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน อาชีพ และระดับรายได้

ภูมิภาคและเขตการปกครอง นักดื่มปัจจุบันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกด้วยการออกเงินซื้อกับเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 41.55 ซึ่งสูงกว่านักดื่มในภูมิภาคอื่นๆ ที่เริ่มดื่มด้วยวิธีนี้ประมาณร้อยละ 37-41 และไม่พบความแตกต่างระหว่างนักดื่มปัจจุบันในเขตเทศบาล และนักดื่มปัจจุบันนอกเขตเทศบาล

เพศ นักดื่มปัจจุบันเพศหญิงร้อยละ 64.22 เริ่มดื่มครั้งแรกด้วยการมีคนให้/เลี้ยง ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันเพศชายร้อยละ 51.35 เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกด้วยการมีคนให้/เลี้ยง

กลุ่มอายุ นักดื่มปัจจุบันที่มีอายุน้อย เริ่มดื่มด้วยการออกเงินซื้อกับเพื่อนมากกว่านักดื่มปัจจุบันที่มีอายุมาก โดยนักดื่มปัจจุบันที่เป็นเยาวชนอายุต่ำกว่าเกณฑ์ (อายุ 15-19 ปี) ร้อยละ 48.78 เริ่มดื่มด้วยการออกเงินซื้อกับเพื่อน ส่วนนักดื่มปัจจุบันที่อายุ 60 ปีขึ้นไปร้อยละ 33.41 เท่านั้น ที่เริ่มดื่มด้วยการออกเงินซื้อกับเพื่อน

ระดับการศึกษา ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างชัดเจน แต่นักดื่มปัจจุบันที่จบการศึกษา ระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าเริ่มดื่มสุราครั้งแรกด้วยตัวเองและดื่มคนเดียว ร้อยละ 7.44 เทียบกับร้อยละ 2-3 ในกลุ่มระดับการศึกษาอื่นๆ

สถานภาพการทำงาน นักดื่มปัจจุบันที่ยังเป็นเด็กหรือเป็นคนชราเริ่มดื่มสุราด้วยการออกเงินซื้อกับเพื่อนร้อยละ 26.88 เท่านั้น ในขณะที่นักดื่มในกลุ่มสถานภาพการทำงานอื่นๆ เริ่มดื่มด้วยวิธีดังกล่าว ร้อยละ 34-49

อาชีพ ไม่พบความแตกต่างที่ชัดเจนระหว่างกลุ่ม

ระดับรายได้ นักดื่มปัจจุบันมีรายได้น้อย (ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 1) เริ่มดื่มสุราครั้งแรกด้วยการซื้อเองและดื่มคนเดียว ร้อยละ 7.01 สูงกว่านักดื่มปัจจุบันที่มีระดับรายได้ที่สูงกว่า ที่เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกด้วยเหตุผลดังกล่าว ร้อยละ 4-6

4.4 ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มครั้งแรก

ตารางที่ 4C ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มครั้งแรก ในชีวิต พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

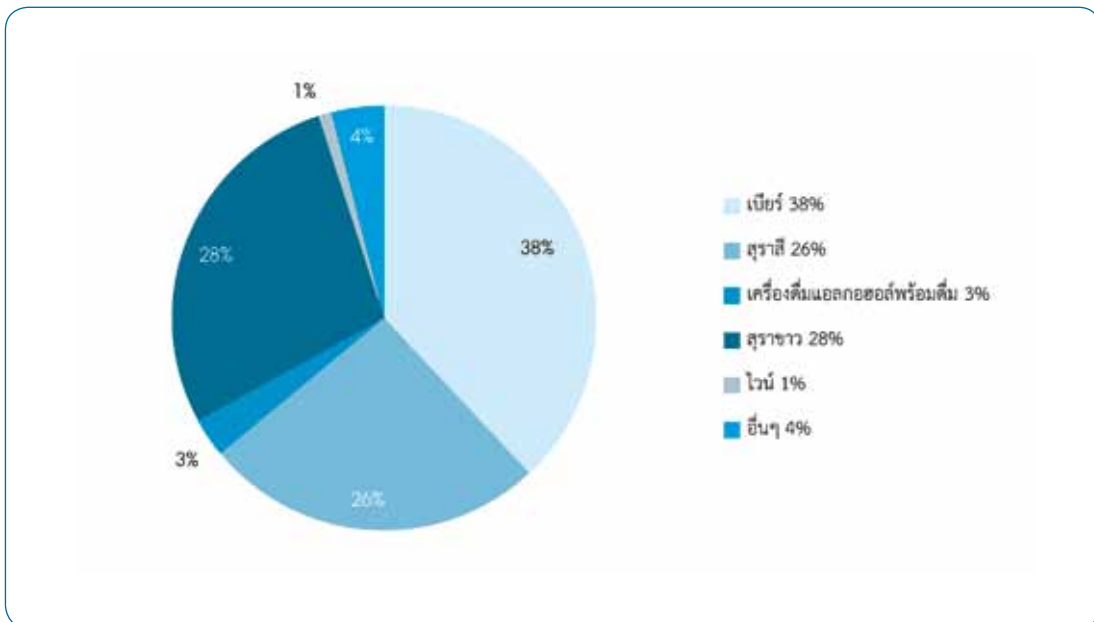
	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
เบียร์ (ร้อยละของนักดื่มทั้งหมด)	-	34.66	34.00
สุราขาว (ร้อยละของนักดื่มทั้งหมด)	-	29.93	29.13
สุราสี (ร้อยละของนักดื่มทั้งหมด)	-	25.94	27.24
ไวน์ (ร้อยละของนักดื่มทั้งหมด)	-	0.76	0.75
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์พร้อมดื่ม (ร้อยละของนักดื่มทั้งหมด)	-	2.97	2.87

หมายเหตุ: การสำรวจในปี พ.ศ. 2554 ไม่มีคำถามนี้

แผนภาพที่ 4.3 ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มครั้งแรกของนักดื่มปัจจุบัน

แผนภาพที่ 4.3 แสดงสัดส่วนของประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มครั้งแรกของนักดื่มปัจจุบัน ซึ่งจะเห็นได้ว่านักดื่มปัจจุบันเริ่มดื่มครั้งแรกด้วยการดื่มเบียร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38 รองลงมา คือ สุราขาวและสุราสี ที่คิดเป็นร้อยละ 28 และ 26 ตามลำดับ ในขณะที่ไวน์และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พร้อมดื่มมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 1 และ 3 เท่านั้น

ตารางที่ 4.5 ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มครั้งแรกของนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)

นักดื่มปัจจุบัน	เบียร์	สุราขาว	สุราสี	ไวน์	เครื่องดื่มแอลกอฮอล์พร้อมดื่ม	อื่นๆ	รวม
จำแนกตามภูมิภาค							
กทม.	49.19	6.61	37.81	0.87	4.28	1.25	100
กลาง (ไม่รวม กทม.)	38.08	14.96	39.91	0.86	2.83	3.35	100
เหนือ	31.35	37.89	23.66	0.51	1.23	5.37	100
ตะวันออกเฉียงเหนือ	36.94	43.87	11.52	0.49	2.29	4.88	100
ใต้	47.71	18.94	26.34	0.72	3.32	2.96	100
จำแนกตามเขตการปกครอง							
ในเขตเทศบาล	42.44	17.51	33.01	1.01	3.05	2.98	100
นอกเขตเทศบาล	35.16	36.30	21.28	0.39	2.13	4.75	100
จำแนกตามเพศ							
หญิง	53.29	12.72	15.82	2.72	10.34	5.11	100
ชาย	34.76	31.74	28.98	0.17	0.66	3.70	100
จำแนกตามกลุ่มอายุ							
อายุ 15-19 ปี	55.77	16.10	21.15	0.96	4.58	1.45	100
อายุ 20-24 ปี	54.77	16.13	23.40	0.94	4.30	0.46	100
อายุ 25-44 ปี	45.32	20.76	28.26	0.71	3.13	1.82	100
อายุ 45-59 ปี	28.02	37.04	27.24	0.38	1.49	5.84	100
อายุ 60 ปีขึ้นไป	15.38	49.73	21.41	0.86	0.50	12.11	100
จำแนกตามสถานภาพสมรส							
โสด	48.51	19.14	26.18	0.82	4.22	1.13	100
แต่งงานแล้ว	35.19	30.69	26.74	0.57	2.04	4.77	100
เคยสมรส*	33.20	33.63	24.73	0.92	1.45	6.07	100
จำแนกตามระดับการศึกษา							
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	26.95	44.93	20.16	0.23	0.94	6.79	100
มัธยมศึกษา (สายสามัญ)	48.01	18.52	27.11	0.77	3.45	2.13	100
สายอาชีพ	46.26	11.98	36.65	0.45	3.41	1.25	100
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	47.29	5.10	39.15	2.25	5.31	0.90	100

ตารางที่ 4.5 ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มครั้งแรกของนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ) (ต่อ)

นักดื่มปัจจุบัน	เบียร์	สุราขาว	สุราสี	ไวน์	เครื่องดื่มแอลกอฮอล์พร้อมดื่ม	อื่นๆ	รวม
จำแนกตามสถานภาพการทำงาน							
นายจ้าง	30.57	37.66	24.23	0.42	1.36	5.78	100
ผู้ช่วยธุรกิจครัวเรือน	41.55	31.28	20.01	0.58	2.55	4.04	100
ลูกจ้างรัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ	40.69	14.98	37.52	0.83	4.51	1.48	100
ลูกจ้างเอกชน	43.26	22.71	28.20	0.66	2.50	2.67	100
นักเรียน/นักศึกษา	65.77	6.59	19.04	1.28	6.88	0.44	100
คนทำงานบ้าน	46.71	12.21	25.31	2.12	9.13	4.52	100
เด็กหรือคนชรา	16.51	47.67	23.27	1.10	0.75	10.70	100
ผู้ว่างงาน	34.97	22.89	36.49	0.97	1.95	2.73	100
จำแนกตามอาชีพ							
ภาคเกษตรและประมง	28.27	47.77	16.53	0.12	1.13	6.17	100
ช่างเทคนิค/ช่างฝีมือ/ เจ้าหน้าที่เทคนิค	48.95	12.81	33.28	0.28	2.02	2.66	100
ภาคบริการ/ค้าขาย	40.22	23.66	29.33	0.71	2.96	3.13	100
ผู้บริหาร/ข้าราชการ/ ผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ	43.69	11.08	38.01	2.29	3.51	1.41	100
ไม่ทำงาน**	41.28	22.06	26.47	1.34	4.51	4.34	100
จำแนกตามระดับรายได้							
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 1	34.73	37.14	19.53	0.64	2.22	5.75	100
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 2	33.08	41.42	17.36	0.28	1.42	6.44	100
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 3	32.35	41.26	18.89	0.67	2.59	4.24	100
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 4	40.88	26.26	26.81	0.54	2.52	2.99	100
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 5	43.74	11.19	37.97	0.99	3.19	2.91	100

หมายเหตุ 1: * รวมผู้เป็นหม้าย หย่า และแยกกันอยู่

** รวมผู้ไม่มีงานทำ นักเรียน/นักศึกษา และผู้ทำงานที่บ้าน

หมายเหตุ 2: อายุในตารางคำนวณจากฐานของนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 4.5 แสดงประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มครั้งแรกของนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามภูมิภาค เขตการปกครอง เพศ กลุ่มอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา สถานภาพการทำงาน อาชีพ และระดับรายได้

ภูมิภาคและเขตการปกครอง นักดื่มปัจจุบันในกรุงเทพมหานคร เริ่มดื่มครั้งแรกด้วยการดื่มสุราขาวน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.61 ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เริ่มดื่มครั้งแรกด้วยการดื่มสุราขาวมากถึงร้อยละ 43.87 และร้อยละ 37.89 ตามลำดับ นักดื่มปัจจุบันในเขตเทศบาล เริ่มดื่มครั้งแรกด้วยการดื่มเบียร์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.44 ส่วนนักดื่มนอกเขตเทศบาล เริ่มดื่มครั้งแรกด้วยการดื่มสุราขาวมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.30

เพศ นักดื่มปัจจุบันเพศหญิงถึงร้อยละ 53.29 เริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกด้วยการดื่มเบียร์ ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันเพศชายเริ่มดื่มด้วยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หลากหลายประเภท โดยดื่มเบียร์เป็นประเภทแรกในสัดส่วนที่สูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.76

กลุ่มอายุ นักดื่มปัจจุบันยิ่งอายุน้อยมีแนวโน้มจะดื่มเบียร์เป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทแรก และยิ่งอายุมากขึ้นจะมีแนวโน้มเริ่มดื่มด้วยการดื่มสุราขาว โดยนักดื่มปัจจุบันในกลุ่มอายุ 15-19 ปี ดื่มเบียร์เป็นประเภทแรกถึงร้อยละ 55.77 รองลงมา คือสุราสีและสุราขาว ที่ร้อยละ 21.15 และ 16.10 ตามลำดับ ในขณะที่ในกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไปดื่มสุราขาวเป็นประเภทแรกถึงร้อยละ 49.73 รองลงมา คือสุราสีและเบียร์ ที่ร้อยละ 21.41 และ 15.38 ตามลำดับ นอกจากนี้ นักดื่มปัจจุบันในกลุ่มอายุ 15-19 ปี 20-24 ปี และ 25-44 ปี ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พร้อมดื่มเป็นประเภทแรก คิดเป็นร้อยละ 3-4 ซึ่งสูงกว่านักดื่มปัจจุบันในกลุ่มอายุมากกว่าอย่างเห็นได้ชัด

ระดับการศึกษา นักดื่มปัจจุบันที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่ามักเริ่มดื่มสุราขาวเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทแรก คิดเป็นร้อยละ 44.93 ในขณะที่นักดื่มที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าเริ่มดื่มสุราขาวเป็นเครื่องดื่มประเภทแรกเพียงร้อยละ 5.10 เท่านั้น

สถานภาพการทำงาน นักดื่มปัจจุบันที่เป็นนักเรียน/นักศึกษา เริ่มดื่มเบียร์เป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทแรกมากถึงร้อยละ 65.77 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ อย่างเห็นได้ชัด

อาชีพ นักดื่มปัจจุบันที่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรและประมงร้อยละ 47.77 เริ่มดื่มสุรชาขาวเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทแรก ในขณะที่กลุ่มอาชีพอื่นๆ เริ่มดื่มเบียร์เป็นเครื่องดื่มประเภทแรกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40-49

ระดับรายได้ นักดื่มปัจจุบันที่มีรายได้สูงมักจะดื่มเบียร์และสุราสีเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทแรก ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันที่มีรายได้ต่ำมักจะเริ่มดื่มสุรชาขาวเป็นประเภทแรก โดยนักดื่มปัจจุบันที่มีรายได้ต่ำที่สุด (ระดับรายได้ต่อหัว ครวินไทล์ที่ 1) ร้อยละ 37.14 เริ่มดื่มสุรชาขาวเป็นประเภทแรก รองลงมา คือ เบียร์และสุราสี ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันที่มีรายได้สูงที่สุด (ระดับรายได้ต่อหัว ครวินไทล์ที่ 5) เพียงร้อยละ 11.19 เท่านั้นที่เริ่มดื่มสุรชาขาวเป็นประเภทแรก แต่ดื่มเบียร์และสุราสีเป็นประเภทแรกในสัดส่วนใกล้เคียงกันที่ร้อยละ 43.74 และ 37.97 ตามลำดับ

สรุปสถิติสำคัญ พ.ศ. 2560

- อายุเฉลี่ยในการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ครั้งแรกของนักดื่มปัจจุบันอยู่ที่ 20.14 ปี นักดื่มเพศหญิงมีอายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่มที่ 24.07 ปี ซึ่งสูงกว่าผู้ชายถึง 5 ปี
- นักดื่มที่จบการศึกษาระดับสายอาชีพ หรือประกอบอาชีพเป็นช่างเทคนิค ช่างฝีมือ เจ้าหน้าที่เทคนิค เริ่มดื่มที่อายุเฉลี่ย 19.28 ปี และ 19.71 ปี ตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่านักดื่มกลุ่มอาชีพอื่นๆ
- สาเหตุหลักของการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มี 3 ประการ ได้แก่ ตามอย่างเพื่อน/เพื่อนชวนดื่ม อยากทดลองดื่ม และเพื่อเข้าสังคม/การสังสรรค์ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 38.85 ร้อยละ 29.12 และร้อยละ 20.82 ของนักดื่มปัจจุบันทั้งหมด ตามลำดับ และเมื่อแบ่งตามลักษณะทั่วไปของนักดื่ม พบว่า การตามอย่างเพื่อน เพื่อนชวนดื่ม มีสัดส่วนที่สูงที่สุดในทุกกลุ่มนักดื่ม โดยนักดื่มอายุน้อยมีการตามอย่างเพื่อนมากกว่านักดื่มกลุ่มที่อายุมาก
- ลักษณะของการเริ่มดื่มครั้งแรกของนักดื่มปัจจุบันส่วนใหญ่ คือ การมีคนให้/เลี้ยง ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 54 ของนักดื่มปัจจุบันทั้งหมด รองลงมา คือ การออกเงินซื้อกับเพื่อน ที่มีสัดส่วนร้อยละ 40
- เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักดื่มปัจจุบันเริ่มดื่มเป็นประเภทแรกในสัดส่วนที่สูงที่สุด คือ เบียร์ที่ร้อยละ 38 รองลงมา คือ สุราขาว ที่ร้อยละ 28 และสุราสี ที่ร้อยละ 26

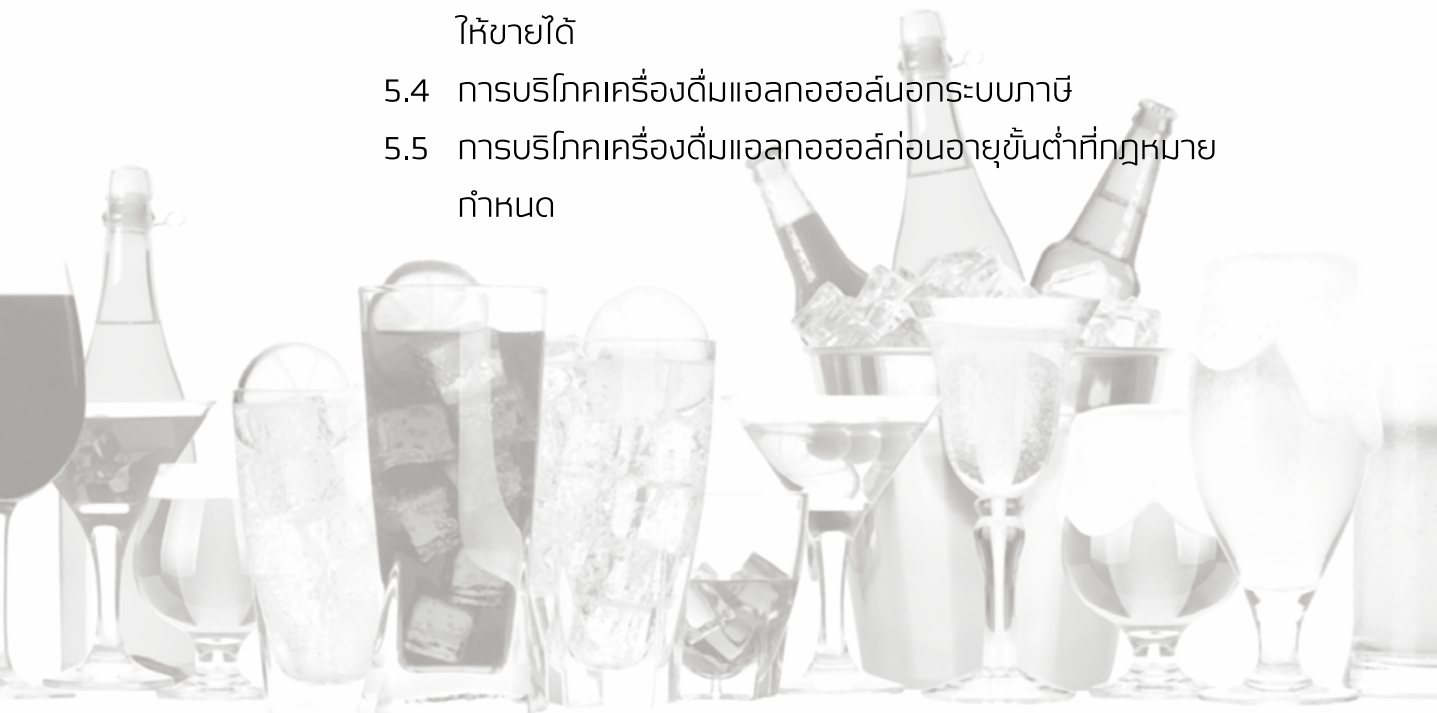
รายงานสถานการณ์

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ในสังคมไทย ประจำปี พ.ศ. 2560

5

การเข้าถึงแอลกอฮอล์และ การกระทำผิดกฎหมาย พ.ศ. 2560

- 5.1 การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ห้ามจำหน่าย
- 5.2 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้ามดื่ม
- 5.3 การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกวันและเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ขายได้
- 5.4 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกระบบภาษี
- 5.5 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนอายุขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด

การกระทำผิดกฎหมาย

เนื้อหาในบทนี้เป็น การนำเสนอสถิติการบริโภคและการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้ามดื่มหรือห้ามขาย โดยการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560 ได้รวมถึงพฤติกรรมการบริโภคและการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ต้องห้ามของผู้ดื่มในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา โดยแบ่งพฤติกรรมดังกล่าวออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

- (1) การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ห้ามจำหน่าย
- (2) การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้ามดื่ม
- (3) การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันหรือเวลาที่ห้ามจำหน่าย
- (4) การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกระบบภาษี
- (5) การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนอายุขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด

ตารางที่ 5A การซื้อและการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ห้ามขายหรือห้ามบริโภคตามกฎหมายและนอกเวลาอนุญาตให้จำหน่ายได้ พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
การเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ห้ามจำหน่าย อย่างน้อยหนึ่งทีใน 12 เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละของนักดื่มปัจจุบัน)	-	9.74	4.50
การเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้ามดื่ม อย่างน้อยหนึ่งทีใน 12 เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละของนักดื่มปัจจุบัน)	-	19.08	11.09
การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในวันมาฆบูชา / วันวิสาขบูชา / วันอาสาฬหบูชา / วันเข้าพรรษา / วันออกพรรษา ใน 12 เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละของนักดื่มปัจจุบัน)	-	-	9.24
การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ นอกช่วงเวลา ที่กฎหมายกำหนดให้ขายได้ ใน 12 เดือนที่ผ่านมา (ร้อยละของนักดื่มปัจจุบัน)	-	-	20.95

หมายเหตุ: การสำรวจในปี พ.ศ. 2554 ไม่มีข้อคำถามเกี่ยวกับการซื้อตามเวลาที่กฎหมายกำหนด และซื้อในวันพระใหญ่ และคำถามเรื่องการซื้อและการดื่มในสถานที่ผิดกฎหมายไม่เหมือนกับคำถามในปี พ.ศ. 2557 และ พ.ศ. 2560

การสำรวจในปี พ.ศ. 2557 ไม่มีข้อคำถามเกี่ยวกับการซื้อนอกเวลาที่กฎหมายกำหนด และการซื้อในวันพระใหญ่

5.1 การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ห้ามจำหน่าย

อนุบัญญัติที่ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดห้ามการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ต่างๆ ได้แก่ (1) วัด (2) สถานศึกษา (3) สถานพยาบาล/ร้านขายยา (4) สถานที่ราชการ/รัฐวิสาหกิจ (5) หอพัก (6) ปิมน้ำมัน (7) สวนสาธารณะของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ (8) พื้นที่ประกอบกิจการโรงงาน (9) บนทาง (10) บนทางรถไฟ (11) สถานีขนส่ง (12) ท่าเรือโดยสารสาธารณะ (13) สวนสาธารณะ / สถานที่สาธารณะของทางราชการ หรือของรัฐวิสาหกิจ หรือของหน่วยงานอื่นของรัฐ (14) พื้นที่ประกอบกิจการโรงงาน (ยกเว้นในโรงงานที่ผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์)

ตารางที่ 5.1 การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา

สถานที่	ร้อยละของนักดื่มปัจจุบัน
วัด	1.38
สถานศึกษา	0.28
สถานพยาบาล / ร้านขายยา	0.13
สถานที่ราชการ / รัฐวิสาหกิจ	0.25
หอพัก	0.56
ปิมน้ำมัน	1.90
สวนสาธารณะ	0.61
โรงงาน	0.54
รวม (เคยซื้ออย่างน้อยหนึ่งที)	4.50

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

จากตารางที่ 5.1 นักดื่มปัจจุบันร้อยละ 4.37 เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ที่ผิดกฎหมายในระยะเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา เมื่อเปรียบเทียบสถานที่ทั้ง 8 แห่งข้างต้น นักดื่มปัจจุบันเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากปิมน้ำมันในอัตราสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.90 ของนักดื่มปัจจุบัน นอกจากนี้ สถานที่อื่นที่มีการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างผิดกฎหมาย ได้แก่ วัด คิดเป็นร้อยละ 1.38 สวนสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 0.61 และหอพัก คิดเป็นร้อยละ 0.56 และสถานที่ที่มีการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างผิดกฎหมายน้อยที่สุด คือ สถานพยาบาล/ร้านขายยา คิดเป็นร้อยละ 0.13

ตารางที่ 5.2 การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา ในกลุ่มนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)

สถานที่	วัด	สถานศึกษา	สถานพยาบาล/ ร้านขายยา	สถานที่ราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	หอพัก	ปั้มน้ำมัน	สวนสาธารณะ	โรงงาน	รวม (เฉลี่ยอย่างน้อย หนึ่งที)
จำแนกตามเพศ									
หญิง	1.01	0.25	0.16	0.17	0.54	1.05	0.36	0.39	3.06
ชาย	1.47	0.28	0.12	0.27	0.56	2.11	0.68	0.57	4.68
จำแนกตามกลุ่มอายุ									
อายุ 15-19 ปี	1.07	0.39	0.25	0.41	1.28	0.67	0.57	0.06	3.62
อายุ 20-24 ปี	1.11	0.08	0.00	0.09	2.10	1.34	0.91	0.39	4.45
อายุ 25-44 ปี	1.30	0.36	0.12	0.20	0.51	2.58	0.58	0.69	4.89
อายุ 45-59 ปี	1.74	0.27	0.11	0.37	0.16	1.56	0.63	0.47	4.16
อายุ 60 ปีขึ้นไป	1.12	0.11	0.30	0.26	0.13	1.07	0.46	0.42	2.93
จำแนกตามประเภทนักดื่ม									
นักดื่มเป็น ครั้งคราว	0.84	0.20	0.09	0.23	0.43	1.31	0.47	0.28	3.06
นักดื่มประจำ	2.08	0.38	0.18	0.29	0.72	2.66	0.81	0.86	6.05
จำแนกตามระดับรายได้									
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 1	1.07	0.35	0.05	0.06	0.93	0.90	0.80	0.24	3.56
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 2	1.76	0.41	0.11	0.27	0.45	1.41	0.63	0.25	3.83
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 3	2.17	0.24	0.15	0.25	0.58	1.09	0.70	0.45	4.51
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 4	1.35	0.25	0.21	0.28	0.32	2.01	0.50	0.73	4.34
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 5	0.81	0.24	0.07	0.28	0.72	2.92	0.61	0.66	4.83

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 5.2 แสดงลักษณะของนักดื่มปัจจุบันที่เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา

เพศ นักดื่มปัจจุบันเพศชายเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากปั้มน้ำมันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.11 รองลงมา คือ วัด คิดเป็นร้อยละ 1.47 และสวนสาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 0.68 สำหรับนักดื่มปัจจุบันเพศหญิงก็เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากปั้มน้ำมันมากที่สุดเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 1.05 รองลงมา คือ วัด คิดเป็นร้อยละ 1.01 และหอพัก คิดเป็นร้อยละ 0.54

กลุ่มอายุ นักดื่มเยาวชน กลุ่มอายุ 15-19 ปี และกลุ่มอายุ 20-24 ปี เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากหอพักมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.28 และ 2.10 ตามลำดับ ในขณะที่นักดื่มปัจจุบันกลุ่มวัยทำงาน อายุ 25-44 ปี และ 45-59 ปี เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากปั้มน้ำมันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.58 และ 1.56 ตามลำดับ

ประเภทนักดื่ม ทั้งนักดื่มประจำ และนักดื่มเป็นครั้งคราว ต่างเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากปั้มน้ำมันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.66 และร้อยละ 1.31 ตามลำดับ รองลงมา คือ วัด คิดเป็นร้อยละ 2.08 และร้อยละ 0.84 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่านักดื่มประจำมีส่วนการเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ห้ามจำหน่ายมากกว่านักดื่มเป็นครั้งคราวเกือบ 2 เท่า คือร้อยละ 6.05 เทียบกับร้อยละ 3.06 ตามลำดับ

ระดับรายได้ นักดื่มปัจจุบันที่มีรายได้ต่ำถึงปานกลาง (ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 1 ถึง ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 3) เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากวัดมากที่สุด รองลงมาคือปั้มน้ำมัน ส่วนผู้ดื่มที่มีรายได้สูงที่สุด (ระดับรายได้ต่อหัวควินไทล์ที่ 5) เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากปั้มน้ำมันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.92 รองลงมา คือ วัด คิดเป็นร้อยละ 0.81

5.2 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้ามดื่ม

อนุบัญญัติที่ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดห้ามการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ต่างๆ ได้แก่ (1) วัด (2) สถานศึกษา (3) สถานพยาบาล/ร้านขายยา (4) สถานที่ราชการ/รัฐวิสาหกิจ (5) ปิมน้ำมัน (6) สวนสาธารณะของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ (7) พื้นที่ประกอบกิจการโรงงาน (8) บนทาง (9) บนทางรถไฟ (10) สถานีขนส่ง (11) ท่าเรือโดยสารสาธารณะ

ตารางที่ 5.3 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ที่ห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา

สถานที่	ร้อยละของนักดื่มปัจจุบัน
วัด	3.89
สถานศึกษา	1.02
สถานพยาบาล/ร้านขายยา	0.27
สถานที่ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1.11
หอพัก	0.75
ปิมน้ำมัน	1.44
สวนสาธารณะ	0.96
โรงงาน	0.63
บนถนน พุฒาบาร บนรถ	5.47
รวม (เคยดื่มอย่างน้อย 1 ที่)	11.09

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

จากตารางที่ 5.3 จะเห็นได้ว่านักดื่มปัจจุบันร้อยละ 11.09 เคยดื่มสุราในสถานที่ห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมายอย่างน้อยหนึ่งแห่ง ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา โดยตัวเลขการบริโภคอย่างผิดกฎหมายนี้สูงกว่าการซื้ออย่างผิดกฎหมาย (ร้อยละ 4.50) ในตารางที่ 5.1 เมื่อเปรียบเทียบสถานที่ทั้ง 9 แห่งนี้ นักดื่มปัจจุบันเคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนถนน พุฒาบาร หรือบนรถมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.47 ของนักดื่มปัจจุบัน นอกจากนี้นักดื่มปัจจุบันยังเคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่อื่นที่ห้ามการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ วัด คิดเป็นร้อยละ 3.89 ปิมน้ำมัน คิดเป็นร้อยละ 1.44 และสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 1.02 สำหรับสถานที่ที่มีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างผิดกฎหมายน้อยที่สุด คือ สถานพยาบาล/ร้านขายยา คิดเป็นร้อยละ 0.27

ตารางที่ 5.4 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ที่ห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา ในกลุ่มนักดื่มปัจจุบัน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)

สถานที่	วัด	สถานศึกษา	สถานพยาบาล/ร้านขายยา	สถานที่ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	หอพัก	ปั้มน้ำมัน	สวนสาธารณะ	โรงงาน	บนถนน	บนรถโดยสาร	รวม (เฉลี่ยอย่างน้อยหนึ่งที)
จำแนกตามเพศ											
หญิง	2.25	0.56	0.18	0.76	0.68	0.61	0.43	0.38	2.57		6.43
ชาย	4.29	1.13	0.29	1.19	0.77	1.64	1.09	0.69	6.25		11.87
จำแนกตามกลุ่มอายุ											
อายุ 15-19 ปี	4.91	1.29	0.00	0.74	3.36	1.91	1.73	0.84	9.32		15.52
อายุ 20-24 ปี	3.35	0.79	0.07	0.75	2.67	1.00	1.23	0.24	9.26		14.47
อายุ 25-44 ปี	3.61	1.03	0.31	1.12	0.57	1.63	0.85	0.74	5.32		10.42
อายุ 45-59 ปี	4.42	1.08	0.39	1.37	0.23	1.44	1.15	0.70	4.82		10.46
อายุ 60 ปีขึ้นไป	3.82	0.94	0.06	0.84	0.13	0.94	0.37	0.29	3.45		8.16
จำแนกตามประเภทนักดื่ม											
นักดื่มเป็นครั้งคราว	2.68	0.89	0.21	1.04	0.74	0.95	0.70	0.50	3.84		8.48
นักดื่มประจำ	5.44	1.18	0.35	1.20	0.77	2.07	1.30	0.80	7.71		13.81
จำแนกตามระดับรายได้											
ระดับรายได้ต่อหัวควินไทล์ที่ 1	3.56	1.30	0.05	1.07	1.42	0.56	1.31	0.25	4.88		9.34
ระดับรายได้ต่อหัวควินไทล์ที่ 2	4.24	1.17	0.14	1.06	0.85	1.22	0.77	0.14	5.34		10.29
ระดับรายได้ต่อหัวควินไทล์ที่ 3	5.67	1.17	0.23	1.14	0.65	0.90	1.35	0.34	6.62		13.33
ระดับรายได้ต่อหัวควินไทล์ที่ 4	3.27	1.02	0.27	1.13	0.57	1.52	0.66	1.09	6.09		10.99
ระดับรายได้ต่อหัวควินไทล์ที่ 5	3.25	0.74	0.43	1.12	0.73	2.12	0.99	0.76	4.57		9.68

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 5.4 แสดงลักษณะของนักดื่มปัจจุบันที่เคยดื่มสุราในสถานที่ห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา

เพศ นักดื่มปัจจุบันเพศชายเคยดื่มสุราบนถนน พุดบาร หรือบนรถมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.25 รองลงมา คือ วัด คิดเป็นร้อยละ 4.29 และบิมน้ำมัน คิดเป็นร้อยละ 1.64 สำหรับนักดื่มปัจจุบันเพศหญิงก็เคยดื่มสุราบนถนน พุดบาร หรือบนรถมากที่สุดเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 2.57 รองลงมา คือ วัด คิดเป็นร้อยละ 2.25 และสถานที่ราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 0.76

กลุ่มอายุ นักดื่มเยาวชน กลุ่มอายุ 15-19 ปี และกลุ่มอายุ 20-24 ปี เคยดื่มสุราบนถนน พุดบาร หรือบนรถมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.32 และ 9.26 ตามลำดับ ในขณะที่นักดื่มกลุ่มอายุอื่นมีพฤติกรรมดังกล่าวร้อยละ 3-5 เท่านั้น นอกจากนี้ นักดื่มเยาวชนยังดื่มสุราในหอพัก คิดเป็นร้อยละ 3.36 และร้อยละ 2.67 ตามลำดับ ในขณะที่กลุ่มอื่นๆ มีพฤติกรรมดังกล่าวน้อยกว่าร้อยละ 1

ประเภทนักดื่ม นักดื่มประจำเคยดื่มสุราบนถนน พุดบาร หรือบนรถมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.71 รองลงมา คือ วัด คิดเป็นร้อยละ 5.44 และบิมน้ำมัน คิดเป็นร้อยละ 2.07 สำหรับนักดื่มเป็นครั้งคราว เคยดื่มสุราบนถนน พุดบาร หรือบนรถมากที่สุดเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 3.84 รองลงมา คือ วัด คิดเป็นร้อยละ 2.68 และสถานที่ราชการ/รัฐวิสาหกิจ คิดเป็น ร้อยละ 1.04

ระดับรายได้ ไม่พบความแตกต่างระหว่างนักดื่มที่มีระดับรายได้ต่างๆ ในการดื่มสุราในสถานที่ห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย

5.3 การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกวันและเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ขายได้

ตามอนุบัญญัติที่ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 กำหนดห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันพระใหญ่ 5 วัน ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษา และกำหนดให้จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้เฉพาะในช่วงเวลา (11.00 - 14.00 น. และ 17.00 - 24.00 น.) ในการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชาชนไทย พ.ศ. 2560 จึงได้ถามผู้ตอบแบบสอบถามว่าเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันพระใหญ่ห้าวันนี้ และนอกช่วงเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ขายได้หรือไม่ ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา

ตารางที่ 5.5 การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันและเวลาที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา

วัน/เวลา	ร้อยละของนักดื่มปัจจุบัน
ซื้อในวันพระใหญ่	9.24
ซื้อนอกเวลา 11.00 - 14.00 น. และ 17.00 - 24.00 น.	20.95

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 5.5 แสดงสัดส่วนของนักดื่มปัจจุบันที่เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันและเวลาที่กฎหมายกำหนดห้ามจำหน่ายโดยพบว่า นักดื่มปัจจุบันร้อยละ 9.24 และร้อยละ 20.95 เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันพระใหญ่ 5 วัน ได้แก่ วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษา และนอกช่วงเวลา 11.00 - 14.00 น. และ 17.00 - 24.00 น. ตามลำดับ

ตารางที่ 5.6 การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันและเวลาที่ห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามกฎหมาย ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)

	ซื้อในวันพระใหญ่	ซื้อนอกเวลากฎหมายกำหนด
จำแนกตามเพศ		
หญิง	4.11	12.34
ชาย	10.47	23.01
จำแนกตามกลุ่มอายุ		
อายุ 15-19 ปี	7.90	26.39
อายุ 20-24 ปี	9.73	19.87
อายุ 25-44 ปี	9.35	20.55
อายุ 45-59 ปี	9.02	21.37
อายุ 60 ปีขึ้นไป	9.38	20.54
จำแนกตามประเภทนักดื่ม		
นักดื่มเป็นครั้งคราว	3.87	14.33
นักดื่มประจำ	16.09	29.39
จำแนกตามระดับรายได้		
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 1	9.68	22.96
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 2	11.14	24.47
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 3	10.93	23.86
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 4	8.40	20.48
ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 5	7.00	15.97

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 5.6 แสดงลักษณะของนักดื่มปัจจุบันที่เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันหรือเวลาที่กฎหมายกำหนดห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา

เพศ นักดื่มปัจจุบันเพศชายร้อยละ 10.47 เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันพระใหญ่ และร้อยละ 23.01 เคยซื้อนอกช่วงเวลา 11.00 - 14.00 น. และ 17.00 - 24.00 น. สำหรับนักดื่มปัจจุบันเพศหญิงร้อยละ 4.11 และร้อยละ 12.34 ก็เคยซื้อในวันหรือเวลาที่ห้ามจำหน่ายดังกล่าวเช่นกัน

กลุ่มอายุ ส่วนของนักดื่มปัจจุบันที่เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันที่ยังห้ามจำหน่ายสูงที่สุดอยู่ที่กลุ่มอายุ 20-24 ปี รองลงมาคือที่กลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป โดยนักดื่มปัจจุบันกลุ่มอายุ 20-24 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 9.73 และร้อยละ 9.38 เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันที่ยังห้ามจำหน่าย ตามลำดับ ส่วนอัตราการซื้อนอกเวลาที่กฎหมายกำหนดสูงที่สุดอยู่ที่กลุ่มอายุ 15-19 ปี (ร้อยละ 26.39)

ประเภทนักดื่ม นักดื่มประจำเคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันหรือเวลาที่ห้ามจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 16.09 และร้อยละ 29.39 ในขณะที่นักดื่มเป็นครั้งคราวร้อยละ 3.87 และร้อยละ 14.33 เคยกระทำดังกล่าว

ระดับรายได้ ผู้ที่มีระดับรายได้อยู่ที่ควินไทล์ที่ 2 มีอัตราการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันและเวลาที่ยังห้ามจำหน่ายสูงที่สุด (ร้อยละ 11.14 และร้อยละ 24.47 ตามลำดับ โดยนักดื่มปัจจุบันที่มีระดับรายได้น้อยจะมีอัตราการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันและเวลาที่ห้ามจำหน่ายสูงกว่านักดื่มที่มีรายได้สูง

☰ 5.4 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกระบบภาษี

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผิดกฎหมาย หรือสุรานอกระบบภาษี หมายถึง เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ลักลอบผลิตหรือไม่เสียภาษี จากการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560 ได้แบ่งประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผิดกฎหมายออกเป็นสองประเภท ได้แก่ สุราเถื่อน / เหล้าต้ม / เหล้าชุมชน (ที่ลักลอบผลิต หรือไม่เสียภาษี) และสุรานอกหรือเหล้าต่างประเทศ ที่ลักลอบนำเข้าหรือไม่เสียภาษี โดยสอบถามเฉพาะนักดื่มปัจจุบัน (ผู้ที่ดื่มในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา) เท่านั้น

ตารางที่ 5B การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกระบบภาษี พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
นักดื่มปัจจุบันที่ดื่มสุรานอกระบบภาษีใน 12 เดือนที่ผ่านมา (จำนวนคน)	1,816,498	3,248,614	1,948,225
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป)	3.44	5.92	3.48
สัดส่วนของนักดื่มปัจจุบันที่ดื่มสุรานอกระบบภาษี (ร้อยละของนักดื่มปัจจุบัน)	10.96	18.35	12.36
สัดส่วนของนักดื่มปัจจุบันที่ดื่มสุราเถื่อน/เหล้าต้ม/เหล้าชุมชน ที่ไม่เสียภาษี (ร้อยละของนักดื่มปัจจุบัน)	9.89	11.88	9.55
สัดส่วนของนักดื่มปัจจุบันที่ดื่มสุรานอกหรือเหล้าต่างประเทศ ที่ไม่เสียภาษี (ร้อยละของนักดื่มปัจจุบัน)	4.20	10.45	4.76

ตารางที่ 5.7 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกระบบภาษี ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา พ.ศ. 2560

ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ร้อยละของนักดื่มปัจจุบัน
สุราขาว / เหล้าต้ม / เหล้าชุมชน	9.55
สุรานอก / เหล้าต่างประเทศ	4.76
รวม (เคยดื่มอย่างน้อย 1 ประเภท)	12.36

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

จากตารางที่ 5.7 จะเห็นได้ว่า นักดื่มปัจจุบันทั้งหมดร้อยละ 12.36 เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกระบบภาษี ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา โดยสัดส่วนของผู้ดื่มสุราขาว/เหล้าต้ม/เหล้าชุมชนที่ผิดกฎหมาย คิดเป็นร้อยละ 9.55 ซึ่งสูงกว่าสัดส่วนของผู้ที่ดื่มสุรานอก/เหล้าต่างประเทศที่ผิดกฎหมายที่คิดเป็นร้อยละ 4.76

ตารางที่ 5.8 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกระบบภาษี ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละ)

ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผิดกฎหมาย	สุราขาว/ สุรากลั่นชุมชน	สุราสี/สุราแดง ต่างประเทศ	รวม (เคยดื่มอย่างน้อย 1 ประเภท)
จำแนกตามเพศ			
หญิง	5.22	2.37	6.81
ชาย	10.60	5.34	13.71
จำแนกตามกลุ่มอายุ			
อายุ 15-19 ปี	9.80	4.23	11.57
อายุ 20-24 ปี	5.54	3.17	7.18
อายุ 25-44 ปี	8.38	5.50	11.81
อายุ 45-59 ปี	11.37	4.69	14.12
อายุ 60 ปีขึ้นไป	13.23	3.63	15.12
จำแนกตามประเภทนักดื่ม			
นักดื่มเป็นครั้งคราว	6.62	4.14	9.27
นักดื่มประจำ	13.31	5.54	16.30
จำแนกตามระดับรายได้			
ระดับรายได้ต่อหัว ครินโทล์ที่ 1	9.67	2.84	10.89
ระดับรายได้ต่อหัว ครินโทล์ที่ 2	12.52	4.68	15.10
ระดับรายได้ต่อหัว ครินโทล์ที่ 3	13.03	3.95	15.00
ระดับรายได้ต่อหัว ครินโทล์ที่ 4	9.41	4.13	11.38
ระดับรายได้ต่อหัว ครินโทล์ที่ 5	5.84	6.59	10.63

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 5.8 แสดงลักษณะของนักดื่มปัจจุบันที่ดื่มสุรานอกระบบภาษี มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ ดังนี้

เพศ นักดื่มปัจจุบันเพศชายร้อยละ 10.60 เคยดื่มสุราขาว/สุราชุมชนนอกระบบภาษี ซึ่งเป็นอัตราที่มากกว่าการดื่มสุรานอก/เหล้าต่างประเทศที่ไม่เสียภาษี ซึ่งเท่ากับร้อยละ 5.34 สำหรับนักดื่มเพศหญิงมีเพียงร้อยละ 5.22 ที่เคยดื่มสุราขาว/สุราชุมชนนอกระบบภาษี แต่ก็ยังเป็นอัตราที่สูงกว่าการดื่มสุรานอก/เหล้าต่างประเทศที่ไม่เสียภาษีเช่นกัน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 2.37

กลุ่มอายุ นักดื่มเยาวชนอายุต่ำกว่าเกณฑ์ (อายุ 15-19 ปี) เคยดื่มสุราขาว/สุราชุมชนนอกระบบภาษี คิดเป็นร้อยละ 9.80 แต่เคยดื่มสุรานอก/เหล้าต่างประเทศที่ไม่เสียภาษี คิดเป็นร้อยละ 4.23 นักดื่มที่อายุมากขึ้นมีสัดส่วนผู้เคยดื่มสุรานอกระบบภาษีมากขึ้นไปด้วย โดยนักดื่มวัย 60 ปีขึ้นไป เคยดื่มสุราขาว/สุราชุมชนนอกระบบภาษี ร้อยละ 13.23 และเคยดื่มสุรานอก/เหล้าต่างประเทศที่ไม่เสียภาษี คิดเป็นร้อยละ 3.63

ประเภทนักดื่ม นักดื่มประจำมีพฤติกรรมการดื่มสุราขาว/สุราชุมชนนอกระบบภาษี มากกว่านักดื่มเป็นครั้งคราวถึง 2 เท่า ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 13.31 และร้อยละ 6.62 ตามลำดับ ส่วนการดื่มสุรานอก/เหล้าต่างประเทศที่ไม่เสียภาษี มีสัดส่วนใกล้เคียงกันที่ร้อยละ 5.54 และร้อยละ 4.14 ตามลำดับ

ระดับรายได้ นักดื่มที่มีรายได้ค่อนข้างต่ำ (ระดับรายได้ต่อหัว ควินไทล์ที่ 2 และควินไทล์ที่ 3) มีสัดส่วนผู้เคยดื่มสุราขาว/สุราชุมชนนอกระบบภาษี ที่ประมาณร้อยละ 12-13 ซึ่งมากกว่า นักดื่มกลุ่มรายได้ต่อหัวควินไทล์อื่นๆ ที่มีสัดส่วนผู้เคยดื่มสุราขาว/สุราชุมชนนอกระบบภาษีเพียงร้อยละ 5-9 เท่านั้น

5.5 การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนอายุขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด

ในประเทศไทย พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดห้ามจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี และพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ก็ได้กำหนดห้ามจำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรืออบุหรี่แก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์ ซึ่ง “เด็ก” ตามกฎหมายนี้หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าอายุขั้นต่ำสำหรับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามกฎหมาย (Minimum Legal Drinking Age: MLDA) อยู่ที่ 18 ปี และอายุขั้นต่ำที่จะซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามกฎหมาย (Minimal Legal Purchasing Age: MLPA) อยู่ที่ 20 ปี ในส่วนนี้จึงเป็นการวิเคราะห์สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนอายุที่กฎหมายกำหนด หรือเรียกว่า นักดื่มอายุต่ำกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด (underage drinker) โดยเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลประชากรทั้งหมดและพฤติกรรมกรบริโภคของนักดื่มในสองช่วงอายุ ได้แก่ นักดื่มที่อายุต่ำกว่า 18 ปี (ช่วงอายุ 15-17 ปี) ที่ยังไม่สามารถดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามกฎหมาย และนักดื่มที่อายุต่ำกว่า 20 ปี (ช่วงอายุ 15-19 ปี) ที่ยังไม่สามารถซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามกฎหมาย และเปรียบเทียบกับนักดื่มที่อายุ 20 ปีขึ้นไป ที่สามารถซื้อและดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ตามกฎหมายแล้ว

ตารางที่ 5C การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนอายุขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนด พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
นักดื่มปัจจุบันที่อายุต่ำกว่า 18 ปี (อายุ 15-17 ปี) (จำนวนคน)	286,819	459,461	283,008
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรอายุ 15-17 ปี)	8.85	14.25	9.71
นักดื่มปัจจุบันที่อายุต่ำกว่า 20 ปี (อายุ 15-19 ปี) (จำนวนคน)	701,736	938,803	623,773
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรอายุ 15-19 ปี)	13.82	18.06	13.60

ตารางที่ 5.9 ความชุกของนักดื่มปัจจุบันที่มีอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ในประชากรไทย (จำนวนคน และร้อยละ)

	หญิง		ชาย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นักดื่มอายุ 15-17 ปี	36,782	2.54	246,225	16.77	283,008	9.71
นักดื่มอายุ 15-19 ปี	90,582	4.01	533,190	22.93	623,773	13.60
นักดื่มอายุ 20 ปีขึ้นไป	2,981,262	11.18	12,292,229	49.77	15,273,491	29.74
รวม	3,071,845	10.62	12,825,420	47.46	15,897,265	28.41

ตารางที่ 5.9 แสดงความชุกของนักดื่มปัจจุบันในช่วงอายุต่ำกว่า 18 ปี และอายุต่ำกว่า 20 ปี ในประชากรไทยแต่ละช่วงอายุ จำแนกตามเพศ พบว่า มีนักดื่มที่อายุต่ำกว่า 18 ปี และอายุต่ำกว่า 20 ปี ประมาณ 283,008 คน และ 623,773 คน ตามลำดับ ซึ่งคิดเป็นความชุกเท่ากับร้อยละ 9.71 และ 13.60 ของประชากรไทยในช่วงอายุนั้นๆ เมื่อจำแนกตามเพศ ความชุกของนักดื่มเพศหญิงอายุต่ำกว่าเกณฑ์ 18 ปี และ 20 ปี เท่ากับร้อยละ 2.54 และ 4.01 ตามลำดับ ส่วนความชุกดังกล่าวในประชากรเพศชายช่วงอายุต่ำกว่า 18 ปี และ 20 ปี เท่ากับร้อยละ 16.77 และ 22.93 ซึ่งมากกว่าความชุกในประชากรเพศหญิงแต่ละช่วงอายุประมาณหกเท่า

ตารางที่ 5.10 พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มอายุต่ำกว่าเกณฑ์ จำแนกตามเพศ (ร้อยละ)

	15-17 ปี			15-19 ปี		
	รวม	หญิง	ชาย	รวม	หญิง	ชาย
ผู้ไม่เคยดื่มเลย	88.90	96.34	81.58	83.60	93.72	73.77
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	1.38	1.12	1.64	2.80	2.28	3.31
นักดื่มปัจจุบัน	9.71	2.54	16.77	13.60	4.01	22.93
นักดื่มเป็นครั้งคราว	7.80	2.43	13.10	10.28	3.59	16.78
นักดื่มประจำ	1.91	0.12	3.68	3.32	0.42	6.14

ตารางที่ 5.10 แสดงพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามช่วงอายุ โดยพบว่าประชากรที่อายุต่ำกว่า 18 ปี เป็นนักดื่มปัจจุบันคิดเป็นร้อยละ 9.71 ซึ่งแบ่งได้เป็น นักดื่มประจำร้อยละ 1.91 และนักดื่มเป็นครั้งคราวร้อยละ 7.80 ในกลุ่มประชากรเพศหญิงอายุต่ำกว่า 18 ปีมีนักดื่มประจำร้อยละ 0.12 และนักดื่มเป็นครั้งคราวร้อยละ 2.43 สำหรับกลุ่มประชากรอายุต่ำกว่า 18 ปีเพศชาย มีความซุกของนักดื่มประจำมากกว่าเพศหญิงถึง 30.6 เท่า (ร้อยละ 3.68) และความซุกของนักดื่มเป็นครั้งคราว คิดเป็นร้อยละ 13.10

ส่วนประชากรที่อายุต่ำกว่า 20 ปีร้อยละ 13.60 เป็นนักดื่มปัจจุบัน ซึ่งแบ่งได้เป็นนักดื่มประจำร้อยละ 3.32 และนักดื่มเป็นครั้งคราวร้อยละ 10.28 ในกลุ่มประชากรเพศหญิงอายุต่ำกว่า 20 ปีร้อยละ 0.42 เป็นนักดื่มประจำ และร้อยละ 3.59 เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว สำหรับกลุ่มประชากรเพศชายอายุต่ำกว่า 20 ปี มีความซุกของนักดื่มประจำมากกว่าเพศหญิงมากกว่า 15 เท่า (ร้อยละ 6.14 เทียบกับร้อยละ 0.42 ตามลำดับ) และความซุกของนักดื่มเป็นครั้งคราว คิดเป็นร้อยละ 16.78

ตารางที่ 5.11 ความซุกของนักดื่มปัจจุบันอายุต่ำกว่าเกณฑ์ในประเทศไทยแต่ละช่วงอายุ จำแนกตามเขตการปกครองและภูมิภาค (ร้อยละ)

ช่วงอายุนักดื่มปัจจุบัน	15-17 ปี	15-19 ปี	20 ปีขึ้นไป
จำแนกตามเขตการปกครอง			
ในเขตเทศบาล	9.02	12.82	28.60
นอกเขตเทศบาล	10.15	14.14	30.70
จำแนกตามภูมิภาค			
กทม.	5.08	10.06	26.15
กลาง (ไม่รวม กทม.)	8.17	11.31	28.53
เหนือ	10.92	19.01	36.87
ตะวันออกเฉียงเหนือ	12.82	16.75	34.67
ใต้	5.69	6.36	17.07

ตารางที่ 5.11 แสดงความชุกของนักดื่มปัจจุบันช่วงอายุต่างๆ จำแนกตามเขตการปกครอง และภูมิภาค โดยพบว่าความชุกของนักดื่มปัจจุบันช่วงอายุต่ำกว่า 18 ปี และอายุต่ำกว่า 20 ปีนอกเขตเทศบาลสูงกว่าความชุกดังกล่าวในพื้นที่ในเขตเทศบาล เมื่อจำแนกตามภูมิภาค พบว่า ความชุกของนักดื่มปัจจุบันช่วงอายุต่ำกว่า 18 ปีสูงที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และความชุกของนักดื่มปัจจุบันช่วงอายุต่ำกว่า 20 ปีสูงที่สุดในภาคเหนือ

ตารางที่ 5.12 ปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ลิตร) แต่ละประเภทต่อหัวต่อปีของนักดื่มปัจจุบันที่อายุต่ำกว่าเกณฑ์

ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	ปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อหัวนักดื่มอายุ 15-17 ปี (ลิตร)			ปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อหัวนักดื่มอายุ 15-19 ปี (ลิตร)		
	รวม	หญิง	ชาย	รวม	หญิง	ชาย
เบียร์	13.69	4.33	15.09	17.53	3.94	19.84
รวมสุราทุกประเภท	6.50	1.84	7.20	7.70	4.76	8.21
สุราขาว / สุรากลั่นชุมชน	3.53	0.75	3.95	3.28	0.30	3.79
สุราสี / สุราแดง	2.97	1.08	3.25	4.42	4.46	4.42
ยาดองเหล้า / สุราจีน / วอดก้า / อื่นๆ (ระบุ)	0.00	0.01	0.00	0.00	0.00	0.00
ไวน์องุ่น / แชมเปญ / ไวน์ผลไม้	0.00	0.02	0.00	0.07	0.54	0.00
ไวน์คูลเลอร์ / สุราผสมน้ำผลไม้ / เหล้าปั่น	0.11	0.76	0.01	0.28	0.39	0.26
สุราแช่พื้นบ้าน (สาโท อุ กระแช่ ฯลฯ)	0.04	0.00	0.04	0.04	0.00	0.04
รวม	20.34	6.95	22.34	25.62	9.63	28.35

หมายเหตุ: ร้อยละในตารางคำนวณจากฐานของจำนวนนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น ไม่ใช่ประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 5.12 แสดงปริมาณการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ละประเภทต่อหัวต่อปีของนักดื่มอายุต่ำกว่า 18 ปี และอายุต่ำกว่า 20 ปี ซึ่งเท่ากับ 20.34 ลิตร และ 25.62 ลิตรต่อคนต่อปี ตามลำดับ โดยประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นที่นิยมที่สุดของนักดื่มอายุต่ำกว่า 18 ปีและ 20 ปี คือ เบียร์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 67.31 (13.69 ลิตร จาก 20.34 ลิตร) และร้อยละ 68.42 (17.53 ลิตร จาก 25.62 ลิตร) ของปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บริโภคทั้งหมด ตามลำดับ สำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประเภทอื่นที่ได้รับความนิยมรองลงมา ได้แก่ สุราขาว สุราสี/สุราแดง และไวน์คูลเลอร์ / สุราผสม น้ำผลไม้ / เหล้าปั่น ตามลำดับ

สรุปสถิติสำคัญ พ.ศ. 2560

- ❑ นักดื่มปัจจุบันร้อยละ 4.50 เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ห้ามจำหน่ายตามกฎหมาย ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา โดยนักดื่มเหล่านี้เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานบริการ น้ำมันมากที่สุด
- ❑ นักดื่มปัจจุบันร้อยละ 11.09 เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่ห้ามบริโภคตามกฎหมาย ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา โดยนักดื่มเหล่านี้เคยดื่มสุรabanถนน พุดบาร หรือบนรถมากที่สุด
- ❑ นักดื่มปัจจุบันร้อยละ 9.24 เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษาและวันออกพรรษาซึ่งเป็นวันพระใหญ่ที่กฎหมายห้ามการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และนักดื่มปัจจุบันร้อยละ 20.95 เคยซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกช่วงเวลา 11.00-14.00 น. และเวลา 17.00-24.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่กฎหมายห้ามการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เช่นกัน
- ❑ นักดื่มปัจจุบันร้อยละ 12.36 เคยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกระบบภาษี โดยการบริโภคสุรานอก / เหล้าต่างประเทศไม่เสียภาษีเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้มีรายได้สูง ในขณะที่การดื่มสุราขาว / สุรากลั่นชุมชนนอกระบบภาษีนั้นเป็นที่นิยมในกลุ่มผู้มีรายได้ต่ำ อายุมาก และนักดื่มประจำ
- ❑ นักดื่มปัจจุบันที่อายุต่ำกว่า 18 ปีนั้นคิดเป็นร้อยละ 9.71 ของผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีทั้งหมด สำหรับนักดื่มปัจจุบันที่อายุต่ำกว่า 20 ปีนั้นคิดเป็นร้อยละ 13.60 ของผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีทั้งหมด
- ❑ นักดื่มปัจจุบันช่วงอายุต่ำกว่า 18 ปี และอายุต่ำกว่า 20 ปีส่วนใหญ่เป็นนักดื่มเป็นครั้งคราว
- ❑ นักดื่มอายุต่ำกว่า 18 ปี และอายุต่ำกว่า 20 ปี บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 20.34 ลิตร และ 25.62 ลิตรต่อคนต่อปี
- ❑ ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เป็นที่นิยมของนักดื่มอายุต่ำกว่า 18 ปี และ 20 ปี คือ เบียร์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 67.31 และ 68.42 ของปริมาณเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บริโภคทั้งหมด

รายงานสถานการณ์

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในสังคมไทย ประจำปี พ.ศ. 2560

6

ผลกระทบจากเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ พ.ศ. 2560

- 6.1 ผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2560
- 6.2 ผลจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนหรือ
ขณะขับรถหรือจักรยานยนต์

ผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

เนื้อหาในบทนี้เป็นการนำเสนอผลกระทบหลากหลายมิติของการดื่มสุรา อันรวมถึงปัญหาที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งในและนอกครัวเรือน และผลกระทบของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับรถยนต์หรือจักรยานยนต์ ทั้งนี้ เพื่อประเมินผลทางลบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อตัวผู้ดื่มเอง (self harm) คนใกล้ชิด และสังคมรอบข้าง (harm to others)

ตารางที่ 6A ผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
ผู้ที่เคยได้รับผลกระทบจากการดื่มสุราของตนเอง หรือผู้อื่น (จำนวนคน)	4,631,053	8,728,674	3,939,503
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป)	8.78	15.92	7.04
ผู้ที่เคยได้รับความรำคาญจากการดื่มสุราของตนเอง หรือผู้อื่น (จำนวนคน)	-	4,752,192	2,467,004
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป)	-	8.67	4.41
ผู้ที่เคยประสบปัญหาความรุนแรงทางวาจา จากการดื่มสุราของตนเองหรือผู้อื่น (จำนวนคน)	-	5,218,801	708,287
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป)	-	9.52	1.27
ผู้ที่เคยประสบปัญหาความรุนแรงทางกาย / ทำร้ายร่างกายจากการดื่มสุราของตนเองหรือผู้อื่น (จำนวนคน)	-	1,429,329	60,788
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป)	-	2.61	0.11
ผู้ที่เคยประสบปัญหาการเงิน จากการดื่มสุราของตนเองหรือผู้อื่น (จำนวนคน)	4,231,332	4,341,579	1,132,054
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป)	8.02	7.92	2.02
ผู้ที่เคยประสบปัญหาเกี่ยวกับการทำงาน จากการดื่มสุราของตนเองหรือผู้อื่น (จำนวนคน)	490,471	2,968,782	1,024,215
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป)	0.93	5.41	1.83

หมายเหตุ: การสำรวจในปี พ.ศ. 2554 คำถามเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงในครัวเรือนกับนอกครัวเรือน ไม่ได้แยกว่าเป็นทางกาย หรือวาจา และไม่มีคำถามเรื่องความรำคาญใจ

6.1 ผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2560

การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560 สอบถามกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ทำการเก็บข้อมูลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป (โดยไม่ได้แบ่งแยกว่าบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่) ว่าเคยประสบปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตัวเองและ/หรือผู้อื่นหรือไม่ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา โดยแบ่งปัญหาออกเป็น 5 ประเภท ได้แก่

- (1) เกิดความรำคาญ ภายในครัวเรือนหรือภายนอกครัวเรือน
- (2) ความรุนแรงทางวาจา ภายในครัวเรือนหรือภายนอกครัวเรือน
- (3) ความรุนแรงทางกาย/ทำร้ายร่างกาย ภายในครัวเรือนหรือภายนอกครัวเรือน
- (4) ปัญหาทางการเงิน
- (5) ปัญหากับการทำงาน

ตารางที่ 6.1 ความชุกของปัญหาซึ่งมีสาเหตุมาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป)

ประเภทของปัญหา	ปัญหาภายในครัวเรือน	ปัญหาภายนอกครัวเรือน	รวมปัญหาทั้งภายในและภายนอกครัวเรือน
เกิดความรำคาญ	2.88	2.50	4.41
ความรุนแรงทางวาจา	0.95	0.49	1.27
ความรุนแรงทางกาย/ ทำร้ายร่างกาย	0.07	0.06	0.11
ปัญหาทางการเงิน	2.02		
ปัญหากับการทำงาน	1.83		
รวม (ประสบปัญหาอย่างน้อย 1 ปัญหา)	7.04		

จากตารางที่ 6.1 จะเห็นได้ว่าประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปร้อยละ 7.04 เคยประสบปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตัวเองและ/หรือผู้อื่นในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา โดยปัญหาในด้านการเกิดความรำคาญพบได้มากที่สุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 4.41 ของประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปทั้งหมด นอกจากนี้ ปัญหาอื่นที่พบบ่อย ได้แก่ ปัญหาทางการเงิน ร้อยละ 2.02 และปัญหากับการทำงาน ร้อยละ 1.83

ตารางที่ 6.2 ปัญหาซึ่งมีสาเหตุจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป)

ประเภทของปัญหา	เกิด ความ รำคาญ	ความ รุนแรง ทาง วาจา	ความรุนแรง ทางกาย/ ทำร้าย ร่างกาย	ปัญหา ทาง การเงิน	ปัญหา กับการ ทำงาน	รวม (ประสมปัญหา อย่างน้อย 1 ปัญหา)
จำแนกตามเพศ						
หญิง	4.31	0.90	0.07	1.19	0.58	5.68
ชาย	4.51	1.66	0.15	2.92	3.17	8.49
จำแนกตามกลุ่มอายุ						
อายุ 15-19 ปี	4.05	0.71	0.20	1.64	0.99	5.69
อายุ 20-24 ปี	4.18	1.26	0.04	1.75	1.89	6.96
อายุ 25-44 ปี	4.75	1.27	0.15	2.38	2.24	7.88
อายุ 45-59 ปี	4.69	1.66	0.07	2.33	2.17	7.63
อายุ 60 ปีขึ้นไป	3.67	0.94	0.08	1.26	0.97	5.36
จำแนกตามประเภทนักดื่ม						
ผู้ไม่เคยดื่มเลย	3.81	0.57	0.05	0.90	0.52	4.84
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	3.12	0.94	0.09	1.21	1.19	4.92
นักดื่มเป็นครั้งคราว	3.98	1.33	0.04	1.91	1.94	6.92
นักดื่มประจำ	9.18	4.73	0.50	8.24	8.45	19.73
จำแนกตามระดับรายได้						
ระดับรายได้ต่อหัว ครวินไทล์ที่ 1	3.89	1.07	0.10	1.62	0.88	5.68
ระดับรายได้ต่อหัว ครวินไทล์ที่ 2	5.33	1.42	0.13	2.60	1.99	8.33
ระดับรายได้ต่อหัว ครวินไทล์ที่ 3	4.69	1.56	0.11	2.24	2.13	7.69
ระดับรายได้ต่อหัว ครวินไทล์ที่ 4	4.58	1.54	0.09	2.32	2.01	7.72
ระดับรายได้ต่อหัว ครวินไทล์ที่ 5	3.71	0.81	0.11	1.44	2.09	5.96

จากตารางที่ 6.2 เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของผู้ที่เคยได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตนเอง/ผู้อื่น ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ ดังนี้

เพศ คนไทยทั้งเพศหญิงและเพศชายพบปัญหาการเกิดความรำคาญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.51 และ 4.31 ตามลำดับ ในเพศหญิง พบปัญหาการเงินรบกวน คิดเป็นร้อยละ 1.19 ส่วนในเพศชาย พบปัญหากับการทำงานรบกวน คิดเป็นร้อยละ 3.17 โดยรวมประชากรเพศหญิงร้อยละ 5.68 เคยประสบปัญหาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของตนเอง/ผู้อื่น ในช่วงเวลา 12 เดือนที่ผ่านมา และประชากรเพศชายร้อยละ 8.49 เคยประสบปัญหาดังกล่าว

กลุ่มอายุ ประชากรทุกกลุ่มอายุมีความชุกของการประสบปัญหาใกล้เคียงกัน

ประเภทนักดื่ม นักดื่มประจำพบปัญหามากถึงร้อยละ 19.73 ในขณะที่นักดื่มเป็นครั้งคราว พบปัญหาเพียงร้อยละ 6.92 และผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้วและผู้ไม่เคยดื่มเลยพบปัญหาเพียงร้อยละ 4.92 และร้อยละ 4.84 ตามลำดับ เท่านั้น โดยในกลุ่มนักดื่มประจำ พบปัญหาเกิดความรำคาญมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 9.18 ตามมาด้วยปัญหากับการทำงาน ปัญหาทางการเงิน และความรุนแรงทางวาจา คิดเป็นร้อยละ 8.45 ร้อยละ 8.24 และร้อยละ 4.73 ตามลำดับ

ระดับรายได้ ทุกกลุ่มรายได้มีลักษณะการประสบปัญหาใกล้เคียงกัน

6.2 ผลจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนหรือขณะขับรถยนต์หรือจักรยานยนต์

ตารางที่ 6B ผลจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนหรือขณะขับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ พ.ศ. 2554, 2557 และ 2560

	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
นักดื่มปัจจุบันที่เคยดื่มสุราก่อนหรือระหว่างขับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ (จำนวนคน)	5,055,677	7,321,569	6,458,465
สัดส่วนในนักดื่มปัจจุบัน (ร้อยละของนักดื่มปัจจุบัน)	34.50	50.52	40.63
นักดื่มปัจจุบันที่เคยถูกพนักงานจราจรตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ทางลมหายใจขณะขับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ (จำนวนคน)	-	-	447,329
สัดส่วนในนักดื่มปัจจุบัน (ร้อยละของนักดื่มปัจจุบัน)	-	-	6.93
นักดื่มปัจจุบันที่เคยได้รับบาดเจ็บ / อุบัติเหตุที่มีสาเหตุจากการดื่มสุราก่อนหรือระหว่างขับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์	356,707	570,384	329,271
สัดส่วนในนักดื่มปัจจุบัน (ร้อยละของนักดื่มปัจจุบัน)	2.43	7.79	5.10
ผู้ที่เคยได้รับบาดเจ็บ / อุบัติเหตุจากการขับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ หลังการดื่มสุราของผู้อื่น	422,103	868,171	577,201
อัตราความชุก (ร้อยละของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป)	0.80	1.58	1.03

หมายเหตุ: การสำรวจในปี พ.ศ. 2554 และ 2557 ไม่มีข้อคำถามเกี่ยวกับการเคยถูกตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ทางลมหายใจ

ตารางที่ 6.3 ผลจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับรถหรือจักรยานยนต์ (ร้อยละ)

ผลที่เกิดขึ้น	ร้อยละ
เคยดื่มแล้วขับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ (ถามนักดื่มปัจจุบันทุกคน)	40.63
เคยถูกพนักงานจราจรตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ทางลมหายใจ (ถามเฉพาะผู้ที่ดื่มแล้วขับเท่านั้น)	6.93
เคยได้รับบาดเจ็บ/อุบัติเหตุ ที่มีสาเหตุจากการดื่มแล้วขับ (ถามเฉพาะผู้ที่ดื่มแล้วขับเท่านั้น)	5.10
เคยประสบอุบัติเหตุทางถนนโดยผู้อื่น (ถามกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด)	1.10
เคยประสบอุบัติเหตุทางถนนโดยผู้อื่นที่ดื่มแล้วขับ (ถามกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด)	1.03

จากตารางที่ 6.3 นักดื่มปัจจุบันร้อยละ 40.63 เคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ ผู้ที่เคยดื่มแล้วขับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ร้อยละ 6.93 เคยถูกพนักงานจราจรตรวจวัดระดับแอลกอฮอล์ทางลมหายใจขณะขับรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ นอกจากนี้ ผู้ที่ดื่มแล้วขับร้อยละ 5.10 เคยประสบอุบัติเหตุจากการดื่มแล้วขับของตนเอง ในขณะที่ประชากรทั้งหมดร้อยละ 1.03 เคยประสบอุบัติเหตุจากการดื่มแล้วขับของผู้อื่น

ตารางที่ 6.4 ผลจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วขับรถหรือจักรยานยนต์ จำแนกตามลักษณะประชากร (ร้อยละ)

ผลจากการดื่ม	เฉพาะนักดื่มปัจจุบัน		กลุ่มตัวอย่างทุกคนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป	
	เคยดื่มแล้วขับ	เคยได้รับบาดเจ็บ/อุบัติเหตุ (ถามเฉพาะนักดื่มปัจจุบันที่ขับรถหรือจักรยานยนต์เท่านั้น)	เคยประสบอุบัติเหตุทางถนนโดยผู้อื่น	เคยประสบอุบัติเหตุทางถนนโดยผู้อื่นที่ดื่มแล้วขับ
จำแนกตามเพศ				
หญิง	39.03	1.51	0.81	0.75
ชาย	58.58	5.53	1.42	1.34
จำแนกตามกลุ่มอายุ				
อายุ 15-19 ปี	65.17	6.74	1.13	1.01
อายุ 20-24 ปี	61.27	5.30	1.53	1.42
อายุ 25-44 ปี	54.84	4.83	1.08	1.01
อายุ 45-59 ปี	54.65	5.00	1.08	1.03
อายุ 60 ปีขึ้นไป	50.22	5.70	0.96	0.91
จำแนกตามประเภทนักดื่ม				
ผู้ไม่เคยดื่มเลย	-	-	0.75	0.68
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	-	-	1.34	1.29
นักดื่มเป็นครั้งคราว	47.45	3.12	1.58	1.46
นักดื่มประจำ	65.37	6.83	1.85	1.78
จำแนกตามระดับรายได้ต่อหัว				
ควินไทล์ที่ 1	50.32	7.14	1.00	0.93
ควินไทล์ที่ 2	60.31	5.69	1.29	1.25
ควินไทล์ที่ 3	62.22	5.68	1.12	1.05
ควินไทล์ที่ 4	56.74	5.49	1.09	1.03
ควินไทล์ที่ 5	49.12	3.31	1.03	0.93

จากตารางที่ 6.4 แสดงลักษณะของผู้ที่เคยดื่มและขับ และเคยประสบอุบัติเหตุบนท้องถนน มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ ดังนี้

เพศ นักดื่มปัจจุบันเพศชายมีอัตราการดื่มแล้วขับหรือรถจักรยานยนต์คิดเป็นร้อยละ 58.58 ซึ่งสูงกว่าเพศหญิงที่คิดเป็นร้อยละ 39.03 และนักดื่มเพศชายยังประสบอุบัติเหตุมากกว่าผู้หญิงคิดเป็นร้อยละ 5.53 และ 1.51 ตามลำดับ

กลุ่มอายุ นักดื่มปัจจุบันกลุ่มเยาวชน (อายุ 15-19 ปี) มีอัตราการดื่มแล้วขับ คิดเป็นร้อยละ 65.17 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มวัยทำงานตอนต้น (อายุ 25-44 ปี) ที่คิดเป็นร้อยละ 54.84 และนักดื่มปัจจุบันกลุ่มเยาวชนมีอัตราการประสบอุบัติเหตุคิดเป็นร้อยละ 6.74 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มวัยทำงานตอนต้นที่คิดเป็นร้อยละ 4.83

ประเภทนักดื่ม นักดื่มประจำมีอัตราการดื่มแล้วขับ คิดเป็นร้อยละ 65.37 ซึ่งมากกว่านักดื่มเป็นครั้งคราวที่คิดเป็นร้อยละ 47.45 อย่างมาก และนักดื่มประจำมีอัตราการประสบอุบัติเหตุ คิดเป็นร้อยละ 6.83 ซึ่งมากกว่ากลุ่มนักดื่มเป็นครั้งคราวที่คิดเป็นร้อยละ 3.12

ระดับรายได้ อัตราการดื่มแล้วขับและประสบอุบัติเหตุ ไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้

สรุปสถิติสำคัญ พ.ศ. 2560

- ประชากรไทยร้อยละ 7.04 เคยประสบปัญหาจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ การมีปากเสียว ทะเลาะ และโต้เถียง โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนและผู้มีรายได้น้อย สำหรับนักดื่มประจํานั้นจะประสบปัญหาทางการเงินและการทำงานมากที่สุด
- นักดื่มปัจจุบันร้อยละ 40.63 เคยดื่มสุราก่อนหรือระหว่างช่วงวันหยุดหรือรอกิจกรรมวันหยุด นักดื่มปัจจุบันที่เคยดื่มแล้วซ้บๆ ร้อยละ 5.10 เคยประสบอุบัติเหตุจากการดื่มแล้วซ้บของตนเอง ในขณะที่ประชาชนไทยร้อยละ 1.03 เคยประสบอุบัติเหตุจากการดื่มแล้วซ้บของผู้อื่น
- นักดื่มปัจจุบันที่ดื่มแล้วซ้บมักจะเป็นนักดื่มเพศชาย เป็นเยาวชน และเป็นนักดื่มประจำ ส่วนกลุ่มนักดื่มปัจจุบันที่ซ้บรถและเคยได้รับอุบัติเหตุ มักจะเป็นนักดื่มเพศชาย เป็นนักดื่มประจำ และมีรายได้น้อย

7

บทสรุป:

การเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในสังคมไทยในรอบ 6 ปี

- 7.1 สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในรอบ 6 ปี: พ.ศ. 2554-2560
- 7.2 วิจารณ์ผลการสำรวจ
- 7.3 ข้อจำกัด

จากบทที่ 1-6 จะเห็นได้ว่าข้อมูลจาก “การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560” มีจำนวนมากและมีความซับซ้อน เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ คณะผู้วิจัยจึงได้ทำตารางสรุปขึ้นมาในบทนี้ โดยอ้างอิงถึงข้อมูลจาก “การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2554” และ “การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2557” ในรายงาน “เหล้า | ความจริง: รายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย ประจำปี พ.ศ. 2558” ด้วย เพื่อให้ได้มุมมองที่มีความหลากหลายและมีการเปรียบเทียบข้อมูลจากพิสัยระยะเวลาที่กว้างขึ้นกว่าเดิม

7.1 สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในรอบ 6 ปี: พ.ศ. 2554-2560

ข้อมูลสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงปี พ.ศ. 2554-2560 สามารถสรุปได้ตามตารางและตามบทดังต่อไปนี้ (หมายเหตุ: ตัวอักษร N/A หรือ NA คือ ไม่มีข้อมูล)

ตารางที่ 7.1 สรุปข้อมูล บทที่ 2 นักดื่มในสังคมไทย (ร้อยละ)

	ปีการสำรวจ		
	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (เพศหญิง)			
ผู้ไม่เคยดื่มเลย	84.27	78.18	81.05
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	4.95	8.90	8.33
นักดื่มปัจจุบัน-ดื่มเป็นครั้งคราว	8.37	10.60	8.57
นักดื่มปัจจุบัน-ดื่มประจำ	2.41	2.32	2.05
พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (เพศชาย)			
ผู้ไม่เคยดื่มเลย	33.93	29.26	31.62
ผู้เคยดื่มแต่เลิกแล้ว	12.82	17.78	20.92
นักดื่มปัจจุบัน-ดื่มเป็นครั้งคราว	27.25	27.13	23.80
นักดื่มปัจจุบัน-ดื่มประจำ	26.01	25.84	23.66
ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นักดื่มไทยนิยมบริโภค			
เบียร์	50.85	44.24	47.43
สุรา	48.16	52.56	49.79
อื่นๆ (ไวน์ เครื่องดื่มผสม เหล้าปั่น)	0.99	3.20	2.78

ตารางที่ 7.1 สรุปข้อมูล บทที่ 2 นักดื่มในสังคมไทย (ร้อยละ) (ต่อ)

	ปีการสำรวจ		
	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
สถานที่ซื้อ			
ร้านขายของชำ	75.57	78.32	71.66
ร้านสะดวกซื้อ	5.31	8.12	6.15
ร้านอาหาร	4.92	5.92	5.22
อื่นๆ / ไม่ได้ซื้อเอง	14.20	7.64	16.97
สัดส่วนผู้ที่ดื่มเบียร์เป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บริโภคบ่อยที่สุด (drink of choice) ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา (เฉพาะกลุ่มนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น)			
รวม	50.85	44.24	47.43
หญิง	65.08	57.31	62.57
ชาย	47.80	40.84	43.81
กลุ่มเยาวชน*	60.10	58.17	59.74
กลุ่มผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)	34.83	25.81	27.40
สัดส่วนผู้ที่ดื่มสุราขาว/สุรากลั่นชุมชนเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่บริโภคบ่อยที่สุด (drink of choice) ในช่วง 12 เดือนที่ผ่านมา (เฉพาะกลุ่มนักดื่มปัจจุบันเท่านั้น)			
รวม	32.52	28.82	26.64
หญิง	18.68	14.58	12.33
ชาย	35.49	32.53	30.07
กลุ่มเยาวชน*	23.54	15.50	15.81
กลุ่มผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)	49.43	53.89	49.09

หมายเหตุ: * หมายถึง กลุ่มอายุ 15-24 ปี ในการสำรวจในปี พ.ศ. 2557 และกลุ่มอายุ 15-19 ปี ในการสำรวจในปี พ.ศ. 2560

สรุปแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรมการดื่มสุรากลางตามเพศ: ชายไทยยังคงมีการดื่มสุราสูงกว่าหญิงไทยหลายเท่า อย่างไรก็ตาม ทัศนคติ ประชากรไทยทั้งหญิงและชายมีแนวโน้มในการบริโภคแอลกอฮอล์ลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2560 เป็นปีแรกที่ความชุกของนักดื่มปัจจุบันในประชากรชายไทยลงมาอยู่ต่ำกว่าร้อยละ 50

เบียร์ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่สุราได้รับความนิยมน้อยลง: ลัทธิส่วนของผู้ตอบแบบสอบถามที่ระบุว่าดื่มเบียร์เพิ่มขึ้นจนอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับสุรา ในขณะที่ลัทธิส่วนของผู้ที่รายงานว่าดื่มสุรา (สุราขาว สุราสี และอื่นๆ) ลดลงอย่างต่อเนื่อง

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มของนักดื่มปัจจุบันมีความแตกต่างระหว่างวัยอย่างเห็นได้ชัด: นักดื่มเยาวชนนิยมดื่มเบียร์ นักดื่มสูงอายุนิยมดื่มสุราขาว/สุรากลั่นชุมชน พฤติกรรมดังกล่าวค่อนข้างคงที่ระหว่างปี พ.ศ. 2557 และ พ.ศ. 2560 แม้ว่าลัทธิส่วนของผู้ที่ดื่มเบียร์จะสูงขึ้นเล็กน้อย และลัทธิส่วนของผู้ที่ดื่มสุราขาว/สุรากลั่นชุมชนจะลดลงเล็กน้อย

ตารางที่ 7.2 สรุปข้อมูล บทที่ 3 นักดื่มเยาวชน และนักดื่มหน้าใหม่ (ร้อยละ)

	ปีการสำรวจ		
	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
ความชุกของเยาวชนที่เป็นนักดื่มปัจจุบัน*			
รวม	23.39	25.19	23.91
หญิง	6.27	9.60	9.20
ชาย	39.69	40.55	38.31
ลัทธิส่วนของประชากรที่เป็นนักดื่มหน้าใหม่ (เริ่มดื่มภายใน 3 ปีก่อนการสำรวจ) จำแนกตามช่วงอายุ			
กลุ่มเยาวชน*	80.10	79.99	38.40
กลุ่มผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป)	0.66	0.96	0.65
ความถี่ในการดื่มหนักของประชากรที่เพิ่งเริ่มดื่ม			
ไม่เคยดื่มหนัก	65.08	60.77	63.17
ดื่มทุกวัน (7 วัน/สัปดาห์)	0.34	1.12	0.12
ดื่มเกือบทุกวัน (5-6 วัน/สัปดาห์)	0.91	0.54	0.79
ดื่มวันเว้นวัน (3-4 วัน/สัปดาห์)	0.79	0.66	0.77
ดื่มทุกสัปดาห์ (1-2 วัน/สัปดาห์)	3.19	4.87	3.39
ดื่มเป็นครั้งคราว (1-3 วัน/เดือน)	6.65	7.13	8.94
ดื่มเป็นครั้งคราว (8-11 วัน/ปี)	3.56	6.12	6.86
ดื่มเป็นครั้งคราว (4-7 วัน/ปี)	3.89	3.14	2.50
ดื่มเป็นครั้งคราว (1-3 วัน/ปี)	15.58	15.64	13.46

หมายเหตุ: * ในรายงานปี 2554 และปี 2557 หมายถึงประชากรอายุ 15-24 ปี ในรายงานปี 2561 หมายถึงประชากรอายุ 15-19 ปี

สรุปแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง

ความชุกของนักดื่มปัจจุบันในกลุ่มเยาวชนยังคงเดิม: ความชุกในการสำรวจปี 2560 ใกล้เคียงกับในปี พ.ศ. 2554

สัดส่วนของนักดื่มหน้าใหม่ที่ไม่เคยดื่มหนักเพิ่มขึ้น: และสัดส่วนผู้ดื่มหนักทุกวันลดลงจากร้อยละ 1.12 ในปี พ.ศ. 2557 เป็นร้อยละ 0.12 ในปี พ.ศ. 2560

ตารางที่ 7.3 สรุปข้อมูล บทที่ 4 การเข้าสู่โลกมีนเมา

	ปีการสำรวจ		
	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
อายุเฉลี่ยตอนเริ่มดื่ม (ปี)			
นักดื่มปัจจุบันรวม	20.47	20.52	20.14
นักดื่มปัจจุบันเพศหญิง	25.05	25.37	24.07
นักดื่มปัจจุบันเพศชาย	19.49	19.25	19.20
สาเหตุของการเริ่มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ)			
อยากทดลองดื่ม	NA	24.37	29.12
เพื่อเข้าสังคม / การสังสรรค์	NA	41.88	20.82
ตามอย่างเพื่อน / เพื่อนชวนดื่ม	NA	27.30	38.85
อื่นๆ	NA	6.46	11.21
ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มครั้งแรก (ร้อยละ)			
เบียร์	NA	32.64	34.00
สุราขาว	NA	30.66	29.13
สุราสี	NA	25.56	27.24
ไวน์	NA	0.81	0.75
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์พร้อมดื่ม	NA	3.25	2.87
อื่นๆ	NA	6.80	5.19

อายุเฉลี่ยตอนเริ่มต้นโดยรวมคงที่: มีการลดลงบ้างในกลุ่มนักดื่มปัจจุบันเพศหญิงในปี พ.ศ. 2560 แต่ความแตกต่างน้อยจนไม่น่าจะมีนัยสำคัญในทางสาธารณสุข

สาเหตุของการเริ่มต้นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความแปรผัน: ในการสำรวจปี พ.ศ. 2557 ผู้ตอบร้อยละ 41.88 ตอบว่าเริ่มดื่มเพื่อเข้าสังคม/การสังสรรค์ แต่ในปี พ.ศ. 2560 มีผู้ตอบคำตอบดังกล่าวเพียงร้อยละ 20.82

ประเภทของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ดื่มครั้งแรก: เบียร์เป็นอันดับหนึ่งในปี พ.ศ. 2557 และ 2560 สัดส่วนของสุราขาวลดน้อยลง สัดส่วนของสุราสียังคงตัว

ตารางที่ 7.4 สรุปข้อมูล บทที่ 5 การเข้าถึงแอลกอฮอล์และการกระทำผิดกฎหมาย (ร้อยละ)

	ปีการสำรวจ		
	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
การซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ห้ามจำหน่าย (ในกลุ่มนักดื่มปัจจุบัน)			
เคยซื้ออย่างน้อย 1 ที่	NA	7.99	4.50
เคยซื้อจากวัด	NA	2.65	1.38
การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ห้ามดื่ม (ในกลุ่มนักดื่มปัจจุบัน)			
เคยดื่ม ณ สถานที่อย่างน้อย 1 ที่	NA	19.08	11.09
เคยดื่มบนถนน พุดบาริ บนรถ	NA	9.33	5.47
การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกระบบภาษี (ในกลุ่มนักดื่มปัจจุบัน)			
เคยบริโภค	10.96	18.35	12.36
บริโภคสุราขาว/สุรากลั่นชุมชน	9.89	11.88	9.55
บริโภคสุราสี/สุราแดงต่างประเทศ	4.20	10.45	4.76
อัตราความชุกของนักดื่มปัจจุบัน (prevalence of current drinkers) ในกลุ่มอายุต่ำกว่าเกณฑ์			
ช่วงอายุ 15-17 ปี	8.85	14.25	9.71
ช่วงอายุ 15-19 ปี	13.82	18.06	13.60

การซื้อและบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากสถานที่ห้ามขายหรือห้ามดื่ม: ทั้งความชุกของพฤติกรรมโดยรวม และความชุกของการที่วัดเป็นสถานที่ซื้อเครื่องดื่ม และการใช้พื้นที่บนถนน พุดบาศ และบนรถเป็นสถานที่บริโภคแอลกอฮอล์

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกระบบภาษี และการดื่มเมื่ออายุไม่ถึงเกณฑ์ มีความแปรผันขึ้น-ลง: โดยความชุกของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มนอกระบบภาษี และการดื่มเมื่ออายุต่ำกว่าเกณฑ์ ในปี พ.ศ. 2560 ลดลงจากปี พ.ศ. 2557 กลับมาอยู่ในระดับเดียวกับปี พ.ศ. 2554

ตารางที่ 7.5 สรุปข้อมูล บทที่ 6 ผลกระทบจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ)

	ปีการสำรวจ		
	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2560
การประสบปัญหาซึ่งมีสาเหตุจากการบริโภคแอลกอฮอล์ของคนในครัวเรือน			
เคยประสบปัญหา อย่างน้อย 1 ปัญหา	8.78	15.92	7.04
ชนิดปัญหาที่พบได้บ่อยที่สุด	การเงิน	ความรุนแรงทางวาจา	ปัญหาความรำคาญ
ชนิดปัญหาที่พบได้น้อยที่สุด	NA	การทำร้ายร่างกาย	การทำร้ายร่างกาย

ความชุกของการประสบปัญหาที่มีความแปรผันขึ้น-ลง: โดยความชุกของพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มผิดกฎหมาย และการดื่มเมื่ออายุต่ำกว่าเกณฑ์ ในปี พ.ศ. 2560 ลดลงจากปี พ.ศ. 2557 กลับมาอยู่ในระดับเดียวกับปี พ.ศ. 2554

ลักษณะของปัญหาไม่มีความสม่ำเสมอ (consistency): ปัญหาที่พบได้บ่อยที่สุดในการสำรวจ แต่ครั้งแตกต่างกัน แต่ผู้เข้าร่วมการสำรวจรายงานปัญหาการทำร้ายร่างกายในครัวเรือนน้อยที่สุดในกลุ่มปัญหาทั้งหมด

7.2 วิจารณ์ผลการสำรวจ

สรุปการเปลี่ยนแปลงในช่วง 6 ปีที่ผ่านมา

ประชากรไทยโดยรวม ทั้งหญิงและชาย มีสัดส่วนของนักดื่มปัจจุบันลดลงเล็กน้อยแต่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงในกลุ่มเยาวชนอายุ 15-19 ปีด้วย ทั้งหญิงและชาย โดยชายไทยมีการลดลงของสัดส่วนนักดื่มปัจจุบันมากกว่าหญิงไทย

ในกลุ่มนักดื่มหน้าใหม่ มีสัดส่วนของผู้มีพฤติกรรมดื่มหนักลดลง ผู้เข้าร่วมการสำรวจในปี พ.ศ. 2560 รายงานว่าการตามอย่างเพื่อน / เพื่อนชวนดื่มเป็นเหตุผลอันดับหนึ่งในการเริ่มดื่ม ตามมาด้วยความอยากทดลองดื่ม ในขณะที่ข้อมูลการสำรวจปี พ.ศ. 2557 ระบุว่า การเข้าถึงสังคม / การสังสรรค์เป็นเหตุผลอันดับหนึ่ง ตามมาด้วยการตามอย่างเพื่อน / เพื่อนชวนดื่ม

Cohort Effect ของนักดื่มไทยต่อชนิดเครื่องดื่มที่บริโภค: เบียร์เดบโตขึ้น เหล้าขาวถดถอย

สัดส่วนของนักดื่มวัยทำงานตอนต้น (อายุ 25-44 ปี) ที่ดื่มเบียร์เป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดแรกเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในช่วงการสำรวจที่ผ่านมา ซึ่งขัดกับนักดื่มวัยทำงานตอนปลาย (อายุ 45-59 ปี) และวัยผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) อย่างชัดเจน (นักดื่มที่อายุมากกว่าจะเริ่มจากสุรขาวมากกว่าดื่มเบียร์) เป็นตัวเสนอแนะว่าในประชากรไทยมี cohort effect ในเรื่องพฤติกรรมการดื่มและการเข้าสู่โลกมีนเมา ปรากฏการณ์ส่วนนี้อาจเป็นผลมาจากประวัติศาสตร์การผลิตเบียร์ในประเทศไทย ที่ภาครัฐมองว่าเป็นของฟุ่มเฟือยและมีการผลิตน้อย จนกระทั่งมีนโยบายเปิดเสรีทางการค้าในปี พ.ศ. 2535 ทำให้เกิดแรงจูงใจให้นักลงทุนต่างชาติสนใจเข้ามาสร้างโรงงานในประเทศ ทำให้มีการผลิตเบียร์ในลักษณะ mass production ดันให้ราคาเบียร์ถูกลงและหาซื้อได้ง่าย ผนวกกับการโฆษณาอย่างต่อเนื่องที่ช่วยเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐานของผู้บริโภค ระดับราคาและ availability ของเบียร์ในประเทศไทยจึงเปลี่ยนจากสินค้าฟุ่มเฟือยจากต่างประเทศไปเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ราคาถูก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้น่าจะใกล้เคียงกับช่วงที่ผู้เข้าร่วมการสำรวจที่อายุประมาณ 40 ปีหรือต่ำกว่า เริ่มดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้มีลักษณะของ cohort effect และชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผู้เข้าร่วมการสำรวจในกลุ่มอายุ 15-19 ปี 20-24 ปี และ 25-44 ปี นิยมบริโภค มีความแตกต่างจากชนิดของเครื่องดื่มที่ผู้เข้าร่วมการสำรวจในกลุ่มอายุ 45-59 ปี และ 60 ปีขึ้นไปบริโภคอย่างค่อนข้างชัดเจน

หากสมมุติฐานตรงนี้เป็นความจริง และภาครัฐไม่มียุทธศาสตร์เปลี่ยนแปลงมาตรการควบคุมการผลิตเบียร์เชิงอุตสาหกรรมภายในประเทศ ก็อาจคาดการณ์ได้ว่าเบียร์จะเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ชนิดแรกของนักดื่มหน้าใหม่มากขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่สัดส่วนการเริ่มต้นดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยสุรขาวน่าจะลดลงเรื่อยๆ ดังนั้นโครงการณรงค์ต้านภัยสุราในกลุ่มเยาวชนทั้งที่อายุไม่ถึงเกณฑ์และอายุถึงเกณฑ์ควรเน้นที่ผลิตภัณฑ์เบียร์เป็นหลัก

7.3 ข้อจำกัด

ข้อมูลที่ใช้ในรายงานเล่มนี้มีข้อจำกัดอย่างน้อยสองประการ ประการแรก การสำรวจนี้มีคำถามเพียงแค่ 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่ลักษณะประชากรทั่วไป พฤติกรรมการสูบบุหรี่ และพฤติกรรมการบริโภคสุรา ซึ่งหากผู้เข้าร่วมการศึกษาตอบคำถามไปได้สักระยะ ก็อาจคาดเดาได้ว่าจุดประสงค์หลักของการศึกษานี้คือเรื่องพฤติกรรมดังกล่าว อาจส่งผลให้มีการตอบสนอง (reactivity) และรายงานพฤติกรรมน้อยกว่าความเป็นจริง เนื่องจากมี social desirability bias เนื่องจากต้องการตอบให้ตรงกับความคาดหวังของผู้สัมภาษณ์ มากกว่าตอบตามความจริง นอกจากนี้ การสำรวจนี้ยังใช้เทคนิคเดียวกับการสำรวจสำมะโนประชากร กล่าวคือ สัมภาษณ์ผู้ใหญ่อายุ 15 ปีขึ้นไปทุกคนในครัวเรือน ซึ่งหากไม่มีการคัดแยกผู้เข้าร่วมการศึกษาออกจากสมาชิกในครอบครัวคนอื่นอย่างเพียงพอ ผู้ให้สัมภาษณ์ก็อาจมี reactivity / social desirability bias และตอบคำถามไม่ตรงกับความเป็นจริงเพื่อไม่ให้สมาชิกในครอบครัวรู้ถึงพฤติกรรมการดื่มสุราของตนได้

ประการที่สอง เนื่องจากการศึกษานี้เป็นการศึกษาภาคตัดขวาง แม้ว่าจะพบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ บ้าง แต่ข้อมูลดังกล่าวไม่มีมิติของกาลเวลา (temporality) การแปลผลการวิเคราะห์จึงควรทำด้วยความระมัดระวัง และไม่รีบสรุปว่ามีความสัมพันธ์กับต้นเหตุ-ผลที่เกิดขึ้น (establish causality) ก่อนเวลาอันควร

รายงานสถานการณ์

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
ในสังคมไทย ประจำปี พ.ศ. 2560

รายงานสถานการณ์
การบริโภคเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์
ในสังคมไทยประจำปี 2560

ศูนย์วิจัยนโยบายสุรา (ศวส.)

หน่วยระบาดวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

 074-451165, 083-5775533

 <http://cas.or.th/> facebook.com/cas.org.th/

